

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם תכשיטי הבית
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"צ שליט"א

פרשת
חקת

כ"ט סיון - ה' תמוז תשפ"ו

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן לעזער

שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך

בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוב לומר לפני ה'למוד:

למוד הבבלי, ירושלמי, תוספתא ונביאים פתובים יהיה לעלוי
השכינה הקדושה ולהקל צערה, לעלוי כל נשמות ישראל
שנפטרו מן העולם, גאלה, ישועה, רפואה והצלחה לכלל
נשמות ישראל ברוחניות ובגשמיות, גלוי משיח צדקנו ברחמים
ובנין בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

1 **מְצַטְרְפִין** לכמלא מקדח – לאו משום דבעו למיסתם בבית שמאי, אלא משום דבית
2 שמאי פירשו שיעור נקט שיעורא דבית שמאי. **אִישְתַּמְיִטְתִּיהָ** הא דאמר כו' –
3 סלקא דעתיה דרב ירמיה דאפילו בנקבים שיש בהם חסרון קאמר דמצטרפין לרובה,
4 מדנקט כנפה, דמשמע: בנקבי נפה שיש בהם חסרון איירי. ומסיק דבשאין בהן חסרון
5 איירי, ולא נקט נפה אלא לומר דמלאה נקבים
6 כנפה. ולשון "אִישְתַּמְיִטְתִּיהָ" קשה. **נִיטְלָה**
7 ממנה רצועה מצטרפת לכאיסר – תימא:
8 לישמועין ניקבה וכל שכן רצועה: **כְּדִי** שיכנס
9 איסר לרחבו – פירושו: לרחבו של איסר,
10 שיושיבוו שם על רחבו וכנס, לאפוקי דרך
11 עוביו. **אֲנָסָה** עצמה – שפשטה ראשה יותר
12 מדאי לטול ירק בבור. **חֹתֵךְ** שתי צלעות
13 מכאן ומכאן – פירש רבינו הנגל: שתיים מכאן
14 ושתיים מכאן. והאי חזה לא הוה כההוא דמסתכ
15 תמיד (לא, א), שלא היו שם שום צלעות, כדתנן
16 בפרק "לא היו כופתין" ושם.
מר

1 **אֲתִיקוּרֵי מַתִּיקוּרֵי בִי** – נבבדין הם במה שאני סועד אצלם, והנאתם היא, ואין
2 זו מתנה. **כַּנְפָּה** – הגררת סביב סביב להיקפה נקבים דקים כנפה. **מְצַטְרְפִין**
3 **הַנְּקִיבִים לְרֹבָא** – אילו היו כולן מחוברים יחד היה רובא נפסק – טרפה.
4 **וּבְגוּלְגוּלָּתָא** – לגבי אהל המת תניא (אהלות פרק שני משנה ג) בהדיא דכמה
5 חסרון בשדרה, קתני סיפא: ובגולגולת כדי
6 שינטל מן החי וימות החי חסרון ולא מטמא. 1
7 ואמרינן בבכורות (לח,א): כמה ינטל מן החי
8 וימות – כמלא מקדח של רופאים. ותני
9 עלה, דאם יש בו נקב אחד ארוך שאין עגול
10 – רואים אותו, אם יתנו ארכו לעגול והוי
11 כמלא מקדח – הוי חסרון, או אפילו יש בו
12 נקבים קטנים הרבה – כולן מצטרפין
13 לכמלא מקדח. **אֲלֵמָא** – כיון דשיעור חסרון
14 גולגולת כמלא מקדח הוא – מצטרפין
15 נקבים הקטנים לכמלא מקדח כאילו הוי חד
16 נקב, ולא יהבינן בהו שיעורא אחרניא.
17 **וְהַבָּא נָמִי** – אף על גב דבפסוקות שיעורא
18 לרובא, גבי נקובה תנן במתניתין (חולין
19 נד,א): עד כמה תחסר – עד כאיסר
20 האיטלקי, אלמא נקב הקנה טריפתו
21 בכאיסר, וגבי נקבים קטנים בעי כאיסר
22 לשעוריהו **אִישְתַּמְיִטְתִּיהָ** – להאי מקשה.
23 **מְצַטְרְפִין לְרֹבָא** – דהוה כפסיקה בעלמא
24 דלא מיחסרא, וניקבה כנפה נמי – בדליכא
25 חסרון. נישלה הימנה רצועה – לארכה,
26 דאיכא חסרון. **מְצַטְרְפִין לְכַאיסֵר** – אי כי
27 מעגלת לה הויא איסר – טרפה. **בְּעוּפָא** –
28 נקבים דחסרון בעוף, דליכא למימר בגררת
29 ידידיה כאיסר, בכמה הוי שיעוריהו? **מִקְפָּלוּ**
30 – חותך למטה מן הנקבים ובצדיהם עד
31 שיוכל לקפל הרצועה שהן בה כלפי פי
32 הקנה, ומניחו למקום הנקבים על פי הקנה.
33 **אִם חוּפָה** – בין הנקבים והשלם שבין נקב
34 לנקב את רוב הקנה, אף על גב דבנקבים
35 גרידי ליכא רובא. **טְרִיפָה** – הואיל ויש בהן
36 חסרון. ושיעור סמיכת נקבים זה לזה כנפה,
37 דהא אנקבה כנפה קיימין. **וְסִימְנִיךְ** –
38 שלא תשכח שמועה זו, ולא תימא כאיסר או
39 מצטרפין לרובא. **נִפְיָא** – כעין שעושין
40 הנפה, שמניחין שם יריעות זנב הסוס על פי
41 העוגל. חזה סימן יהא לך: נקבה כנפה
42 שאלת – ומעשה נפה השיבוך. **נִפְתַּחְתָּ**
43 **כְּמִין דַּלְתָּ** – ולא נטל הפחת, אלא תלי
44 ועומד זקוף שם כעין דלת במזוהו. **כְּדִי**
45 **שִׁכְנָם אִיסֵר לְרַחְבּוֹ** – ושיעור גדול הוא
46 זה מאיסר, דהכא בעינן כנס וירצא, משום

1 **אֲתִיקוּרֵי הוּא דְמַתִּיקוּרֵי בִי. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר**
2 **רַבְּהִי: נִיקְבָּה כַּנְפָּה - מְצַטְרְפִים לְרֹבָא. מְתִיב רַב**
3 **יְרֵמְיָה: וּבְגוּלְגוּלָּתָא שְׂיֵשׁ בָּהּ נְקֵב אֶחָד אַרְוֵךְ, אֶפִּילוּ**
4 **יֵשׁ בָּהּ נְקִיבִים הַרְבֵּה - מְצַטְרְפִים לְמֵלֵא מְקַדְחִי;**
5 **אֲלֵמָא, פִּיּוֹן דְּשִׁיעוּרָה מְלֵא מְקַדְחִי - לְמֵלֵא מְקַדְחִי**
6 **מְצַטְרְפִין; הֵכָא נָמִי, פִּיּוֹן דְּשִׁיעוּרִיהָ כְּאִיסֵר - לְכַאיסֵר**
7 **מְצַטְרְפִין! אִישְתַּמְיִטְתִּיהָ הָא דְאָמַר רַבִּי חֵלְבּוֹ אָמַר**
8 **רַב חֲמָא בַר גּוּרְיָא אָמַר רַב: נְקִיבִים שְׂיֵשׁ בָּהֶן**
9 **חֶסְרוֹן - מְצַטְרְפִין לְכַאיסֵר, וְשֹׁאֵין בְּהֶן חֶסְרוֹן -**
10 **מְצַטְרְפִין לְרֹבָא. אָמַר רַבְּהִי בַר בַּר חֲנֵה אָמַר רַבִּי**
11 **יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: נִיטְלָה הַיְמָנָה רְצוּעָה - מְצַטְרְפִתָּ לְכַאיסֵר. בְּעָא מִינֵיהּ רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחֲמָנִי**
12 **מְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: נִיקְבָּה כַּנְפָּה מַהוּ? אָמַר לֵיהּ, הֲרֵי אָמְרוּ: נְקִיבִים שְׂיֵשׁ בְּהֶן חֶסְרוֹן**
13 **- מְצַטְרְפִין לְכַאיסֵר, וְשֹׁאֵין בְּהֶן חֶסְרוֹן - מְצַטְרְפִין לְרֹבָא. בְּעוּפָא מַאי? אָמַר רַבִּי יִצְחָק**
14 **בַּר נַחֲמָנִי: לְיָדַי מִפְרָשָׁא לִי מִינֵיהּ דְּרַבִּי אֲלַעוּר, מִקְפָּלוּ וּמְנִיחוּ עַל פִּי הַקְּנֵה, אִם חוּפָה**
15 **אֵת רֹב הַקְּנֵה - טְרִיפָה, וְאִם לָאוּ - פְּשָׁרָה. אָמַר רַב פִּפְאִי: וְסִימְנִיךְ - נִפְיָא. נִפְתַּחְתָּ**
16 **בְּדַלְתָּ - אָמַר רַב נַחֲמָן: כְּדִי שְׂיִכְנָם אִיסֵר לְרַחְבּוֹ. נִסְדַּקְהָ - אָמַר רַב: אֶפִּילוּ לֹא נִשְׁתַּיִיר**
17 **בָּהּ אֶלָּא חוּלְיָא אַחַת לְמַעְלָה, וְחוּלְיָא אַחַת לְמַטָּה - פְּשָׁרָה. אַמְרוּהִי קַמְיָה דְּרַבִּי יוֹחָנָן,**
18 **אָמַר: מַה חוּלְיָא וּמַה חוּלְיָא דְקַאָמַר רַב? אֶלָּא אִימָא: אֶפִּילוּ לֹא נִשְׁתַּיִיר בָּהּ אֶלָּא מִשְׁהוּ**
19 **לְמַעְלָה וּמִשְׁהוּ לְמַטָּה - פְּשָׁרָה. אַמְרוּהִי קַמְיָה דְּרַבִּי יוֹחָנָן מִשְׁמִיָּה דְּרַבִּי יוֹנָתָן הֵכִי, אָמַר לְהוּ:**
20 **יְדַעִין חֶבְרִין כְּבֵלָאֵי לְפָרוּשֵׁי כִי הָאֵי טַעְמָא? תֵּנָא רַבִּי חֲזִיָּא בַר יוֹסֵף קַמְיָה דְּרַבִּי יוֹחָנָן: כָּל**
21 **הַצְּוָאר פּוּלוּ פִּשְׁרֵי לְשׁוּחִיטָה, מִפְּשַׁעַת הַגְּדוּלָּה עַד פְּנֵי רִיָּאָה הַתַּחְתּוֹנָה. אָמַר רַבָּא: תַּחְתּוֹנָה**
22 **שְׁהִיא עֲלוּנָה, שְׂאֵנִי אֹמַר: כָּל שְׁפּוֹשְׁטָת צְוָארָה וְרוּעָה, וּבְלָכַד שְׁלֵא תֵּאָנֵם. בְּעֵי רַב חֲנִינָא,**
23 **וְאִיתִּמָא רַב חֲנִינָה: אֲנָסָה עֲצָמָה, מַהוּ? תִּיקוּ. יְתִיב רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ, נִפְק**
24 **מִילְתָּא מִבְּיַיְהוּדָה: אָנִם בְּסִימְנִים וְשַׁחַט - פְּסוּלָתָא, נִיקֵב הַקְּנֵה לְמַטָּה מִן הַחֹזֶה - נִידוֹן כְּפִרְיָאָה.**
25 **תְּנוּ רַבְּנָן: אִיזְהוּ חֹזֶה - זֶה הַרְוָאָה אֵת הַקְּרַקַּע; לְמַטָּה - עַד הַצְּוָאר, לְמַעְלָה - עַד הַכְּרָם.**
26 **חֹתֵךְ שְׁתֵּי צְלָעוֹת מִשְׁתֵּי דְפָנוֹת אֵילֶךְ וְאֵילֶךְ, וְזֶה חֹזֶה הַנִּיתָן לְכַהֲנִים. "נִיקֵב קְרוֹם שֶׁל**
27 **מוֹחַ". רַב וְשִׁמּוּאֵל דְאָמְרֵי תְרִוּוּיָהוּ: קְרַמָּא עֵילָאָה, אָף עַל גַּב דְּלֵא אֵינְקִיב תַּתְּאָה.**
28 **וְאָמְרֵי לָהּ: עַד דְאֵינְקִיב תַּתְּאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמּוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי, וְסִימְנִיךְ: חִיתָּא דְמַתְנַח**
29 **בֵּיהּ מוֹחָא. אָמַר רַבְּהִי בַר בַּר חֲנֵה אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: כְּנָגְדוּ בְּבִיצִים נִיכֵר.**
30 **אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פּוּזִי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי מִשּׁוּם בַּר קַפְרָא: מוֹחַ - כָּל מַה**
31 **שֶׁבְּקִדְרָה נִדוֹן כְּמוֹת, הַתְּחִיל לְמִשׁוּךְ - נִדוֹן כְּחוֹט הַשְּׂדֵרָה. וּמִהִיבֵן מִתְּחִיל לִיפְשָׁד?**
32 **אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחֲמָנִי, לְיָדַי מִפְרָשָׁא לִי מִינֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: כְּמִין שְׂנֵי**

1 **פּוּלִין**
2 דאין כאן חסרון, והדלת סותם את הנקב. נסדקה – לארכה, וקילא מכולהו. דהיכא דנפסק לרחבה ברובא, מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר מושך למעלה
3 – ניתך והולך לגמרי, ולא הדר חלים, *שולדר"א בלעז. אבל לארכה, כל כמה שהצואר נמשך – הסדק סוגר והולך, הלכך הדר חלים. חוליא – טבעת שמעתי.
4 ובעיני נראה שהן שלש טבעות, כדאמרינן במנחות (לט,א): כדי שיכרוך וישנה וישלש היא חוליא לגבי ציצית. מה חוליא ומה חוליא – למה לכם החוליות
5 הללו דקאמר רב? **הכי גרסינן: אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן** ויחנן משוה משהו למעלה ומשהו
6 למטה, אמרוה קמיה משמיה דרבי יוחנן. **הבין בבליא** – רבי יוחנן מבבל סליק. **כי האי טעמא** – לשבח קאמר. **מפסעת הגדולה** – כרבי יוסי רבבי יהודה ומחלקתו
7 בפרק קמא (חולין יח,א) נקט לה. מיהו, אגן קיימא לן כרבי חנינא בן אנטיגוס דמשפויי כובע ולמטה כשרה, דהיינו למעלה מן הטבעת. **כנפי ריאה** – אוני ריאה.
8 התחתונה – כדמפרש רבא: תחתונה כשהבהמה תלויה, דהיינו אונות קטנות, שהיא עליונה כשאוחזין בקנה והריאה תלויה למטה. **כנפי** – כנפי שהן נמתחין ופורשין
9 כנפים למעלה, אף על פי שהקנה יורד ביניהם עד מקום חיבורן. **שאני אומר כל שפושט צוארה ורועה** – ולא יתור. לכך אני מפרש תחתונה שהיא עליונה, שלא
10 תאמר: תחתונה כשאוחזין הקנה, דהיינו כנגד כל הריאה. **שלא תאנם** – למשוך הסימנים חוץ לחזה ביד אדם. **אנסה עצמה** – לפשוט מאד צוארה בשעת שחיטה,
11 מהו? **תיקו** – ולחומר, וכן הלכה. **למטה מן החזה** – למקום שאין ראוי לשחיטה. **נידון כריאה** – בנקב משהו, ולא ברוב כגרגרת. **תנו רבנן איזוהו חזה** – לגבי
12 חזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים. **הריאה את הקרקע** – אינו משבר מן הצלעות בגובה הצדדי כלום, אלא השומן התחתון כמות שהוא בחסותו שבראשי הצלעות.
13 **למעלה עד הכרם וכו'** – ושיעור ארכו למעלה עד הכרם. כשהבהמה תלויה להפשיט היו נוטלים אותו. וחותך שתי צלעות הקטנות העליונות עמו משתי דפנות אחד
14 מכאן ואחד מכאן, והן שסביב הקנה ונקראין *פורציל"א. **קרמא עילאה** – המחובר לגולגולת מבפנים. **ואף על גב דלא אינקיב תתאה** – הקרום הרך שהמח מונח
15 בתוכו. **חיתא** – שק, כמו (בבא מציעא ד,ב) חיתא דקיסר. **דמתנח ביה מוחא** – שהמח מונח בתוכו. **כנגדי כביצים ניכר** – בביצי זכר אתה יכול להכיר רביצת
16 המח. **שגם להן יש שני קרומים לבד הכיס, והאחד חיצון ואחד שהביצים מונחים בו.** ומתוך שקרום התחתון של מוח דק מאד ואין ניכר לגמרי ונראה כמוה עצמו, הוא
17 נותן לו סימן בביצים. **כל מה שבקדרה** – בגולגולת, עד שלא התחיל לצאת מן הקדרה ליעשות חוט, שהרי חוט השדרה מן המח הוא בא. **נידון כמוה** – בנקב משהו.
18 **לימשך** – לצאת מן הקדרה לצד החוט. **נידון כמוה** – בפסיקת הרוב.

1 **מר** בר חייה מתני איפכא — פירש בקונטרס דמסתברא כלישנא קמא, דקים ליה רבי
2 יוחנן בשיטתיה לעיל, דאמר: ניקב הקנה למטה מן החוזה נידון כריאה. ונראה
3 דאולינן בכולהו לחומרא, מדלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר, וגם רבי יוחנן דאמר:
4 ניקב הקנה למטה מן החוזה, משמע: בין דריאה בין דכבדא נדון כריאה. וכן רבינו הנגאל
5 פסק לחומרא דשלשתן נקובתן במשהו, בין
6 דכבד בין דלב בין דריאה.
7 **מאן** דאמר רוב עורו רוב מוחו מאי — דדלמא
8 הוא הדין ברוב מוחו לבד — טרפה, ונקט
9 רוב עורו לאשמועינן דאפילו עורו בעי רוב.
10 ורבינו תם מפרש: דמבעי ליה אי בעי נמי רוב
11 מוחו, ועורו דנקט — מפני שהוא עיקר, ומכל
12 מקום בלא מוחו נמי אינה טריפה.
13 **נתמוזמו** מוחיה דדין — תימה לרבינו יצחק בן
14 מאיר, דמייטי ראייה ממוח דראש
15 דשיעורו בנקב משהו, למוח חוט השדרה
16 דשיעורו ברובו.
17 **פולין יש מונחין על פי הקדרה; מן הפולין ולפנים -**
18 **פלפנים, מן הפולין ולחוץ - פלחוץ, ופולין עצמן איני**
19 **יודע, ומסתברא פלפנים. רבי ירמיה בדרק בעופא**
20 **ואשפח כמין שני פולין מונחין על פי הקדרה. "ניקב**
21 **הלב לבית חללו". בעי רבי ירמיה: לבית חלל קטן או**
22 **לבית חלל גדול? אמר ליה אביי: מאי תיבעי לך? מי**
23 **לא תנן, רבי שמעון אומר: עד שתנקב לבית**
24 **הסמפונות; ואמר רבה בר תחליפא אמר רבי ירמיה**
25 **בר אפא אמר רב: עד שתנקב לסמפון גדול? - הכי**
26 **השתא? התם "לבית הסמפונות" קתני - להיכא**
27 **דשפכי סמפונות פוליהו, והכא - "לבית חללו" קתני, מה לי חלל גדול מה לי חלל קטן! קנה**
28 **הלב - רב אמר: במשהו, ושמואל אמר: ברובו. הי ניהו קנה הלב? אמר רבה בר יצחק אמר**
29 **רב: חלב שעל גבי דפנות. - דפנות סלקא דעתך? אלא: שעל גבי דופני ריאה. אמר אמימר**
30 **משמיה דרב נחמן: תלתא קני הוה, חד פריש לליבא, וחד פריש לריאה, וחד פריש לכבדא;**
31 **דריאה - פריאה, דכבדא - פכבדא, דליבא - פליגי. מר בר חייה מתני איפכא: דריאה -**
32 **פכבדא, דכבדא - פריאה, דליבא - פליגי. אול רבי חייה בר יוסף אמרה לשמעתא דרב קמיה**
33 **דשמואל, אמר ליה: אי הכי אמר אפא, לא ידע בטרפות ולא כלום. "נשבר השדרה". תנו**
34 **רבנן: חוט השדרה שנספק - ברובו, דברי רבי; רבי יעקב אומר: אפילו ניקב. הורה רבי פרבי**
35 **יעקב. אמר רב הונא: אין הלכה פרבי יעקב. וכמה רובו? רב אמר: רוב עורו, ואמרי לה: רוב**
36 **מוחו. מאן דאמר רוב מוחו - פל שפן רוב עורו; למאן דאמר רוב עורו, רוב מוחו מאי? תא**
37 **שמע, דאמר ניולי אמר רב הונא: רובו שאמרו - רוב עורו, מוח זה - לא מעלה ולא מוריד.**
38 **רב נתן בר אבין הוה יתיב קמיה דרב; בדרק ברוב עורו, וקא בדיק ברוב מוחו, אמר ליה: אם**
39 **רוב עורו קנים, מוח זה אינו מעלה ואינו מוריד. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן**
40 **לוי: נתמרד - פסול, נתמסמס - פסול. איזוהי המרכה, ואיזוהי המסמסה? המרכה - פל**
41 **שנשפך בקיתון, מסמסה - פל שאינו יכול לעמוד. בעי רבי ירמיה: אינו יכול לעמוד מפני**
42 **כבדו, מאי? תיקו. בי רב אמרי: נתמסמס - פסול, נתמוזמו - פשר. מיתיבי, רבי שמעון בן**
43 **אלעזר אומר: בהמה שנתמוזמו מוחה - טרפה! - ההיא "נתמסמס" איתמר. - איני? והא לוי**
44 **הוה יתיב בי מפותא, חזייה לההוא גברא דמרייה לרישיה, אמר: "נתמוזמו מוחיה דדין", לאו**
45 **דלא חי? אמר אביי: לא, לומר שאינו מוליד. עד היכן חוט השדרה? אמר רב יהודה אמר**
46 **שמואל: עד בין הפרשות. רב דימי בר יצחק הוה קא בעי למיזל לבי חזואי, אתא לקמיה**
47 **דרבי יהודה, אמר ליה: ליחוי לי מר בין הפרשות היכא? אמר ליה: זל אייתי לי גדי ואחוי**
48 **לך. אייתי ליה גדי שמינה, אמר ליה: בליעה טפי ולא ידע. אייתי ליה כחוש, אמר ליה:**
49 **בליטן טפי ולא ידע. אמר ליה: תא אנמרך גמרא, הכי אמר שמואל: עד אחת - טרפה,**
50 **שלישית - כשרה, שניה - איני יודע. בעי רב הונא בריה דרב יהושע:**
51 **עד**
52 — לשון מורך, שנרככה ונעשית המוח בתוך הקרום כמים, ונשפך מראשו לסופו ומסופו לראשו, ואם היו נוקבין אותו היה יוצא דרך הנקב. ואינו יכול לעמוד — מפני
53 שנעשה צלול, אבל לא כל כך שיהיה נשפך בקיתון של מים, אבל כשאוחזין אותו ומניח קצתו למעלה מידו הוא נכפף ונופל. מפני כבדו — שהוא עב וכבד אבל לא
54 נותרך מבפנים, מהו? חולי הוא זה שמכבידו, או לא? וכל הני נתמרך ונתמסמס בכלל נפסק החוט הן, דקים להו לרבנן שמתוך לקיחו זה עתיד לינקב וליפסק. אי נמי —
55 אין פיסוק גדול מזה. אף על גב דאמרן: מוח זה לא מעלה ולא מוריד — הני מילי בהפרדה, אבל בהמרכה לא. תיקו — וכל תיקו דאיסורא לחומרא. נתמסמס פסול
56 — בדקאמרת. נתמוזמו כשר — ולהכי הדר נקט נתמסמס פסול, דלא תימא ונתמסמס חדא הוא ולאפילוגי עליה וכו'. נתמוזמו — נתרוקן מהמוח מקצתו מאליו.
57 פרייה *מפניציייר בלעז. נתמוזמו מוחיה דדין — דואג היה עליו, ואומר: אי לו לזה שנתמוזמו מוחו. שאינו מוליד — תולדות האיתו מה המוח היא אה, שגיד הנשה
58 של ירך וגיד הגוייה כולן מחוברין לחוט השדרה, שהוא מתפצל ויוצא מתחת השדרה ונעשה גיד אצל הירכים ונכנס לתוכו. עד היכן חוט השדרה — בא, עד היכן כחו של
59 חוט להיות בהמה טרפה בפסיקתו? החוט והולך על פני כל השדרה האליה עד סוף הונו. עד בין הפרשות — עד מקום שהוא מתפרש ומתפצל פצולין,
60 כנגד הירכים הוא מתחיל ליפצל, ויוצא ראש אחד לירך זו ואחד לזו, והאמצעי יורד לזנב. ולמטה מאותן פיצולין כנגד שתי אצבעות הוא חוזר ומתפצל עוד לשלשה,
61 ולמטה מהם עוד מתפצל, וכן בהרבה מקומות עד סופו. ואם נפסק מן המוח ועד בין הפרשות הללו, כל מקום שנפסק שם רובו — טרפה. ואם למטה מבין הפרשות נפסק
62 — כבר תשש כחו, והיירכים מעמידין את שדרתו, ואינה מתה בכך. אייתי ליה גדי שמן — שחוט ומופשט. ולא היה לו שהות לעכב עד שיקרענו ויראה לו הפיצולין
63 מבפנים, והיה מראה לו מבחוץ, שהחוט לבן הוא ונפרד מבחוץ כשנכנס בבשר האליה לכאן ולכאן מתחת לעצם. ולא ידע — החוט מבחוץ. והוא צריך לכוון עד מלא
64 חוט השערה, שאם נפסק לכאן — טרפה, ואם נפסק לכאן — כשרה. בליטן טפי — והעצם של בוקא דאטמא דחוק הבשר ומדובק ודוחק בו את מוח החוט הנפצל עליו
65 עד שנעשה דק ואינו ניכר. עד אחת — כל מקום שיפסק מן הצואר עד בין הפרשה ראשונה — טרפה. נפסק בין הפרשה שלישית — כשרה, שניה — איני יודע.
66 עד

1 עד ועד בכלל – והכי קאמר: מן הראש ועד בין הפרשה ראשונה, וכל אותו "בין" 1
 2 בכלל – טרפה. או דלמא הכי קאמר: עד ולא עד בכלל – טרפה, שלישית – 2
 3 כשרה, שניה איני יודע – הוא הדין לראשונה דמספקא ליה, וממילא משתמע, 3
 4 ולא אצטרך לפרוש "ראשונה ושניה איני יודע", דכיון דאמר ודאי טרפה עד 4
 5 אחת ולא היא בכלל – מכלל דמכאן ועד 5
 6 שלישית מספקא ליה, וחדא מנייהו הוא 6
 7 דנקט, דלא תימא שניה כשלישית לקולא. 7
 8 אם תמצא לומר עד ולא עד בכלל פי 8
 9 פרשה מהו – נפסק החוט הגדול כנגד פי 9
 10 הפצולין הראשונים במקום פיצול, מהו? 10
 11 בכלל טרפה הוא, או בכלל "איני יודע" 11
 12 הוא? מי אמרין עד בין דוקא, ופי הפרשה 12
 13 טרפה, או לאו דוקא? ואם תמצא לומר עד 13
 14 ועד בכלל – ליכא למיבעי בפי הפרשה 14
 15 מידי, דודאי טרפה, דאפילו חוט שבנגד 15
 16 הפסק שבין שני הפיצולים טרפה, וכל שכן 16
 17 פי פיצול הראשון. אלא הכי קא מיבעיא 17
 18 ליה: נפסק הפיצול עצמו מן החוט מהו? 18
 19 ובפרשה ראשונה קאי. תידון כבשר – 19
 20 שאם נפסק הפיצול – כשרה. הכי גרסינן: 20
 21 מאי לאו ראשונה ושניה לא שלישית – 21
 22 מאי לאו פיצול ראשון, ואף על גב דחוט של 22
 23 אחריה עדיין בכלל טרפות, או בכלל ספק 23
 24 הוא? וכן שני. לשון מורי. לשון אחר: "בין 24
 25 הפרשות" הן צלעות קטנות של אליה, 25
 26 "פרשות" הוא בשר המפרש בין צלע 26
 27 לצלע, (בין) ופיו הפרשות – צלעות שבין 27
 28 פרשה לפרשה. גדי שמן – חי. בליעה טפי 28
 29 – הצלעות נבלעין ואין ניכרין כשהוא חי. 29
 30 בליצי טפי – ונפשט הבשר והכל דומה 30
 31 לצלעות. וכל לשון זה אינו נראה לי, ומפי 31
 32 גאון שמעתי. עד אחת – עד בין הפרשה 32
 33 ראשונה, דהיינו צלע ראשונה של אליה. 33
 34 טרפה – אם נפסק החוט. בעי רב הונא עד 34
 35 ועד בכלל – שאם נפסק החוט כנגד צלע 35
 36 הראשון – טרפה, דאיהו נמי קאי בין שתי 36
 37 פרשות, יש הפרש בינו לצלעות הגדולות. 37
 38 ולא עד בכלל – ובכלל "איני יודע" הוא. 38
 39 פי פרשה – נפסק החוט אצל תחלת העצם 39
 40 ולא כנגדו ממש, מאי? בהדי עצם חשיב 40
 41 ואיני יודע, או בהדי פרשה קמייאת חשיב 41
 42 וטרפה? ולא נהירא, דהא ודאי מן הפרשה 42
 43 היא, ולא מבין הפרשה! פרשה עצמה – 43
 44 נפסק החוט כנגד פרשה שניה, בשר שבין 44
 45 צלע ראשון לשני, מהו? בהדי ראשון שדינן 45
 46 ליה וטרפה, או בתר צלע שני שדינן ליה 46
 47 ואיני יודע? תידון כבשר – אם נפסק החוט 47
 48 כנגדו. ולהאי לישנא גרס: "מאי לאו פרשה שניה". ומפי גאון אחר שמעתי: פרשה 48
 49 עצמו – ושבר הצלע עצמו. ולשון מורי הראשון הגון, וסייג מצאתו לו בהלכות 49
 50 גדולות והוא עיקר. עד למטה – מכנפיו היו כח חוט השררה דיליה. ולריש לקיש 50
 51 עד כנגד בין אנפים – ותו לא. ושלחו ליה דבי נשיאה – שלחו בשבילו שילך 51
 52 אצלם. והא אנו תנן – גבי אלו כשרות במתניתין (חולין נד,א). זריק לה – 52
 53 לבהמה שלא נשתתף בה כוית מן הכבד, דקסבר טרפה. מטיביל לה – אוכלה, וכל מאכלם על ידי טיבול חומץ או חרוסת. כך שמעתי, אבל נראה בעיני דבאיסור והיתר 53
 54 טריף ומכסה הוה שייך למיתני, זריק ומטיביל לא שייך ביה. ומסתברא דהכי קאמר: רבי חייא זריק לה לכבד של כל בהמה, ולא היה אוכלה, דלא הוה חשיב ליה. ורבי 54
 55 שמעון מטביל ליה, דאף על גב דלאו בשר הוא – קאביל ליה משום בריאותא. דקסבר נשמה תלויה בו, כדקיימא לן (ברכות מד,ב). כל נפש משיב נפש, וכדאמרין 55
 56 (חולין לג,א): הרוצה שיבריא – חותך כוית בשר קודם שתצא נפשה, הילכך, אם לא נשתתף כוית להעלות ארוכה שיחזור וירפא – טרפה. ולרבי חייא לא בעי כבי 56
 57 להעלות ארוכה, אלא שירא פורתא מקום תליא דמרה, דשירא במקום מרה בעינן כולקמן, עשיין מקמצין – רבי שמעון בן רבי בנו של נשיא היה, ו"מקמץ" לשון 57
 58 עצר. פולמוכא – חיל השלטון. ערוקאי – גמירו מינאי הא מילתא: כוית שאמרו במקום מרה היא. במקום שהיא חיה – שחכבד חיה משום, דהיינו מקום תליתיה 58
 59 כשהיא מעורה דבוקה תחת הכליות. זה נראה לי ומצאתיו. לישנא אחרת: "כבד", "איבר" בלעז, ודון טרפשיין. מתלקט מהו – כוית מתלקט ולא במקום אחד, 59
 60 אלא חצי כוית כאן וחצי כוית כאן. מורוד – מרוקע *טינב"א בלעז, וגרע מכרצועה. גדלדלה – נעקרה במקומות הרבה. ומעורה כטרפשיה – כאן מעט וכאן מעט, 60
 61 וכולה קיימת. הא איכא – הרי כולה קיימת. רב נחמן – קרמא תתאה סבירא ליה. כיתונא דורדא – מלבוש אדום שהריאה מונחת בו. ורדא – על שם שקרום 61
 62 תחתון אדום הוא. כדאמרין לקמן (עמוד ב): כאהינא טומקא. דאגליר – שניטל קרום העליון והופשט, כמו גלודה דמתניתין (חולין נד,א).

1 **איניקב** תתאה ולא איניקב עילאה מאי – לעיל (חולין מוהא) גבי קרום של מוח לא
2 בעי הכי, דפשיטא דעילאה מגין, שהוא עב וחוק.
3 **והלכתא** מגין כדרב יוסף כו' – בכל דוכתי (חולין צגב) קיימא לן כרבינא לקולא,
4 ולא הוצרך לפסוק כאן אלא משום דבעי לאתויי דרב יוסף. **אלא** לא שניא
5 – פירש רבינו חננאל: לא שניא, וטרפה.
6 ולפירושו, הא דאמר לקמן (מזב) אדומה כשרה
7 מדרבי נתן – צריך לומר היינו כשמתלבנת על
8 ידי נפיחה, וכן משמע מתוך הלכות טרפות
9 דרבינו גרשום ובהלכות גדולות של רבינו תם.
10 ובקונטרס פירש: לא שניא, וכשרה כדלקמן, וכן
11 פסק בהלכות גדולות רב אלפס, ורבינו יעקב בר
12 רבי אבין היה מודה. **אוכמי** אוכמי – פירש
13 בקונטרס: טי"ש, שיש בה מראות שחורות. והא
14 דאמרין בסמוך: כדיותא טרפה – יש לפרש
15 דהינו כשרובה כר. ומעשה בא לפני רבינו תם
16 והכשיר כשלא היתה רובה שחורה. אבל תימה:
17 דכיון דאמר לקמן (חולין מזב) דטרפה משום
18 דשחור אדום הוא אלא שלקה, אם כן מה לי
19 רובה מה לי מקצתה? כיון דעל ידי לקותא היא
20 ונראה לפרש, דאוכמא דהכא היינו כי כחולא,
21 דאמר לקמן (שם) דכשרה. וכן פירש בהלכות
22 גדולות של רבינו תם. **אין** מקיפין בבועי –
23 כשניקבה היכא דלא ממשמשא ידא דטבא
24 כדפירש בקונטרס. דאי לא יניקה – כשרה, בר
25 מהיכא דאיכא תרי בועי דסמיכי להדרי,
26 כדבסמוך (מזא).
27 **אבל** כסדרן היינו רביתיהו – נראה לי: כסדרן
28 – דוקא באותו ענין כמו שהן שוכבות זו
29 אצל זו. אבל אם הם שוכבות זו על זו, אף על
30 פי שהם סמוכות זו לזו – טרפה, דאין זה כסדרן.
31 ועוד כתוב בערוך (ערך אן ג') בשם רבינו חננאל:
32 כסדרן – קבלה רב מפי רב, אפילו סריכן תרי
33 אוני באמצע ועיקרן מפרקי מהדדי – טרפה.
34 וכל שכן אם דבוקות זו על גבי זו, הראשונה עם
35 השנייה או השנייה עם השלישית, דדאי טרפה.
36 ורבתינו הגאונים כתבו: כיון דהדא סירכא על
37 גבי חברתה – היא רביתא, ולא איכפת לן
38 בהדיא סירכא. והרבה תמיה רבינו יהודה על
39 קבלת רבינו חננאל, וכתב שלא מצא בכל
40 הלכות טרפות של רבתינו שראה שום חילוק
41 בין מיפרקי מעיקרן ללא מיפרקי.
42 **היינו** רביתיהו – על פירוש הקונטרס, דפירש
43 דהסירכא מחמת נקב היא באה, קשה לרבינו
44 יצחק: דאמאי כסדרן כשרה? נהי דאינה נמשכת
45 לכאן ולכאן – לא ידא אלא קרום שעלה מחמת
46 מכה בריאה שאינו קרום, אף על פי שאין הקרום דבוק למקום אחר. ואי הוה אמרין הא
דכסדרן

1 **כאהינא סומקא** – שנסארת בקרום התחתון, והיא כתמרה אדומה. **דאוושא** –
2 כשנופחין אותה משמעת קול כאילו רוח יוצא ממנה. הכי גרסינן: **אי דעיני מהיכא**
3 **אוושא מותביני עלה גרפא או גילא או רוקא** – מושיבין על אותו מקום כנף,
4 *ופלומיה בלעו. גילא = קש. **אי מכצבצא** – ההיא רוקא מחמת הנפיחה –
5 בידוע שיש שם נקב שהרוח יוצא משם.
6 **טרפה** – משום ריאה שנקבה. **ואי לא** –
7 ידעינן מהיכא אוושא, פעמים שאין יכול
8 להבחין לשמיעת האוזן מהיכן קול זה
9 נשמע. מייתינן משיכילתא – *2קונייא
10 בלעו. **דמיא פשוירי ומוותביני** – לכולה
11 ריאה לתוכה, שכל מקום שיש בה נקב
12 יכצבצו המים. **דכווצין לה** – והנקב נסתם
13 ואין זו בדיקה יפה. **דמפרישי לה** – מקשין
14 אותה כאבן. ואם אין שם נקב בקרום העליון
15 יש נקב בתחתון – מתקרע העליון מחמת
16 שהוא קלוש, ומים הקרים מותחין אותה
17 כשמתקשה שקורין *3דיר"ש. **תתאה**
18 **איניקב** – הרוח יוצא מבפנים דרך הנקב,
19 ואינו יכול לצאת חוץ מפני קרום העליון
20 שמגין, ונכנס הרוח לבין שני הקרונים,
21 לפיכך היא משמעת קול. **שהאדימה** –
22 *4שנקוטרד"א. **מי לא תניא ושאר שקצים**
23 **ורמשים** – קטנים, כגון צפרדעים חדומה
24 להם שעורן רך, חוץ משמונה שרצים שעורן
25 קשה אינו חייב עליהן בשבת משום חובל עד
26 שתצא מהם טיפת דם. ואף על פי שנצרר
27 הדם והאדים עורן מבחוץ אין זה לקותא,
28 דמתוך שעורן רך הוא ממחר להאדים.
29 והכא נמי ממחר להאדים, ואמאי חשבת
30 ליה נקב? וכי תימא לשמונה שרצים
31 מדימין לה – דתנא בהו בפרק "שמונה
32 שרצים" (שבת קוב). **נצרר הדם** – ונאסף
33 במקום אחד, דהיינו האדים העור מבחוץ אף
34 על פי שלא יצא. וקרי ליה התם חבורה
35 שאינה חזרת, דכיון שהאדים העור מבחוץ
36 בידוע שנקרע העור מפנים וסופו לינקב
37 ולצאת. והכא נמי, להאי קרום דריאה
38 חשבת ליה כעור גמור. והכי מפרש התם,
39 דבהנך דאית להו עור הויא חבלה, ובהנך
40 דלית להו עור לא חשיבא חבלה הך צרירת
41 דם. והך מתניתא קמייאת לא ידענא היכא
42 תניא. **אלא לא שניא** – דבין כולה ובין
43 מקצתה – כשירה, כדאמר לקמן (חולין
44 מזב): אדומה כשרה מדרבי נתן. הכא נמי
45 לא שניא – לא גרסינן, איזו היא יבשה –
46 לגבי מומי בכור קאי. **רבי יוסי בן המשולם אומר** – ואף על פי שאין מוציאה דם
47 אין זו יבשה עד שתיבש כל כך שתהא נפרכת בצפורן. רוח ואויר מבאיש ומקלקל
48 את המכה. הכי גרסינן: **הכא כיון דלא שליט בה אוירא הדרא בריא. גילדי גילדי** – קליפות קליפות *1קרושטי"ת בלעו כעין מכות *2פלמנ"ש. **אוכמי אוכמי** – *3טי"ש
49 בלעו, שחורות. **חזותא חזותא** – גוונים גוונים. דוקא הנך גוונים דלא מטירפא בהו, כגון אדומה ירוקה והנך דלקמן בהלכות. **אין מקיפין בבועי** – בועה שניקבה
50 בריאה היכא דלא ממשמשא ידא דטבא, דליכא למיתלייה בטבא, ואין ידוע אם קודם שחיטה אם לאחר שחיטה אין מביאין בועה אחרת להקיף ולקרר אצלה ולנוקבה
51 ולראות אם מראה הנקבים שוים, כדאמרין לקמן בפירקין (חולין גא). מקיפין בריאה. דהני מילי ריאה, אבל כיון שנעשית בה בועה אין מראה ניכר בה, שעשוי להשתנות
52 כל שעה, ושמא מראה אחר היה לו ונשתנה. לשון מקיפין מקרבין זו לזו, כמו "אין מקיפין שתי חביות" דמסכת ביצה (לבב). לית להו בדיקותא – שסירכא זו מחמת
53 נקב היא באה. שמתוך שהריאה שואבת כל מיני משקה והמשקה נעשה עב בתוכה כמין *4גליר"א ויוצא מעט מעט דרך הנקב, נקפה ונעשה קרום. כך מצאתי בתשובת
54 הגאונים. ואף על פי שהוא סתם הנקב אין מוציא רוח – הא אמרן (חולין מזב): קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום, שסופו ליסתר. **שלא כסדרין** – כגון שתיים
55 החיצונות נדבקו בסירכא ממעל להמצעית או מתחתיה. היינו רביתיהו – זו מגינה על זו והדרא בריא, שמתוך ששוכבות זו על זו אינן מתפרקות, והקרום הולך וחוק.
56 אבל כשהן שלא כסדרן – זו הולכת לכאן וזו הולכת לכאן, והקרום מתפרק ונסתר. וכן הלכה, דליכא מאן דפליג עליה. ואונה הסרוכה הואמא והיא אצלה, מעשה בא
57 לידי ושאלתי את פי רבינו יעקב בר רבי יקר והתירה לי לאכול, ויש שאוסרין. והוא אמר לי טעמו טעמם. והאוסרין אומרים: הרי נקב יש, ולא מצאנו שחותר אלא באוני,
58 כדאמר רבא: אבל כסדרן היינו רביתיהו, אבל אומי לא קאמר. וטעמא דאוני משום ששומדין במיצר החוזה ומתחממות, והדרא בריא. ותדע, שהרי בריאה הסמוכה
59 לדופן, באוני כשרה ובאומא טרפה, כדלקמן (חולין מזב). וטעם מורי: לא מצאו אומא בגמרא. ורבא אמר טעמו משום חום, דהא בכל הריאה אומין לעיל דלא שלט
60 בה אוירא. ורבא פירש טעמו משום דהיינו רביתיהו, כלומר כך הן גדילות זו עם זו ואין מתפרקות זו מזו, הלכך לא שניא אוני ולא שניא אומא. ורבא דנקט אוני משום
61 דעיקר מלתיה דאויר לן דשלא כסדרן טרפה. ואף על גב דאי הויא סריכי אוני ברופן הוי כשרה, כדאמרין לקמן (חולין מזב), אשמעינן רבא דהתם היינו טעמא, דכיון
62 שהחלל צר הן שוכבות תמיד אצל הדופן ואינן מתפרקות ממנו זו מזו, אבל דשלא כסדרן – מתפרקות הן, שהרי אמצעית מפרקתן, ולא תימא דחוק הדופן מעמידן שלא
63 יתפרקו זו מזו. אבל באומא וואומא שלא כסדרן לא איצטריכא לן לאורוי, דכיון דברוחב החלל הן עומדות מי יחזיק בה שלא יתפרקו? וסיגי מצאתי לדבריו בתשובת
64 הגאונים, וניכרים דברי אמת. ועינוניתא דוורדא, כל היכא דטבכא טריפה, דכולה לגבה ידיה שלא כסדרן נינהו.

חולין. פרק שלישי – אלו טרפות דף מז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) רלג רש"י תוספות

1 דכסדרן כשרה היינו במקום שסמוכות האונות זו לזו, דחברתה מגינה על הנקב – אם כן
 2 בחנם הוה מחלק בין כסדרן לשלא כסדרן, אם היה חילוק אפילו כסדרן. ואם היינו
 3 מפרשים "היינו רביתיהו" – שוהו גידולה, שרגילה חסירא לבא שם בלא נקב, הוה
 4 ניהא. אבל רבינו חננאל פירש: "רביתיהו" הוי כמו "מרביתיהו", כלומר, היינו דרך
 5 רביעתו. והיה נראה לפרש: דרגילה חסירא
 6 לבא בכל מקום בריאה בלא נקב, מתוך שהיא
 7 שואבת כל מיני משקה. והא דטרפה שלא
 8 כסדרן – היינו משום שסופה להתפרק, וחשיב
 9 כנקובה כיון שסופה לנקב. אבל קשה מהא
 10 דאמר לקמן (חולין מהא) גבי ריאה הסמוכה
 11 לדופן, דרב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה
 12 בפשוטי, ומאי בדיקה שייך? והא לעולם לא
 13 תבצבץ, כיון דחסירא עולה בלא נקב ומיהו,
 14 בלאו הכי קשה, דכי אמרינן נמי דמחמת נקב
 15 היא באה – איך היה יודע על ידי שלא תבצבץ
 16 שהסירכה זו מחמת דופן? כי נמי ניקבה הריאה
 17 לא תבצבץ, שהקרום סותם את הנקב. וטרפה
 18 היא, דסופו ליפסק שאינה סרוכה במיצר החוזה
 19 במקום רבייתא דאני, כדלקמן? אלא שאני התם
 20 דחומרא בעלמא הוא דעביד, דמן הדין יש
 21 לתלות בדופן דאיכא ריעותא, והוא היה בודק
 22 להחמיר, דאי מתרמי דהיא מבצבצא – הוה
 23 טריף, ומיהו קשה, דקאמר מר זוטרא: הא דרב
 24 נחמיה דבדיק לה בפשוטי – אדרבא מתנינן לה,
 25 אתרי אני דסריכי שלא כסדרן. והיה בדיקה

26 הויה כדי להכשיר אי לא מבצבצא, והשתא הלא לעולם לא תבצבץ? ומיהו, היינו הא
 27 דפריך עליה: בשלמא הכא תלינן בדופן, אבל התם אי האי אינקב – טרפה, ואי האי
 28 אינקב – טרפה! ופירש שם בקונטרס: בשלמא הכא בדיק לה, דאי לא מבצבצא – לא
 29 אמרינן דניקבה ונסתמה, דכיון דאיכא למיתליה בדופן – תלינן בדופן וכשרה. אלא הכא
 30 גבי תרתי אני, מכדי סירכא זו מחמת מכה היתה, הוי מינייהו דאינקב – טרפה, והא
 31 דלא מפקא זיקא – קרום עלה בה וסתמה. ומיהו, לפירושו שפירש שקרום עולה בלא
 32 נקב, קשה הלשון, דלא הוה ליה למימר "אי האי אינקב", אלא: "אי האי מינקב". ומא
 33 "אינקב" הוי כמו "מינקב". ויש ליישב פירוש הקונטרס, אף על גב דקרום העולה מחמת
 34 מכה אינו קרום – היינו כשאינו סרוך בשום מקום, אבל כשהיא סרוכה במקום שאינה
 35 עומדת להתפרק – סותמתה ומגינה יותר, שהקרום הולך וחזק. ומיהו, הא דפריך רב יוסף
 36 לרבינא גבי ריאה שניקבה דופן סותמתה: אי לא סביך אמאי טרפה כו' – הכי נמי הוה מצי לאקשווי אמאי
 37 דידי סתמית הסרסא? אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא ברישא ופריך עלה, ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה. ומתוך הלבנות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים
 38 שכתב הרב רבי יוסף טוב עלם משמע נמי שהסרסא מחמת נקב היא באה. שמצריכין נפיחה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן, או סמוכות וסרוכות בצלעות או בבשר שבין הצלעות.
 39 והשתא, אם הסרוכות באות בלא נקב, אם כן כסדרן למה צריך נפיחה? כיון דלא תתפרקו וכן בריאה הסרוכה לדופן במקום רבייתא דאני. אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב,
 40 ואו אתי שפיר דבדיקין לה בנפיחה שמה עדיין לא נסתם הנקב. ואונא הסרוכה לאומא והיא אצל, פירש בקונטרס: מעשה בא ידי ושאלתי את פי רבינו יעקב ברבי יקר היתירה לי
 41 לאכול, ופירש לי טעמו וטעם האוסרין. ונראה לו דשרי. ורבינו הם פסק לאיסור, ואמר דכל המאכל אונה סרוכה באומא – מאכל טרפות בישראל. דנראה טעם האוסרין, דרבא לא
 42 הכשיר אלא בתרי אני, ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה, כדאמר רבא: חמש אני יש לה לריאה, ואם איתא – שבעה מבעי ליה. ולכן קראה ראשונים "אומא" – לפי
 43 שאינה בכלל אונות, דשם ריאה עליה, שוהו עיקר הריאה. ובאני התייר רבא, כמו שפירש בקונטרס – שעומדת במיצר החוזה כדלקמן ואינה מתפרקת. אבל באומא דהיינו ריאה –
 44 לא התייר, ועל המתיר להביא ריאה. וכן בהלכות גדולות ובתשובת הגאונים והרב רבינו משה דפונטיז"א וזכר בערוך עם הגאונים. וכן נהגים בכל מקום לאיסור, חוץ ממקומו של
 45 רבינו שלמה שפוש היתר. וכל רבותיו אוסרין, חוץ מרבו (של) חזקן, ואנו במקום שפוש היתר של רש"י. וכתב הרב רבינו יצחק זכרון לברכה, שרבינו גרשום ורבינו נחשוך גאון ורבינו
 46 חננאל ורבינו שמואל ורבינו יצחק בן רבינו יהודה כולם מתירים. ובתוספות רבינו יהודה מצאתי להתייר בשם רבי יצחק בן אשר, דאי לא הוה אומא בכלל אני – לא תמצא שלא
 47 כסדרן בשמאל, ורבא אמר סתם, בין בימין בין בשמאל. והא דלא אמר שבעה אני אית לה לריאה – משום חסיר וחליף נקט חמשה, דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף, אלא
 48 לחמשה אני. ועוד נמי נראה, דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה, מכל מקום נקט רבא אני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה, כדמפרש בקונטרס, ואי הוה נקט אונא
 49 הסרוכה לאימא הוה אמנא דאונא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה. **א** שפכי אהרדי חדא היא וכשרה – כתב בעל הלכות גדולות, דבועות בשיפולי ריאה, דהיינו בשיפולי אונות
 50 או אומות – טרפה. ופירש הטעם, דכל יתר – כנטול דמי. ותימה: דמה ענין זה אצל זה? ואי חשיב ליה יתר בסוף ריאה – הכי נמי באמצעו ואין לאסור מפני שנראה כשתי בועות,
 51 דהא מכשרין היכא דשפכי אהרדי! ושמה הטעם, דכשעומד בסוף – סופו ליפסק ולנקב. וטוב ליהודא, שכל דבריהם דברי קבלה. וכן פסק רבינו גרשום, וכתב דאי מהדר לה הודרנא
 52 בישרא – כשרה. **ו** לאו טרפה – כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום, דאפילו יש הפסק ביניהם כחוש השערה – טרפה. משמע דאי איכא ביניהם כשני חוטין – לא חשיב
 53 סמיכי אהרדי, וכשרה. וכתב רבינו יהודה: דוקא בועות שיש בהן מוגלא, אבל צמחים קשין – אפילו סמיכי כשרה. וכן פירש רבינו שמואל. **כ**ל הני עיזי ברייתא הכי אית להו – והא
 54 דאמר דביני בני טרפה, היינו היכא דגדולה הרבה, ואין דומה לעונותא דורדא. פירש בקונטרס דכי משתבחן תרתי – דטרפה, דהא יתרת דביני בני לאו אורחה, דחדא גופה לא
 55 אכשר אלא משום דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו. ואם אין לה אפילו אחת – כשרה. ורבינו אפרים אומר, דעל אחת לא היה אומר "כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו", דלא היה
 56 סבור רב אלא למטרפה, דהא כולוהו אית להו. אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי ברייתא הכי אית להו, ולפיכך אם אין לו אפילו אחת – טרפה. ונראה דאין
 57 ריאה מבהמות שלנו, דהא חלוקות משלהם, כדאשכחן בפרק "הלוקה בהמה" (בכורות ט"ב) דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן, ובהמות שלנו ילדות לפעמים בשנה שניה. אם
 58 לא שנאמר דכשילדת בשנה שניה תשם כחה ושוב לא תל עד שנה רביעית. ועמא דבר כרש"י. ומקאמר: וקרו לה טבחי "ענינותא דורדא" משמע כפירוש, דאין שם אלא היא.
 59 דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה. ובכל מקום שהיא סרוכה – טרפה, ואם חסר אחת מן האונות – אין הענינותא מצטרפת להשלים.

אבל

1 תרתי בועי דסמיכי אהרדי – קים ליה לרבא דאין סמוכות אלא מחמת נקב
 2 שהיה בריאה, והעלה הנקב את הבועות הללו סביביו. **חדא ומתחזיא בתרתי** –
 3 ואם אחת היא ונראה כמין סדק באמצעיתה דדומה לשתיים. **בועינן לה** – באחת
 4 מצדיה. תלת מימנא – דבהמה, והיא לימין הטבח כשהיא תליה ברגליה ובני
 5 מעיה כלפי הטבח. **יתיר** – סבירא ליה
 6 לרבא דכנטול דמי. ולית הלכתא כוותיה,
 7 כדאמרינן בסמוך, וראיתי שהכשירה מורי
 8 רבינו יעקב. אבל בחסיר וחליף הלכה
 9 כמותו, דליכא מאן דפליג. **אמר ליה** –
 10 רב אחא לטבח כשיצא מן הבית. **מאי**
 11 **אמר לך** – מרימר. **אמר ליה** – רב אחא
 12 לטבח. הדר עיילה קמיה – דלמא לא
 13 עיין בה שפיר, דסבירא ליה לרב אחא הא
 14 דרבא. והני מילי – דיתרת כשרה –
 15 דקיימא בדרא דאני. **אבל בני בני** –
 16 כגון מלמטה לערוגה, כענינותא דוורדא
 17 שהיא בין שתי הערוגות מלמטה, או שיש
 18 אחת באמצע האומא על גבה שלא כסדר
 19 חיתוכא דאני – טרפה. **ברייתא** – רעות
 20 באפר. ואמרי לה: ברייתא = בריאות
 21 ושמות. **ענינותא** – כמו "אינוניתא" –
 22 אונה קטנה דוורדא, על שם קלישתה
 23 ואדומה. והני מילי **מגואי** – מתחת.
 24 ומכאן שייך לעמוד בן **אפילו כשרפא**
 25 **דאכא** – קטנה כעלה של הדס. ומדסבר
 26 רב אשי למטרפה שמע מינה לאו אורחה. ובהני דידן דאית ברובא וידהו, אי
 27 משכחינא ריאה דלית בה ענינותא – כשרה. ויש אומרים שאם חסרו אונות
 28 הימין – מצטרפין לה בהדיהו, הואיל ויתרת היא. ובתשובת הבבליים מצאתי
 29 כן, אבל לא שמעתי, ואין הדבר נראה בעיני, הואיל ולא קיימא בדרא וידהו
 30 – יתרת היא. ואותם הראויות להיות – חסרות, והוא לא כחליף וטרפה.
 31 וכדמשתבחן תרתי ענינותא, שמעתי מפי מורי חזקן שנחלקו בה גדולי הדור
 32 רבי יהודה בן רבי ברוך וחביריו, ולא פירש לי דעתו. ונראה לי שהיא טרפה,
 33 דהא יתרת דביני בני היא, ולא אורחה, דחדא גופה לא אכשרן אלא משום
 34 דכל הנך ברייתא הכי אית להו.

דדמאי

1 לרבינא גבי ריאה שניקבה דופן סותמתה: אי לא סביך אמאי טרפה כו' – הכי נמי הוה מצי לאקשווי אמאי
 2 דידי סתמית הסרסא? אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא ברישא ופריך עלה, ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה. ומתוך הלבנות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים
 3 שכתב הרב רבי יוסף טוב עלם משמע נמי שהסרסא מחמת נקב היא באה. שמצריכין נפיחה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן, או סמוכות וסרוכות בצלעות או בבשר שבין הצלעות.
 4 והשתא, אם הסרוכות באות בלא נקב, אם כן כסדרן למה צריך נפיחה? כיון דלא תתפרקו וכן בריאה הסרוכה לדופן במקום רבייתא דאני. אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב,
 5 ואו אתי שפיר דבדיקין לה בנפיחה שמה עדיין לא נסתם הנקב. ואונא הסרוכה לאומא והיא אצל, פירש בקונטרס: מעשה בא ידי ושאלתי את פי רבינו יעקב ברבי יקר היתירה לי
 6 לאכול, ופירש לי טעמו וטעם האוסרין. ונראה לו דשרי. ורבינו הם פסק לאיסור, ואמר דכל המאכל אונה סרוכה באומא – מאכל טרפות בישראל. דנראה טעם האוסרין, דרבא לא
 7 הכשיר אלא בתרי אני, ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה, כדאמר רבא: חמש אני יש לה לריאה, ואם איתא – שבעה מבעי ליה. ולכן קראה ראשונים "אומא" – לפי
 8 שאינה בכלל אונות, דשם ריאה עליה, שוהו עיקר הריאה. ובאני התייר רבא, כמו שפירש בקונטרס – שעומדת במיצר החוזה כדלקמן ואינה מתפרקת. אבל באומא דהיינו ריאה –
 9 לא התייר, ועל המתיר להביא ריאה. וכן בהלכות גדולות ובתשובת הגאונים והרב רבינו משה דפונטיז"א וזכר בערוך עם הגאונים. וכן נהגים בכל מקום לאיסור, חוץ ממקומו של
 10 רבינו שלמה שפוש היתר. וכל רבותיו אוסרין, חוץ מרבו (של) חזקן, ואנו במקום שפוש היתר של רש"י. וכתב הרב רבינו יצחק זכרון לברכה, שרבינו גרשום ורבינו נחשוך גאון ורבינו
 11 חננאל ורבינו שמואל ורבינו יצחק בן רבינו יהודה כולם מתירים. ובתוספות רבינו יהודה מצאתי להתייר בשם רבי יצחק בן אשר, דאי לא הוה אומא בכלל אני – לא תמצא שלא
 12 כסדרן בשמאל, ורבא אמר סתם, בין בימין בין בשמאל. והא דלא אמר שבעה אני אית לה לריאה – משום חסיר וחליף נקט חמשה, דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף, אלא
 13 לחמשה אני. ועוד נמי נראה, דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה, מכל מקום נקט רבא אני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה, כדמפרש בקונטרס, ואי הוה נקט אונא
 14 הסרוכה לאימא הוה אמנא דאונא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה. **א** שפכי אהרדי חדא היא וכשרה – כתב בעל הלכות גדולות, דבועות בשיפולי ריאה, דהיינו בשיפולי אונות
 15 או אומות – טרפה. ופירש הטעם, דכל יתר – כנטול דמי. ותימה: דמה ענין זה אצל זה? ואי חשיב ליה יתר בסוף ריאה – הכי נמי באמצעו ואין לאסור מפני שנראה כשתי בועות,
 16 דהא מכשרין היכא דשפכי אהרדי! ושמה הטעם, דכשעומד בסוף – סופו ליפסק ולנקב. וטוב ליהודא, שכל דבריהם דברי קבלה. וכן פסק רבינו גרשום, וכתב דאי מהדר לה הודרנא
 17 בישרא – כשרה. **ו** לאו טרפה – כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום, דאפילו יש הפסק ביניהם כחוש השערה – טרפה. משמע דאי איכא ביניהם כשני חוטין – לא חשיב
 18 סמיכי אהרדי, וכשרה. וכתב רבינו יהודה: דוקא בועות שיש בהן מוגלא, אבל צמחים קשין – אפילו סמיכי כשרה. וכן פירש רבינו שמואל. **כ**ל הני עיזי ברייתא הכי אית להו – והא
 19 דאמר דביני בני טרפה, היינו היכא דגדולה הרבה, ואין דומה לעונותא דורדא. פירש בקונטרס דכי משתבחן תרתי – דטרפה, דהא יתרת דביני בני לאו אורחה, דחדא גופה לא
 20 אכשר אלא משום דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו. ואם אין לה אפילו אחת – כשרה. ורבינו אפרים אומר, דעל אחת לא היה אומר "כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו", דלא היה
 21 סבור רב אלא למטרפה, דהא כולוהו אית להו. אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי ברייתא הכי אית להו, ולפיכך אם אין לו אפילו אחת – טרפה. ונראה דאין
 22 ריאה מבהמות שלנו, דהא חלוקות משלהם, כדאשכחן בפרק "הלוקה בהמה" (בכורות ט"ב) דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן, ובהמות שלנו ילדות לפעמים בשנה שניה. אם
 23 לא שנאמר דכשילדת בשנה שניה תשם כחה ושוב לא תל עד שנה רביעית. ועמא דבר כרש"י. ומקאמר: וקרו לה טבחי "ענינותא דורדא" משמע כפירוש, דאין שם אלא היא.
 24 דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה. ובכל מקום שהיא סרוכה – טרפה, ואם חסר אחת מן האונות – אין הענינותא מצטרפת להשלים.

1 דמיא לאופתא = בקעת עצים, וכדמפרש. בנישתא – שקשה משושה כעץ.
 2 דפחיוא – קשה, והיינו נמי כגישתא. דניפתא – נעשת לבנה בבקעת, והיינו נמי
 3 בחוותא. והיכא דלא מחתכא בחיתוך גמור ובסדק, אלא כמין מראה הפרש ניכר
 4 בו – כשרה, דלאו שיעא כי אופתא היא. ככחלא = צבע כחול, שהוא כמראה
 5 *לזו"ר, לא ירוק ולא שחור. כדיותא =
 6 קורט דיו יבש, והוא שחור. דרבי חנינא –
 7 לענין דם נדה. אלא שלקה – אלמא לקותא
 8 הוא, וסופו לירקב ולניקב. ירוקה – כמין
 9 עשבים, כדלקמן. אדומה = *שנקוטרו"א.
 10 כשרה – דהדרא בריא, מדרבי נתן. המתני
 11 לו – דאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש
 12 חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות
 13 דמים. שיבלע בו דמו – שיהא דמו נבלע
 14 בבשרו. שיהיה דמו הולך בין עור לבשר, והוי
 15 כמי שאין לו דם, והדם הוא הנפש, ומתוך
 16 שאין בו חיות הוא מת במכה קלה. ככבדא
 17 כשרה – ריאה שמראה שלה דומה לכבד
 18 – כשרה. כבישרא טרפה – והכי קים להו,
 19 דהכי היא לקותא ובהכי לא היא לקותא.
 20 ככשווא – ירוקה, ולא כעשבים, אלא
 21 כמראה כשותא *זחמלו"ן, או כמראה
 22 מוריקא כרכום, או כמראה ביצה. וכל אלה
 23 מין ירוק הן, אלא שזה משונה מזה, וכל
 24 מראה *קרו"ג נקרא ירוק. אטום בריאה –
 25 דוכתא דמטמטם ולא עייל זקא בגייה.
 26 מוגלא – *קוויטור"א. מניחים עלה – על
 27 אותו אטום לאחר שנקרע. אי מבצבצא –
 28 דנייד רוקא כשרה, דהא עייל ביה זקא. ואי
 29 לא – לקותא הוא, וטרפה. אינו קרום –
 30 שסופו ליסתר. וכל סירכי דריאה קרום
 31 העולה מחמת מכה הן, הלכך אף על גב
 32 דלא נפיק זקא טרפה. האי ריאה דאושא
 33 – הא פרישית לעיל. דמכונצי – סותמין
 34 הנקב. דמפרשי – לשון טרשים, שמקשין
 35 אותה. וקרום הדק כשהוא מתקשה – נסתר
 36 במשמוש היד. דומנין דלא אינקיב עילאה,
 37 ומינקב כי בדיק לה. שנשפכה כקיתון –
 38 בשר הריאה נימוח בתוך קרומים שלה,
 39 ונשפך מראשה לסופה ומסופה לראשה
 40 בתוך הקרומים. וחסרון היא, שמתחלה
 41 כולה מלאה ועכשיו חציה ריקנית. היינו
 42 ניקבה – שאי אפשר לחסרה שלא ינקב
 43 הקרום. לא צריכא לרבי שמעון – הא
 44 דאיצטריכא לאשמעינן ולמיתני חסרה
 45 לרבי שמעון איצטריך, לאשמעינן תנא
 46 דמתניתין דפליג רבי שמעון אניקבה ולא
 47 אחסרה, דבנקב שיש בו חסרון מודי. דקיימי
 48 סימפונא – שלא נימוקו הקנקנות. מנא
 49 ידעינן – שמא נימוקה אחת מהן. מיתנינן
 50 צעא דקוניא – קערה של חרס המחופה
 51 באבר שקורין *פלומיא"ה בלעז, דשיעא
 52 היא, ונראה יפה. ושפכינן לה בגווה –
 53 קורעים הקרום והכל נשפך. שורייקי חיוורי
 54 – *טק"ש בלעז. טרפה – דאו דאי נראה
 55 שמיחוי הסמפונות הוא. נימוקה – נתרקנה
 56 מאליה מקצתה, ואינה נשפכה כקיתון, אך
 57 במקצתה לא נשאר כלום. אפילו מחוקת
 58 רביעית – חלל חסרון המחזיק רביעית
 59 הלוג. שלפוחית

1 אגבה אפילו כטרפא דאסא טרפה – ונראה דאם נמצאת העינוניתא לצד שמאל,
 2 כיון דלאו אורחא בהכי – טרפה. דהא מפרש טעמא משום דעניו ברייתא הכי
 3 אית להו. והא דממעט אגבה ולא מממעט לצד שמאל – נקט גבה למעוטי אפילו בימין.
 4 ואם שינתה מקומה היה נראה להיתר, מדממעט גבה דוקא. ואף כי רבינו שלמה מטרף
 5 בתרי עינוניתא אף על פי שאחת אינה עומדת
 6 במקומה, לא היה אוסר אם לאו דאיתא שנים.
 7 אך מורי הרב דודי זכרוננו לברכה אמר שהיה
 8 מקובל לאסור, ואפשר דטעמא משום דלאו
 9 אורחיה בהכי.
 10 אפילו כטרפא דאסא טרפה – משום אבי
 11 העזרי הרה רבינו אבין כתב הרב
 12 רבינו יצחק בספרו, דדוקא בשאר אונות וגב
 13 הריאה היא טרפה, אבל האונות שבצד הימין,
 14 התחתונה שהיא עליונה הסמוכה לצואר –
 15 כשרה, דדרכה להתפצל. וכתב בתשובה דאפילו
 16 לא היא כטרפא דאסא אלא על ידי נפיחה –
 17 טרפה. ואי לא היא אפילו בתר נפיחה כטרפא
 18 דאסא – נראה לאבי העזרי שהיא כשרה.
 19 דשיעא כאופתא – היינו שחלקה לגמרי.
 20 אבל אם יש בה שום היכר בעלמא
 21 – כשרה.
 22 שלישי הביאתו לפני – נראה דסבר דבתרי
 23 זימני היא חזקה, כרבי (בבמות סה),
 24 מדאמר לה המתני. אלא ירוקה היכי דמי
 25 ככרתי – ויש ספרים שכתבו ביה "ככרתן", והכל
 26 אחד. וכתב בערוך דהוא צבע ירוק, ותרגום של
 27 "חציה" הוא כרתי. ונראה דהוא צבע אינדי"ש
 28 בלעז, דהוא דמי לרקייע, דהא משמע שהוא
 29 דומה קצת לתכלת, כדאמרינן (ברכות ט.ב): כדי
 30 שיכיר בין תכלת לכרתי. ואמר: תכלת דומה לים
 31 וים דומה לרקייע וחולין פטא. ומתוך כך אומר
 32 רבינו תם, דהא דפסלינן בפרק "לולב הגולל"
 33 (סוכה לד.ב) אתרוג הירוק ככרתן – דוקא בצבע
 34 אינדי"ש. ומיהו נראה דמכח זה אין להכשיר
 35 שאר אתרוגים הירוקים, דלא נקט ככרתן
 36 למעוטי שאר עניני ירוקות. והכא נמי לא הוי
 37 דוקא ככרתן, דלעיל גבי ירוקה כשרה מדרבי
 38 נתן, פירש בקונטרס: ירוקה כעשבים, אלמא
 39 ככרתן לאו דוקא. וכן נראה, דלא אתי למעוטי
 40 אלא דמיא לכשותא ומוריקא וביעתא. דכל
 41 מיני קרו"ג ירוקים איקרי, כדאמר במסכת נעעים
 42 (תוספתא פרק א הלכה ג): ירקק ככנף טווס,
 43 ואיכא למאן דאמר כשעודה. ואמרינן בפרק
 44 "ארבעה נדרים" (נדרים לבא): "וירק את חניכיו"
 45 – שהוריקן (באבנים טובות ומרגליות) שלא יתנו
 46 עיניהם במזון, ויתעסקו בהצללת נפשות ולא
 47 באבנים טובות ומרגליות.
 48 אכל נקב שיש בו חסרון אפילו רבי שמעון
 49 מודה – ויש שרצו לאסור כשנראית
 50 הריאה חסרה, שיש קמט וסדק וחסרון על
 51 הריאה, אפילו עולה בנפיחה והעור והבשר
 52 קיים. והשיב להם רבינו יצחק בן אשר דטעות
 53 הוא בידם, דאם כן הוה ליה לשנויי הכא הכי
 54 וכדברי הכל, ולא הוה ליה לאוקמא כרבי
 55 שמעון, אלא ודאי כיון דעולה בנפיחה –
 56 כשרה, וכן פסק רבינו קלונימוס חזק.
 57 שלפוחית
 58 הפמפונות – הני מילי נקב דלית ביה חסרון,
 59 מודה. רבי חנניה חלש, על לנפיה רבי נתן וכל גדולי הדור, אייתו קמיה ריאה שנשפכה כקיתון,
 60 ואכשרה. אמר רבא: והוא דקיימי סמפונות. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: מנא
 61 ידעינן? אמר ליה: מיתנינן צעא דקוניא, ושפכינן לה בגווה; אי אית פה שורייקי חיוורי – טרפה, ואי לא – כשרה. אמר רב נחמן:
 62 ריאה שנימוקה, וקרום שלה קיים – כשרה. תניא נמי הכי: ריאה שנימוקה, וקרום שלה קיים, אפילו מחוקת רביעית – כשרה. נמלה
 63 שלפוחית

שלפוחית

64 ידעינן? אמר ליה: מיתנינן צעא דקוניא, ושפכינן לה בגווה; אי אית פה שורייקי חיוורי – טרפה, ואי לא – כשרה. אמר רב נחמן:
 65 ריאה שנימוקה, וקרום שלה קיים – כשרה. תניא נמי הכי: ריאה שנימוקה, וקרום שלה קיים, אפילו מחוקת רביעית – כשרה. נמלה
 66 שלפוחית

חולין. פרק שלישי – אלו טרפות דף מח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלז רש"י תוספות

1 שלפוחית – קרום שהולד מונח בה, ובלעו *מר"ץ. לקמן בפירקין (חולין נה,ב) 1
 2 תניא: היא האם, היא טרפחת, היא שלפוחית. ואסרו להם – לא גרסינן. ובשני 2
 3 הרגלים לא אמרו להם כלום, ובשלישי עמדו למנץ, ורבו המתירין והתירוהו. 3
 4 הסמוכה לדופן – דבוקה בצלעות. אין חוששין לה – שמא ניקבה. אלא תלינן 4
 5 ריעותא בדופן, ואמרינן: דופן זה מכה היתה 5
 6 בו, וכשחיתה קלטה הריאה אצלה. העלתה 6
 7 – הריאה. צמחין – *מלנ"ץ סביבות 7
 8 סמיכתה לדופן. הואיל וחזינן בה ריעותא – 8
 9 תלינן למכה בידה. דחליש פומיה – פיו 9
 10 חדוד ודק וחותר יפה, שלא יקרע קרום 10
 11 הריאה במושכו אותה מן הדופן. בדיק לה 11
 12 בפשוטי – לאחר שפירקה ומצאו מכה 12
 13 בדופן – מנפח בה, אי מבצבצא מיא – 13
 14 טרפה, שהרי ניקבה. הכי גרסינן: בשלמא 14
 15 הכא תלינן בדופן וכשרה – ולא גרסינן 15
 16 "אי איכא ריעותא בדופן". כלומר, בשלמא 16
 17 הכא בדיק לה, דאי לא מבצבצא לא אמרינן 17
 18 ניקבה ונסתמה, דכיון דאיכא למיתליה 18
 19 בדופן – תלינן בה, וכשרה. אלא הכא – 19
 20 גבי תרתי אוני, מכדי סרכא זו מחמת מכה 20
 21 היתה, די מינייהו דאנקיב טרפה, והאי דלא 21
 22 מפקא זיקא – קרום עלה בה וסתמה. ומי 22
 23 אמר רב נחמן הכי – דהעלתה צמחין 23
 24 חוששין לה, מכלל דאי פשיטא לן דניקבה 24
 25 הריאה לא מהני לה סתימת הדופן? התם 25
 26 במקום רביא – במקום שהריאה והדופן 26
 27 גדלין כאחד וסמוכין תמיד, דלא מיפרק 27
 28 ההיא סירכא, הילכך כשרה. וכי אמר רב 28
 29 נחמן חוששין לה – למעלה ברוחב החלל, 29
 30 כנגד האומא הגדולה. דכיון דרחוקה 30
 31 הריאה מן הדופן – מיפרקא ההיא סתימה. 31
 32 ואפילו הכי, כי לא העלתה צמחים – אמר 32
 33 אין חוששין לה, דתלי לה בדופן. ובהא 33
 34 כאבימי סבירא לן, דחוששין לה, ולחומר 34
 35 אזלינן בדאורייתא. מקום חיתוכי דאוני – 35
 36 שחן סמוך לצואר במיצר החלל. ובהא 36
 37 הילכתא כרב נחמן, דליכא דפליג עליה. 37
 38 דסביך נבישא – שנסבת ונאחות הריאה 38
 39 בבשר שבין שתי הצלעות, דהוי סתימה 39
 40 שרירא דלא מיפרקא. אבל בצלעות עצמן 40
 41 – אין זו סירכא קיימת. אלמא נקב הוא – 41
 42 ואפילו הכי כי סביך מכשרת לה, אלמא 42
 43 דמהניא סתימה לריאה שנקבה. ניקב – 43
 44 הגיד של אדם. פסול – משום כרות שפכה. 44
 45 מפני שהוא שותת – ואינו יורה כחץ. 45
 46 וקיימא לן (נדה מג,א): כל שכבת זרע שאינו 46
 47 יורה כחץ אינו מוליד. נסתם – הנקב אחרי 47
 48 כן. כשר – לבא בקהל מפני שהוא מוליד. 48
 49 דאינו קרום – אבל סתימת דופן – סתימה 49
 50 מעליהא היא. מתקוף בו' – השתא 50
 51 דאמרת נקב הוא בריאה אלא שהדופן 51
 52 סתמתה, אילו אינקיב דופן להדה ריאה 52
 53 כנגד דופן הריאה לאחר זמן, מאי – טרפה, 53
 54 דאזלא לה סתימת דופן. ליתני – במתניתין 54
 55 נקובת הדופן בהדי שאר טרפות, דיש בהמה 55
 56 שנטרפה בכר' דלאו מיניה מטרפא – 56
 57 דטרפות מחמת ריאה בא. צמחין – *מנל"ץ. 57
 58 מודניין כדבר – מגמגמין. צמחין – היינו 58
 59 מוגלא. לא בעי מר אומצא – רוצה היה 59
 60 לדעת אם יכשירנה ואם לאו. לית לי פריטי – דוחוהי היה. אקפן אנא – הטבחים יקיפו לי באמנה. כמו "החזוני מקיף" (אבות פרק ג משנה טז). לשון אמנה. וליה לא 60
 61 כבירא ליה – לרבי יוחנן לא סבירא ליה לאכשורי, ומיטרף נמי לא הוה טרף לה ניהלייהו, דלא שמיעא ליה מרביה. מפנינן – אולינן. מטגי – לשון פוסע. 61
 דגלדאי

שלפוחית שלפה - פשרה. התליע פבר שלפה - זה היה מעשה, ועלו עליה בני עסיא שלשה רגלים ליבנה, לרגל שלישי - התירוה להם. אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: ריאה הסמוכה לדופן - אין חוששין לה, העלתה צמחים - חוששין לה. מר יהודה משמיה דאבימי אמר: אחד זה ואחד זה - חוששין לה. היכי עבדינן? אמר רבא, רבין בר שבא אסברה לי: מיייתנין סבינא דחליש פומיה ומפרקין לה; אי איכא ריעותא בדופן - תלינן בתר דופן, ואי לא - מחמת ריאה היא, ומרפה, ואף על גב דלא קא מפקא זיקא. רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה בפשוטי. אמר ליה מר זוטרא בריה דרב הונא בריה דרב פפי לרבינא: הא דרב נחמיה בריה דרב יוסף, אתון אהא מתניתו לה. אנו אדרבא מתנינן לה, דאמר רבא: הני תרתי אוני דריאה דסריכן להדדי - לית להו בדיקותא לאכשורי; רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה בפשוטי. מתקיף לה רב אשי: האי מאי? בשלמא הכא - תלינן בדופן, וכשרה; אבל התם, אי האי נקיב - מרפה, ואי האי נקיב - מרפה! ומי אמר רב נחמן הכי? והאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: ריאה שנקבה ודופן סותמתה - פשרה! - לא קשיא, התם במקום רביא, הכא שלא במקום רביא. - והיכא מקום רביא? - חיתוכי דאוני. גופא, אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: ריאה שנקבה ודופן סותמתה - פשרה. אמר רבינא: והוא דסביך בפשרה. אמר ליה רב יוסף לרבינא: ואי לא סביך מאי - מרפה, אלמא אמרינן נקובה היא; אי הכי, כי סביך נמי! דהא תניא: ניקב - פסול, מפני שהוא שותת, נסתם - כשר, מפני שהוא מוליד, והוה פסול שחזור להכשירו; "וזהו למעוטי מאי? לא למעוטי פהאי גוונא? - לא, למעוטי קרום שעלה מחמת מכה בריאה, דאינו קרום. מתקיף לה רב עוקבא בר חפא: אילו אינקיב בדופן להדה מאי - ליטעמיה, הא דאמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: מרה שניקבה וכבד סותמתה - פשרה; אילו אינקיב פבר להדה, מאי - מרפה, ליתני נקובת הכבד! אלא, פי ניקבה דלאו מיניה מטרפא - לא קתני, הכא נמי: פיון דלאו מיניה מטרפא - לא קתני. בעא מיניה רבה בר בר חנה משמואל: העלתה צמחין מהו? אמר ליה: פשרה. אמר ליה: אף אני אומר כן, אלא שהתלמידים מודניין בדבר, דאמר רב מתנא: מליא מוגלא - מרפה, מים זפים - פשרה. אמר ליה: ההיא בכוליא אתמר. רבי יצחק בר יוסף תוה קאזיל בתריה דרבי ירמיה בשוקא דטבחין, חזנהו להנד דקיימין צמחי צמחי, אמר ליה: לא בעי מר אומצא? אמר ליה: לית לי פריטי. אמר ליה: אקפן אנא. אמר ליה: מה אעביד לך, דכי אתו לקמיה דרבי יוחנן, משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון, דמורי בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון להיתירא, וליה לא סבירא ליה. אמר רבא: פי הוה מסגינן בתריה דרב נחמן בשוקא דגלדאי

לדעת אם יכשירנה ואם לאו. לית לי פריטי – דוחוהי היה. אקפן אנא – הטבחים יקיפו לי באמנה. כמו "החזוני מקיף" (אבות פרק ג משנה טז). לשון אמנה. וליה לא כבירא ליה – לרבי יוחנן לא סבירא ליה לאכשורי, ומיטרף נמי לא הוה טרף לה ניהלייהו, דלא שמיעא ליה מרביה. מפנינן – אולינן. מטגי – לשון פוסע. דגלדאי

1 שדרה לקמיה דרבי יצחק נפחא - לא מפני שקבל לקשייתם, כדפירש בקונטרס, 2 דלעיל (חולין מזב) שנינו דלא צריכא אלא לרבי שמעון. אלא משום דלמא 3 אי הוה ריאה קמן הוה מינקבה. ואף על פי שרבי אמי הקשה לעיל קושיא זו לעולא 4 ממתניתין דהריאה שניקבה או חסרה - קיבל תירוצו של עולא. ויש ספרים דגרסי 5 לעיל: "איתביה רבי אחא לעולא". דלמא אי 6 הוה ריאה קמן הוה מנקבה - לא משום דדרך 7 הוושט מינקיב ואתאי, דאם כן אמאי מכשר 8 בסמוך בחתיכה דכבדא? אלא בעי למימר: דרך 9 הסמפונות יצא, ונכנס בריאה מבחוץ. אי קופא 10 לגיו אי קופא לבר - אין לפרש כשהמחט 11 מקצתה חוץ לכבד ומקצתה בתוכו, אבל כולו 12 בתוך הכבד - כשרה בכל ענין, דסמפונא נקט 13 ואתא. דאם כן מאי פריך ממחט שנמצא בעובי 14 בית הכוסות? דעל כרחק התם כשהוא בתוך 15 בית הכוסות איירי. דאי בחלל הגוף, היכי 16 קאמר: מצד אחד, שלא ניקבה אלא עור אחד 17 - כשרה: הא ודאי דרך הוושט נקיב ואתא 18 אלא אי קופא לגיו - לצד סמפון של כבד 19 קאמר, ואפילו כולה בתוך הכבד. ונראה, דדוקא 20 גבי כבד יש חילוק בין קופא לגיו לקופא לבר, 21 אבל בריאה - כשרה בכל ענין, דקרובה לקנה, 22 וסמפונא דריאה יש לה ריח וחלל גדול. וכן אם 23 נמצאת בתוך הקורקבן - כשר, שדרך הוושט 24 בא מחט עם המאכל, שהקורקבן תלוי בוושט. 25 אבל 26 חסרון! הדר שדרוה לקמיה דרבי יצחק נפחא, סבר לאכשורה; איתביה רבי ירמיה, ואיתימא 27 רבי זריקה: הריאה שניקבה או שחסרה; מאי חסרה? אילימא מבחוץ - היינו ניקבה! 28 אלא לאו - מבפנים, ושמע מינה: חסרון מבפנים לקמיה 29 דרבי אמי וטרפה. אמרי ליה: והא רבנן מכשרי! אמר להן: הן הכשירו - שידועים 30 מאיזה טעם הכשירו, אגן מאיזה טעם נכשיר? דלמא אי הוה ריאה קמן מינקבה! - טעמא 31 דליתא, הא איתא ולא מינקבה - פשרה? והאמר רב נחמן: האי סמפונא דריאה דאינקיב 32 - טרפה! - ההוא - לחבירו אתמר. - והאמר רב נחמן: האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי 33 חבריה - מגין עליה! אמר רב אשי: טרפות קא מדמי להדדי? אין אומרינן בטרפות זו דומה 34 לזו, שהרי חותכה מפאן - ומתה, חותכה מפאן - וחייה! התיא מחטא דאישתפח בסמפונא 35 רבה דריאה, איתויה לקמיה דרבנן טרופאי, לא אמרו בה לא איסור ולא היתר; היתר לא 36 אמרי בה - פשמעתייהו, איסור נמי לא אמרי בה, פון דבסמפונא רבה אישתפח - אימא: 37 סמפונא נקט ואתאי. התיא מחטא דאישתפח בחתיכה דכבדא, סבר מר בריה דרב 38 יוסף למיטרפה. אמר ליה רב אשי: אילו אשתפח בבשרא פהאי גוונא, הוה טריף 39 מר? אלא אמר רב אשי: חוינא, אי קופא לבר - נקובי נקיב ואתאי, אי קופא 40 לגיו - סמפונא נקט ואתאי. והני מילי - באלימתא, אבל קטינתא - לא שנא 41 קופא לגיו, לא שנא קופא לבר - נקובי נקיב ואתאי. ומאי שנא ממחט שגמציאת 42 בעוכי

הריאה לפנייהם וראוה שלמה, הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה. דלמא - הוה נקובה, שרוב הנכנסין - דרך הוושט נכנסין, ואי בוושט נכנס ודאי ניקבה. הא איתא 43 - לריאה ולא ניקבה. כשרה - ומשום טעמא דסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון בא - הרי לא בסמפונות נמצאת, ועל כרחק ניקבה הסמפון ויצאה 44 לבשר הריאה. ואמר רב נחמן: האי סמפונא דאינקיב - טרפה! לחבירו אתמר - אצל פיצול כשמתפצל מחבירו ניקב, אצל דופן של חבירו. דכיון דדופן חבירו קשה 45 הוא, *דייריש בלעז - עומד כנגדו, ואינו סותם הנקב ולא מגין עליה. אבל ניקב לאחר פיצולו ברחוק - בשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגין עליו. והא לא 46 אמרינן דילמא אינקיב לחבריה - דאחוקי ריעותא לא מחוקינן אי לא איתחוק, בגון היכא דליתא לריאה קמן, דעל כרחק חוקה היא זו שרוב הנבלעין אין נבלעין 47 אלא דרך הוושט, ומשם לא יצתה בתוך הריאה בלא נקיבת דקין וריאה. כנתא - **אנטר"ל בלעז, חלב טהור. הדורא דכנתא - דקין הסובבין אותו סביב כעגולה. 48 דאינקיב לחבריה - שניקב באותו צד שבינו לחברו, שלא ניקב חיצון שבכולן. שהרי חותכה מכאן ומתה וחותכה מכאן וזויה - נחתך בשר רגלים למעלה מצומת 49 הגידין ולא נשבר העצם - כשרה. נחתכה למטה במקום צומת הגידין, אף על פי שנמנך מכאן - טרפה, כדאמרינן לקמן. וכן שניטל צומת הגידין, בפרק "בהמה 50 המקשה" (חולין עא,א) ואף על פי שלא נחתך העצם. רבנן טרופאי - הני רבנן דלעיל, רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון, דטרפי למחט שנמצאת בריאה. כשמעתייהו 51 - דמחוקי ריעותא מספיקא, דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה, וניקבה כרס או דקין ויצתה. כיון דבסמפונא רבה אישתפח - מי מכוונה לאותו סמפון אם 52 דרך וושט נכנסה? הלכך דברים ניכרים על כרחו דבסמפונא נקט, ועל דרך הקנה, ובא לסמפונות הריאה. הוה טריף מר - בתמייה. כלומר, וכי נקבת הכבד טרפה 53 הוא? אי קופא לגיו - אם ראשה העב שהיא נקובה בו נחא בתוך הכבד, וחודה שקורין ***פונטה"ה יוצא לתוך חלל הבחמה - ודאי סמפונא נקט, ואחר כך ניקב 54 חודה את הסמפון ויצא לכבד וממנו לחוץ. ואי קופא לבר, לחלל הבחמה ופיה לתוך הכבד - ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה, וניקבה הדקין, ויצתה ונכנס פיה לכבד. 55 באלימתא - מחט עבה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה. אבל בקטינתא, בגון מחטין שלנו שמנקיב בשר אפילו דרך קופא שלה. 56

חולין. פרק שלישי – אלו טרפות דף מט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רמא רש"י תוספות

1 עובי בית הכנסות – בסוף הכרס שקורים *פנצ'א יש בו שעשוי ככובע, ושפת דופנו
2 כפולה, שתי דפנות אדוקין זו בזו ושומן מחברין, וקורין לו **דובלרין. מצד אחד –
3 שנקבה את דופן הפנימית ולא נקבה את השנית. כשרה – שחברתה מגינה עליה.
4 משני צדדין – שנקבה השנית ויצאה לחלל הגוף.
5 נקבה אלא את האחת: אי קופא לבר, שנמצאת
6 קופא שלה תחובה בדופן ופיה כולה בתוך
7 הכרס – ודאי מבחוץ נכנסה, שנקבה את
8 הוושט או כרס או דקין, ובאת לחלל הגוף,
9 ומשם חזרה ונכנסה לעובי בית הכנסות, ועברה
10 כבר כולה את הדופן החיצון, ולא הספיקה
11 קופא שלה לעבור את דופן הפנימי. דאי
12 מבפנים באתה, ועכשיו היא מתחלת לצאת
13 דרך עובי בית הכנסות – אין דרך הקופא לנקב,
14 ונימא טרפה. אלא מדקתני כשרה – שמעינן
15 מינה: כל היכא דמצינו למימר סמפונא נקט
16 ועל, כגון הכא דיש לומר: דרך הוושט באת עד
17 הלום ועכשיו היא מתחלת לנקב, ואפילו קופא
18 לבר – לא טרפינן. אוכלין ומשקין דחקה
19 – ומתוך הדחק נכנסה קופא שלה בכשר.
20 הילכך, אף על גב דקופא לבר, הואיל ולא חזינן
21 נקב ויצא לחוץ – כשרה. הונא מר פריף –
22 דקסבר: נקובי נקב, שלא נכנסה אלא דרך
23 הוושט, ונקבה כרס או וושט או דקין, ויצתה.
24 מכשר – כיון דבסמפונא אישתבה, אמרינן: מי
25 מיכונה להכנס בסמפון זה? אלא דרך הקנה
26 נכנסה. והקנה וקנה כבר סמוכין זה לזה
27 בהתחלקן סמוך לריאה, וגם קנה הלב וקנה
28 הכבד מתחלקין לסמפונות בראשן האחד, ויש
29 לומר שנכנסה מסמפוני (הכבד) (הקנה) לסמפוני
30 קנה הכבד, ומשם עלתה לכבד דרך הסמפונות.
31 שקילו גלימא דטרופאי – שהאבילות
32 לכלבים, קשייתא = גרעין של תמרה.
33 סימפונא – דכבד נקט, ועל דרך הקנה נכנסה.
34 דאי דרך הוושט נכנסה – אינה ראויה לנקב
35 כלום ולצאת משם ולחזור וליכנס כאן דרך
36 נקב. ואף על גב דלא נפקא – שאינה יכולה
37 לצאת דרך הסמפון כשרוצין להוציאה, לפי
38 שהסמפון דחוק, מירבל הוא דרביביל – על
39 ידי נענוע, שנענעה הבחמה בהליכתה ימים
40 רבים, נכנסה תמיד מעט מעט במקום דחוק
41 שאינה יכולה עכשיו לצאת. מירבל – לשון
42 כברה שמנענעים אותה, כמו "אייתי ארבאל
43 וקמרב"ל ב"אלו מציאות" (בבא מציעא כ"ב).
44 מיבוע בוע – במחט, ומאן דטריף במחט טריף
45 נמי בהא. לאבילה – האוכלין אותה כמו
46 שהיא. או על ידי סמנין – כשמערבין
47 סמנין המאירין את העינים אף היא מסייעה
48 עמם. אווזא כוזא ריאה דידה בארבעה –
49 כשהאוז נלקח בדינר ריאה שלה שוה
50 ארבעה, לפי שהסמנין מערבין בה. ואי
51 סלקא דעתך – כמות שהיא מאירה –
52 לינקוט אווז שלם עם הריאה בוזא וליכול,
53 ומאי דקאמר. הכי גרסינן: ואי סלקא דעתך
54 לאבילה לינקוט בוזא וליכול. היכא
55 דמשמשא יא דמבחה – אני שמעתי:
56 במיצר החוזה, שמתוך הדחק חיד קורעת בצפרינו. וכמדומה אני – בכל מקום שהוא יודע שיכול לחלות, כגון נקב העשוי בסכין, או שתלשה מלמעלה בחוקה ואחר כך נמצא
57 שם נקב. והילכתא תלינן. מריש כלי – מריש דרשנן המשמעין לעם את דבריו כשהיה דורש. אבה דאבא – רב אחא. דהא תלינן בואב – דאמר בפרק קמא (חולין
58 ט,א). בא זאב ונטל את בני מעיים והחזירן כשהן נקובין – אין אומרים במקום נקב נקב. מורנא – תולעת היוצאה מן הריאה ונקבה. קודם שחיטה פריש – מן הריאה, ונקבה ונטרפה.
59 מלוך ערבאה – הדר בערביים. אין הלכה כרבי שמעון קאמר – לא אמר הלכה כרבי שמעון, אלא "אין הלכה כרבי שמעון" קאמר. ואת מה בידך – רב ביבי שיליה לרבי
60 זירא. ואין הלכה כרבי שמעון – גמרא קא פסיק ליה. ובישיבה האחרונה נפסקו ההלכות הללו הפסוקות סתם בגמרא. בהנים – שהקבה ניתנה להם מאת וזוהי הובה, נהגו בו
61 היתר לאכול. ומשום רבי ישמעאל נקט ליה. ופימניך – שהוא התירה, ולא תשבח בשם מי נאמר. ישמעאל בהנא מסייע כהני – תמיד הוא עוזר ומיקל להם. ולקמיה מפרש
62 היכא. מאי היא – היכא מסייע להם. ואני אברכם – רבי ישמעאל מוקי ליה אבהנים, ורבי עקיבא מוקי ליה אישראל. ומאי מסייע כהני – הואיל ורבי עקיבא נמי אית ליה
63 ברכה לכהנים מקרא אחרינא. במקום ברכה לישראל – אצל ברכת ישראל. דהכי עדיפא, דמשמע שמתברכין הן עם השאר.

1 **להביא** חלב שעל גבי הדקין - לא היה צריך למיכתב (ויקרא ג) "את החלב המכסה
2 את הקרב", דמיואת כל החלב אשר על הקרב" ושם מרבינן אף שעל הדקין,
3 או שעל הקיבה לאידך, ולמעט חלב שעל גבי דפנות כתביה, כדרייש בתורת כהנים.
4 **חלב** טהור סותם - לא מיירי הכא בריאה ושומן סותמתה, או נסרכה בשומן. דפשיטא
5 דטרפה, דסתימה זו אינה כלום, דאין שומן
6 לריאה ואין זה שומן שלה. ולא מיירי הכא אלא
7 כגון דקין שניקבו וחלב הכנתא סותם את הנקב,
8 שהוא שומן שלהם, ותמיד שוכבים בו, ואדוק
9 הוא מאד והוא סתימה מעלייתא. וחלב העשוי
10 ככובע נמי דאצטרך למימר דאינו סותם -
11 היינו כגון טרפשא דליבא, כדאמר לקמן, שהן
12 שם כל שעה. אבל בריאה אין שום חלב סותם.
13 **חלב** חיה מאי - נשאל לרבינו יצחק על מהט
14 שנמצא בקורקבן, וניקבה הכיס שלו וגם בשרה,
15 רק שהיה שומן סותם למעלה, והתיר. דלא
16 מבעי לן הכא אלא חלב חיה, שבנגודו בבהמה
17 טמא, אבל בחלב טהור דעוף, שלא מצוינו כנגודו
18 טמא - פשיטא דסותם, דמיחידק שפיר.
19 **רב** ואיסורא דאורייתא וכו' - כדרב פפא
20 הלכה, ומסתברא דרבא נמי חזר בו,
21 דקאמר לקמן משמיה דרב נחמן: חיצוצא ובר
22 חיצוצא חד סתים וחד לא סתים, ו**ישאר** כל
23 המשקין מותרין - ואם תאמר: כמאן? הא
24 אפילו רבנן דבסמוך לא שרו אלא חמשות' ויש
25 לומר: דהוא הדין לכולן, ואותן חמשה דנקט -
26 משום דפליג רבי שמעון עלייהו, אבל בשאר
27 מודה.

19 **לְקַמִּיָּה דְרַבָּא; אָמַר רַבָּא:** לְמַאי נִיחֻוֹשׁ לְהָ? הֲדָא, דְּהָא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת׃ חֶלֶב טָמֵא נָמִי
20 סוּתָם. וְעוֹד, הַתּוֹרָה חָסָה עַל מְמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיה רַב פֶּפֶא לְרַבָּא: רַב, וְאִיפּוּרָא
21 דְּאוּרִיתָא, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ: הַתּוֹרָה חָסָה עַל מְמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל? מְנוּמִין פְּנִדוּקָא אֲנִילִי לִיה
22 בְּסִתְקָא דְדוּבְכָשָׁא, אֲתָא לְקַמִּיָּה דְרַבָּא, אָמַר רַבָּא: לְמַאי נִיחֻוֹשׁ לְהָ? הֲדָא, תַּנּוּ: שְׁלִשָּׁה
23 מִשְׁקִים אֲסוּרִים מִשׁוּם גִּילּוֹי - הַיַּיִן וְהַמֵּיִם וְהַחֶלֶב, וְשָׂאֵר כָּל הַמִּשְׁקִים - מוֹתְרִים. וְעוֹד, הַתּוֹרָה
24 חָסָה עַל מְמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיה רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְרַבָּא: רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּסְפַנְתָּ נִפְשוֹת,
25 וְאַתְּ אֲמַרְתָּ: הַתּוֹרָה חָסָה עַל מְמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל? רַבִּי שְׁמַעוֹן מַאי הִיא? דַּתְנָיָא: הַמִּשָּׁה
26 אֵין בָּהֶם מִשׁוּם גִּילּוֹי - צִיר וְחוּמִין, שְׁמֹן וְדָבֶשׁ וּמוֹרִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אִף הֵן יֵשׁ בְּהֵן
27 מִשׁוּם גִּילּוֹי. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֲנִי רְאִיתִי נַחֵשׁ שֵׁשֶׁתָּה צִיר בְּצִידָן. אָמְרוּ לוֹ: שְׁמִיא הוּהוּ,
28 וְאֵין מְבִיאִין רְאִיָּה מִן הַשּׁוֹטִים. אָמַר לִיה: אוֹדִי לִי מִיָּתָה בְּצִיר, דְּהָא רַב פֶּפֶא וְרַב הוֹנָא
29 בְּרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ וְרַבְנָן, כִּי הוֹה לְהוּ גִילּוּיָא - שְׂדוּ לִיה בְּצִיר. אָמַר לִיה: אוֹדִי לִי מִיָּתָה
30 בְּדָבֶשׁ, דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר קָאִי כְּוֹתִיָּה, דַּתְנָיָא: וְכֵן הִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹסֵר
31 בְּדָבֶשׁ. אָמַר רַב נַחְמָן: חֶלֶב הָעִשׂוֹי כְּכּוֹבֵעַ אֵינוֹ סוּתָם. הִיאָ? אָמְרִי לְהָ חִפְיִי דְכַרְכְּשָׁא,
32 וְאָמְרִי לְהָ: טַרְפֶּשָׁא דְלִיבָא. אָמַר רַבָּא, שְׁמַעִית מִינֵיהּ דְרַב נַחְמָן תְּרַתִּי: חִימְצָא וְכַר חִימְצָא,
33 חַד סְתִים וְחַד לֹא סְתִים, וְלֹא יִדְעָנָא הִי מִינֵיהּ. רַב הוֹנָא בַר חִינְנָא וְרַב הוֹנָא בְּרִיה דְרַב
34 נַחְמָן אָמַר: בַּר חִימְצָא - סְתִים, חִימְצָא - לֹא סְתִים. אָמַר רַב טְבוֹת, וְסִמְיָנִיד: יְפֵה כַח הַבֵּן
35 מִכַּח הָאֵב. הִי חִימְצָא וְהִי בַר חִימְצָא? תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַב נַחְמָן: אֵינְהוּ - מִיכַל אַכְלִי,
וְלִדְרִין

1 חלב שעל הדקין - לקמן (חולין צגא) אמרינן: ריש מעיא באמתא בעי גרירה,
2 והוה חלב שעל הדקין. כשהמעים מתחילים לימשך מן הקיבה הוי חלב שעל הדקין
3 אסור עד אמה לדברי רבי ישמעאל, מפני שחלב שעל הקרב שקורין *טיל"א
4 מחובר בו, והכתוב מרבהו בכלל מ"ואת כל החלב". אבל חלב שעל הקיבה לרבי
5 ישמעאל מותר, והיינו "מסייע כהני". קרום
6 ונקלף - קרום דק יש עליו, ונקלף הקרום
7 מעל החלב, שאינו אדוק בו כל כך. אף כל
8 קרום ונקלף - והיינו חלב שעל גבי הקבה,
9 וכל שכן חלב שעל גבי הדקין. תותב -
10 "היא שמלתו" מתרגמינן "היא תותביה"
11 (שמות כב), כשמלה הוא פרוש על הקרב,
12 וכן על הדקין בראשן. אבל חלב הקבה אינו
13 תותב, אלא חתיכות חתיכות הוא אדוק.
14 ושעל הדקים מראשו והלאה - היינו מן
15 הכנתא כשמפרישין אותו מהן - נשאר מן
16 החלב אצלם, ולאו תותב הוא אלא אדוק
17 בהם. כך היא הצעה של משנה - כמו
18 שהשבת, ואיפוך קמייתא. כיון דקתני מה
19 חלב בו' - שדורש את המקרא, והוצרך
20 לדקוק, למר קרום ונקלף ולמר תותב קרום
21 ונקלף. דיוקא הוא - ולא נחליף דבריו של
22 זה בזה. אי הכי כרבי ישמעאל - בתמיה,
23 הא דאמרת לעיל נהגו בו היתר כרבי
24 ישמעאל, והא רבי עקיבא הוא דשרי ליה
25 ולא רבי ישמעאל חלב טהור סותם - כגון
26 דקין שניקבו וחלב הכנתא סותם את הנקב
27 - בשרה, דחלב טהור אדוק הוא מאד, והוי
28 סתימה מעלייתא. ממא אינו סותם - כגון
29 כרס או המסס שניקב וחלב המכסה את
30 הקרב סותמן - אינה סתימה, לפי שאינו
31 חיבור אלא תותב. חלב חיה - המכסה את
32 הקרב. מהו - שיתום אם ניקב הכרס של
33 חיה. ולהא דבעי האבעיא לא אפשרי ליה
34 אכתי טעמיה דרב מהו. הא נמי טהור -
35 דלא אסר רחמנא אלא "כל חלב שור וכשב
ועז" ויקרא ז. מחדק - מחובר יפה בבשר.
התורה חסה בו' - בתורת כהנים נפקא לן
מ"וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא
הכהן לראות את הנגע ולא יטמא" וגו', אמר
רבי מאיר: וכי מה מטמא לן, שאמרה תורה
להמתין שלא יראה הכהן את הנגע ולא
יאמר "טמא" עד שיהו הכלים נפנין? ואם
תאמר: כלי עציו בגדיו ומתכת - מטבילין
והם טהורים. ועל מה חסה תורה - על כלי
חרס ופכו, שאין להן טהרה אלא שבידה.
וכל כך חסה תורה על ממונן של צרי עין -
קל וחומר על ממונן של צדיקים. אמר ליה
רב פפא לרבא רב - כלומר, הא רב דאמר
לעיל: טמא אינו סותם. וטרפה איסורא
דאורייתא היא, ויש לנו לילך אחר המחמיר,
דקיימא לן (עבודה זרה זא) בשל תורה הלך
אחר המחמיר. ואת אמרת בו'. כנדוקא = מוכר כדים (פסחים לא), שמעתי. בכתתא = כד של דבש. רבי שמעון -
היא, ויש לנו לילך אחר המחמיר. אין בהן משום גלוי - שאין נחש שותה מהם. שומה היה - אותו נחש, שאין נחשים עושים כן. כצ"ד - (שם מקום). אמר
ליה - רבא לרב נחמן בר יצחק. אוידי לי מיהא - על כרחך בציר, דלא קיימא לן ביה כרבי שמעון. דהא רב פפא בו' - וכי היכי דביצר לית הלכתא כוותיה - בדבש
נמי לית הלכתא כוותיה. כי הוי מינלי להו גילויא - מים או יין, הוו שדו ליה בציר, לפי שהציר שורף הארס ושוב אינו מזיק, ושותין אותו גלוי. אוידי לי מיהא -
דבדבש הלכתא כוותיה, דהא קאי רבי שמעון בן אלעזר כוותיה. דרבי שמעון טמא הוא רבי שמעון בן יוחי. חמי דכרכשא - חלב שעל הלחולת המוציאה ריעי שקורין
**טבחי"א, עשוי קרטיין קרטיין בעין חטים. ואם ניקבה ואותו חלב סותמה - לא מהני, וטרפה. וקרטיין עגולין הן כמו כובע. טרפשא דליבא - שומן חלב עשוי ככובע
וחלב נחבא בו - אינו סותם אם ניקב חלב או הריאה בסמוך לו והוא סותמו. והיינו טעמא דריאה הסרוכה בשומן חלב, דאף על גב דהיינו רבייתא וצלו הוא גדל,
ולמטה מדיחיתוכא דאוני הוא - טרפה. דעל כרחך הריאה ניקבה, שאין סירכא בלא נקב, וסתימה זו אינה כלום. חמיצא ובר חמיצא - שניהם בחלב שעל הקיבה, ולקמן
מפרש להו. סתים - אם ניקבה הקיבה. ולא ידענא - רבא קאמר לה. יפה כח הבן פכח האב - כרייתא היא בשבועות בפרק "כל הנשבעין" (מוהב), שהבן גובה
בשבועה ושלא בשבועה, והאב אינו גובה אלא בשבועה. והתם מפרש לה. אינהו - בני ארץ ישראל. מיכל אבלי ליה - דקסברי חלב טהור הוא.
ולדרין

חולין. פרק שלישי – אלו טרפות דף נ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רמ"ה רש"י

1 ולדין אפילו מיסתם נמי לא סתים — בתמיה: לדין, בני בבל, נדי דלא אכלי
 2 ליה — להכי מיהא מחזקינן ליה בחלב טהור להיות סותם. שמע מינה: ההיא דפליגי
 3 ביה בני ארץ ישראל ובני בבל קרי ליה רב נחמן "בר חימצא", והיינו דאיתירא, חלב
 4 שבמקום היתר. שהקיבה עשויה כקשה, ומבחוץ קרי "דאקשתא", ומבפנים לעוגל
 5 קרי "דאיתירא" = חלב, ובדאיתירא פליגי,
 6 כדמפרש ואזיל. דאקשתא כולי עלמא לא
 7 פליגי — דבין לבני בבל ובין לבני מערבא
 8 אסור. דאפילו רבי עקיבא דאמר לעיל (חולין
 9 מט,ב): תותב קרום ונקלף אסור, דהאי נמי
 10 לתותב דמי, שאינו מחובר אלא באמצע
 11 הקשת שקורין *ופישט"א. כי פליגי
 12 דאיתירא — בני בבל סברי לה כרבי
 13 ישמעאל דאמר: כל קרום ונקלף חלב טמא
 14 הוא, והאי נמי קרום ונקלף הוא. ובני מערבא
 15 כרבי עקיבא דבעי תותב קרום ונקלף, והאי
 16 לאו תותב הוא. איכא דאמרי — דאיתירא
 17 כולי עלמא ולא פליגי דשרי, דכרבי עקיבא
 18 סברי לה. כי פליגי דאקשתא — מאן דאסר
 19 סבר: תותב הוא, ומאן דשרי סבר: כיון
 20 דמחובר במקצת — לאו תותב הוא. ולהאי
 21 לישנא בתרא לא מתוקמא מילתיה דרב
 22 נחמן, דכיון דבאקשתא דפליגי ביה אמר רב
 23 נחמן דסתים — כל שכן דאיתירא, דכולהו
 24 שרו, ואם כן מאן לא סתים? ודרב נחמן
 25 אלישנא קמא. והכי מסתברא כלישנא קמא,
 26 כדאמרין ב"מקום שנהגו" (פסחים נא,א): כי
 27 אתא רבה בר בר חנה אבל דאיתירא, עול
 28 לגביה רב אויא וכוסיה מן קמיה, משום דבני
 29 בבל אסרי לה. ולדין תרווייהו אסירי, דבתר
 30 בני בבל גריינן, דאנן בני גולה אנן, וכלישנא
 31 קמא ולחומרא. דכל היכא דאיכא תרי לישני
 32 בגמרא, אי מידי דאורייתא הוא — זיל
 33 לחומרא, ובדרבנן — זיל בתר בתרא. כי הא
 34 — אלישנא קמא קאי. רבי אמי — מערבא
 35 הוא, ואמרי: מקמצין, נוטלין ממנו מעט
 36 למעלה מההיא דאיתירא, מפני שחלב הקרב
 37 שוכב עליו, ואוכלין השאר. מחסם — לשון
 38 (דברים כה) "לא תחסום" — מגמגם. בבלאה
 39 את — שנהגו בו איסור. גום — חתוך עד
 40 עיקרו כולו והשלך. גום — כמו "גוממו עם
 41 השופי" לקמן (חולין צב,ב). ליחה — מבפנים
 42 היא. שירקא דמעייא* — *גליד"א, ואדוקה
 43 בהן מבפנים, ומוציאין אותה מהם בדחוק.
 44 נמיירי חבריא דרבי אבא מרבי אבא — הא
 45 שמעתא לקמן דרבי אבא בריה דרבי חייא.
 46 ולא היינו רבי אבא קמא. כל שלשה ימים
 47 הראשונים — של אבלות. בא ממקום קרוב
 48 — אם לא היה אחד מן האבלים בבית, והיה
 49 במקום קרוב בתוך מהלך יום אחד, וראוי
 50 הוא לדעת בו ביום, אף על פי שלא ידע — חל אבלות עליו, ובלבד שיבא בתוך שלשה ימים, ומונה אבלותו מיום ראשון. אמר מאן דהוא — אחד מן התלמידים, ולא היו
 51 זכורין אלו שסידרו הגמרא מי הוה. אויבי ואיסק — לארעא דישראל, לאתריה דרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא. ואגמרה — לשמעתא דרבי חייא בר אבא,
 52 ואגמרה משמיה אי אמר הלכה כרבי שמעון או לא. ואין הלכה כרבי שמעון וכן גמליאל — התלמוד קא פסיק לה. מקיפין בבני מעיים — אם נמצאו נקובים, ואין אנו
 53 יודעין אם קודם שחיטה ואם לאחר שחיטה — נוקבין נקב אחר בצידו ורואין, אם מראיהן שוין — כשרה, דבידוע שלאחר שחיטה היה. כפמשמש בהו — ממשמש בהן
 54 בנקבים האחרים, ונחפשו למראה אחד. וארמו — ואכשרה. מנא לך הא — שידעת לעשות חכמה זו. אמר ליה — מעצמי הבינותי, דאמינא: כמא ידי ממששות בנקבין
 55 קמאי מקמי דליתי קמיה דמר. כרבי יוחנן — בכל מילי. לישנא אחרת: רבי יוחנן חכים בטרפות, דאמרין לקמן: שדר ליה שמואל תריסר גמלי ספיקי דטריפתא אפשק
 56 "גיד הנשה" (חולין צה,ב). מקיפין בריאה — היכא דליכא למיתלי בטבחה. ערוגה — דופן הריאה ימיני או שמאלי. מדקה לדקה — אפילו בהמה אחרת דוגמתה. לישנא
 57 אחרת: מנסה לגסה — מאומה לאומה, ומדקה לדקה — מאונא לאונא. וזאת נרית לי, שאין מקילין כל כך. מקיפין בקנה — אם נמצאת פסוקה לאחד זמן, או קדורה
 58 כאיסר. באותה חוליא — לענין קדורה כאיסר נקט לה. חוליא — שלש טבעות, דטבעת אחת אין עוגל כאיסר. וקודרין עוד אחרת באותה חוליא עצמה ומקיפין. בר חוליא
 59 — הוא קלישות הקנה מן הצדדין ומתחתיה, שרצועות הבשר מחברת ראשי הטבעות. ואף התנוך הולך דק מעוביו מאמצעיתו ולצדדין לכאן ולכאן על פני כל הקנה.
 60 מחוליא לבר חוליא — ממקום עוביה של זו למקום קלישותה של זו. חלולות — היא כרשא* *מעיפין. מעמידות — סתמות אותה, שהרי אדוקה בהן. מקום הדבק
 61 — שהיא דבוקה בירכים. ברובו — אפילו נקדר וניטל דופנה עליון או תחתון ברובו — כשרה, שאין דרך הריעי היוצא דרך הנקב לחזור לאחוריו ולפול לתוך חלל הגוף,
 62 מפני שמקום דחוק הוא, השררה מלמעלה, ועצמות האליה שקורין *4הנקא"ש, ומכאן ולמטה הן מחוברין בחסוס.

1 בוקי סריקין – כדים רקים, כלומר, דברים שאינן. תפיסה – אחיות יד. כמאד –
 2 אצבע. בתורא – אפילו בשור גדול די בכך. סניא דיבי *וקרשטי"א בודי"ל,
 3 לשון מורי, והוא עשוי ככיס וסתום בראשו. וכך מצאתי באל"ף בית של רבי מכיר:
 4 *בבוד"ל שאצל"ר. ולשון סניא דיבי – לפי שהוא מקום מאוס וכחוש ואפילו
 5 לזאבים. וכל שאר הכרס קרוי חיצון,
 6 ושיעורו ברוב. לישנא אחרינא שמעתי: מן
 7 *צהפנצ"א עצמה הוא, מקום שמנקבים שם
 8 הטבחים הכרס ומוציאים הפרש, מקום
 9 שהשנאי זב. והראשון נראה. איסתומכא
 10 דכרסא – אני שמעתי *4איסתומכ"א בלעז,
 11 ואיני יודע מהו. מקום צר יש בכרס –
 12 שהוא קרוי כרס הפנימי, וכל שאר הכרס
 13 קרוי חיצונה. נפל כרסא כנירא – הואיל
 14 ואינך יודע היכן הוא לא פירשת לנו כלום.
 15 אמר רב אחא – אני אפרש אותו מקום צר.
 16 מן המיצר ולמטה – ממקום שהכרס הולך
 17 ומיצר לצד הוושט הוא קרוי פנימי, מפני
 18 שנחבא בדופני החזה. ולמטה – כשהבהמה
 19 תלויה. מקום שאין בו מילת – מקום יש
 20 בכרס חלק שאין שם אותו צמר שגוררין
 21 ברותזים מן הכרס. בשר החופה – פירשתיו
 22 [חולין מב, ב ד"ה ובשר] והוא קרום עב העובר
 23 על כל החלל וקורין לו *טנינפ"א, וישנו מן
 24 החזה ועד היריכים. והכרס הקרוי *3פנצ"א
 25 מעוטו נחבא בצלעות החזה, ורובו תחת
 26 אותו קרום. ורוב החיצונה דקאמר מתניתין
 27 – רואין כמה יש מן הקרום כנגד אותו רוב
 28 הכרס, ואם נקרע שם רוב מה שיש מן הקרום
 29 כנגד הכרס – טרפה, ואם ממקום שהכרס
 30 כלה ולמטה נקרע אותו קרום – כשרה.
 31 והיינו דאמרינן לקמן: רובא ולא הוא טפח זו
 32 היא ששינו בו, ואי בכלויה קרום משערינן
 33 – אין לך בהמה קטנה שאין ברוב שלה יותר
 34 מטפח. וכל אמוראי דלעיל קרו פנימית
 35 וחיצונה בכרס עצמה. מפרעתה – צד
 36 הכרס הרואה את הקרקע הנראה מיד
 37 כשפותחין בהמה להוציא את המעינים,
 38 והיינו דמפרשי: היכא דפרעי טבחי. כולו
 39 שייבן בדרכה – סניא דיבי, ואיסתומכא,
 40 ומקום שאין בו מילת – כולן באותו צד
 41 עומדים, או למעלה או למטה, וכי טרפת לה
 42 לכל אותו צד בנקב במשהו הנמצא בו –
 43 מקיימת להו כולוהו. אמיר – מנהרדעא
 44 הוה, כדאמרינן ב"שנים אוחזין" (בבא
 45 מציעא טז, טב). "אנא מנהרדעא אנא, וסבירא
 46 לי שומא הדרא לעולם". דרב אסי אמר רבי
 47 יוחנן – דאמר לעיל: "ואיני יודע איהו".
 48 מאי – אמריתו עלה הא איכא לספוקי בכל
 49 הכרס כולו? אמר ליה כבר פירשה רב אחא
 50 – דהיינו מן המצר ולמטה, והוא כנגד
 51 מפרעתה היא. ודרבי אבינא – דאמר: כרס
 52 הפנימי בוושט הוא. ודרבי מערבא –
 53 דאמר: כל הכרס כולו קרוי פנימי, ונידון
 54 בנקב משהו. מאי – וכיון דלא אפסיק

1 ואיזהו כרס החיצונה בשר החופה את רוב הכרס – ואם תאמר: אם כן חסר להו
 2 משמונה עשרה טרפות, דבשר החופה את רוב הכרס הוא משב שמעתא
 3 דבריש פירקין! ובריש פירקין (מ,בא) פירשתי.
 4 רובא ולא הוא טפח פשיטא – פירושו: פשיטא דרוב מועיל לכולי עלמא! וקצת תימה,
 5 מאי קא משני: לא צריכא דאיכא טפח
 6 במשהו, מהו דתימא עד דמיקרע בה טפח לא
 7 הוה טרפה? ואמאי סלקא דעתך למימר הכי?
 8 ורבינו חננאל גריס: דאיכא טפח ומשהו. ורוצה
 9 לפרש, רובא דלא הוא טפח – היינו כשאין בכל
 10 הכרס טפח. ולכך פריך שפיר: פשיטא דלא בעי
 11 טפח, שהרי אין בכלוה טפחו ומשני: כגון דאיכא
 12 טפח ומשהו, מהו דתימא: כיון דאיכא בכלוה
 13 טפי מטפח לא מיטרפא עד דמקרע טפח.
 14 לכשתמתח תעמוד על טפח – כשתקוף
 15 הסלע בחוט וימתח החוט יהיה
 16 בארבו טפח. מחט שמצאת בעובי בית
 17 הכוסות בצד אחד כשרה – אבל בהמסט, אפילו
 18 מצד אחד שלא נקב מעבר לעבר – טרפה, כך
 19 פירש רש"י במקום אחר ושבת לו,א. ואפילו אם
 20 תמצא לומר דאין סברא שיהא טרפה, הואיל
 21 ולא ניקב אלא חצי עור, מצינו למימר דכוליה
 22 ניקב, וחיישין שמא הבריאי, כי היכי דחיישין
 23 [גבי ושט] בריש פירקין (חולין מ,א) למאן
 24 דחייש לספק דרוסה. והא דקתני במתניתין:
 25 המסט ובית הכוסות שנקבו לחוץ, דמשמע
 26 דבעינן נקב מפורש – לאו דוקא לחוץ שיהא
 27 מפורש, אלא כלומר לחוץ – כלפי חוץ,
 28 ולאפוקי נקבו זה לחוץ זה. והא דקאמר: מצד
 29 אחד כשרה בעובי בית הכוסות, צריך לפרש:
 30 אותו צד אחד מבפנים כלפי הרעי. דאי צד
 31 שבחוץ כלפי חלל הגוף, אפילו לא ניקב כלל,
 32 אלא שנמצא מחט בחלל הגוף – טרפה, דאמר:
 33 נקובי נקיב ואתאי. ואין נראה לרבינו תם לומר
 34 שיהא טרפה בלא ניקב אלא חצי העור של
 35 המסט. ונראה לו דהמסט נמי מצד אחד כשרה,
 36 והא דנקט בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה
 37 – רבותא קמשמע לן, לפי שיש לו שני עורות,
 38 וקמשמע לן דאף על גב שניקב עור אחד שלם,
 39 אפילו הכי כשרה עד שניקב שניהם. ואגב דנקט
 40 מצד אחד כשרה – נקט נמי משני צדדין טרפה,
 41 אף על גב דמילתא דפשיטא היא. ועוד אומר
 42 רבינו תם: דהאי נמי חרוש הוא, דסלקא דעתך
 43 אמניא: אפילו משני צדדין, כגון שניקבו שני
 44 העורות – כשרה, לפי ששובב על גבי המסט
 45 ומדובק שם בשומן, והוא הדין דאותו דבקות
 46 מגין שלא יצא הרעי, מידי דהוה אחלולת
 47 שניקבה וירכים מעמידין אותה דכשרה, קא
 48 משמע לן הכא דטרפה. ואם תאמר: הא אמרינן
 49 ב"במה מדליקין" (שבת לו,א) גבי הנחו תלת
 50 מילי דאישתנו שמייהו, הובלילא בי כסי ובי כסי
 51 הובלילא: למאי נפקא מינה – למחט שנמצאת
 52 בעובי בית הכוסות. והשתא, מאי נפקותא
 53 איתא? הא בתרויהו אמרינן: מצד אחד כשרה
 54 משני צדדים טרפה, גם בהובלילא! ויש לומר:
 55 דנפקא מינה, שלא תטעה לפרש מה שאמר מצד אחד כשרה – זהו בהובלילא, דהיינו
 56 המסט שעתה קורין בית הכוסות. אבל במה שקורין עכשיו הובלילא, היינו מה שהיו
 57 ריגילים לקרות בית הכוסות – אפילו מצד אחד טרפה, הואיל וניקב עור שלם. אי נמי,
 58 שלא נטעה נמי במשני צדדים טרפה, דהוי במה שקורין אותו עכשיו בית הכוסות, דהוא
 59 המסט. אבל במה שקורין עכשיו הובלילא, דהוא מה שקורין מתחלה בית הכוסות –
 60 אפילו משני צדדין כשרה, דהויא כמו החלולת שניקבה וירכים מעמידין אותה.
 61 המוציא

בוקי סריקין! הכי אמר רב נחמן: מקום הדבק, אפילו
 נטפל כולו – כשר, והוא שגשתייר בו פדי תפיסה.
 וכמה? אמר אביי: כמלא במדא בתורא. "הכרס
 הפנימי". אמר רב יהודה אמר רב: העיד נתן בר שילא
 ריש טבחיא דצפורי לפני רבי משום רבי נתן: אי זו
 היא פרס הפנימי – סניא דיבי, וכן אמר רבי יהושע בן
 קרחא: סניא דיבי. רבי ישמעאל אמר: איסתומכא
 דכרסא. רב אסי אמר רבי יוחנן: מקום צר יש בפרס,
 ואיני יודע איהו. אמר רב נחמן בר יצחק: נפל כרסא
 כנירא! אמר רב אחא בר רב עזא אמר רב אסי: מן
 המיצר ולמטה. רבי יעקב בר נחמני אמר שמואל:
 מקום שאין בו מילת. רבי אבינא אמר גניבא מושמיה
 דרב: טפח בוושט סמוך לפרס – זו היא פרס הפנימית.
 אמרי במערבא מושמיה דרבי יוסי בר חנינא: כל הפרס
 כולו – זו היא פרס הפנימית; ואיזהו פרס החיצון –
 בשר החופה את רוב הפרס. רבה בר רב הונא אמר:
 מפרעתה. מאי מפרעתה? אמר רב אובי: היכא דפרעי
 טבחי. בנהרדעא עבדי כרפה בר רב הונא. אמר ליה
 רב אשי לאמימר: כל הני שמעתתא מאי? אמר ליה:
 פוליהו שייבן בדרבה בר רב הונא. – ודרב אסי אמר
 רבי יוחנן, מאי? אמר ליה: כפר פירשה רב אחא בר
 עזא. – ודרבי אבינא ודרבי מערבא, מאי? אמר ליה:
 הני ודאי פליגי. "רבי יהודה אמר בגדולה" כו'. אמר
 רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר: לא גדולה –
 גדולה ממוש, ולא קטנה – קטנה ממוש. אלא, כל
 שנקרע בה טפח ולא הוי רובא – זו היא ששינונו:
 בגדולה טפח; רובא ולא הוי טפח – זו היא ששינונו:
 בקטנה ברובא. רובא ולא הוי טפח, פשיטא! – לא
 צריכא, דהויא טפח במשהו; מהו דתימא: עד דמיקרע
 בה טפח לא הוי טרפה, קא משמע לן. אמר גניבא
 אמר רבי אסי: נקדרה פסלע – טרפה, שאם תפחת
 תעמוד על הפפת. אמר רבי חייה בר אבא, לדידי
 מפרשא לי מיניה דגניבא אמרבא דנהרדעא: פסלע –
 פשרה, יתר מפסלע – טרפה. וכמה יתר מפסלע? אמר
 רב יוסף: כגון דעיינן תלת קשייתא כציפא בדוחקא,
 בלא ציפא – ברווחא. "המסס ובית הכוסות". תנו
 רבנן: מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות, מצד אחד
 כשרה, משני צדדים – טרפה. נמצא עליה קורט דם
 בידוע

הלכתא עבדינן לחומרא, וטרפינן בכל הכרס בנקב במשהו כבני מערבא. ומיהו, כל
 הנך טרפות אנן לא טרחינן למיבדקי בתרייהו, דכל כמה דלא מישתבחן אזלינן בתר
 רובא, כדנפקא לן בפרק קמא (חולין יא,א) מ"האליה תמימה" ומקראי טובא,
 ובסריכי דריאה משום דשכיחן בדקינן בתרייהו. גדולה ממש – גדולה שבגדולות.
 כל שנקרע בה וכו' – כלומר, כל היכא דמשתכחא או טפח או רובא – טרפה.
 רובא פשיטא – דרובו ככולו. הכי גרסינן: לא צריכא דהויא טפח במשהו – אי
 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב
 61 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב
 62 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב
 63 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב

הלכתא עבדינן לחומרא, וטרפינן בכל הכרס בנקב במשהו כבני מערבא. ומיהו, כל
 הנך טרפות אנן לא טרחינן למיבדקי בתרייהו, דכל כמה דלא מישתבחן אזלינן בתר
 רובא, כדנפקא לן בפרק קמא (חולין יא,א) מ"האליה תמימה" ומקראי טובא,
 ובסריכי דריאה משום דשכיחן בדקינן בתרייהו. גדולה ממש – גדולה שבגדולות.
 כל שנקרע בה וכו' – כלומר, כל היכא דמשתכחא או טפח או רובא – טרפה.
 רובא פשיטא – דרובו ככולו. הכי גרסינן: לא צריכא דהויא טפח במשהו – אי
 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב
 61 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב
 62 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב
 63 הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדרה – כמין ארובה עגולה, ורוחב

1 בידוע שלפני שחיטה – וטרפה. הוגלד – *קרושט"א. בידוע שהוא שלשה ימים
2 קודם שחיטה – ואם לקחה בתוך שלשה ימים – הוי מקח טעות. וצריך המוכר
3 להחזיר לו מעותיו. לא הוגלד פי חמכה – איכא לספוקי אי קודם מקח הוי אי
4 לאחר מקח הוי, ועל הטבח שהוא מוציא מידו, דמסתמא כל כמה דלא יהיב זוזי
5 לא יהיב ליה חיותא, ועליו להביא ראיה
6 שקודם מקח הוה, דמספיקא לא מפיקין
7 ממונא מחזיקיה. למאי נפקא מינה – לא
8 גרסינן. התם ליכא מידי למיסרך –
9 כשנמצא נקב בלא מחט, כשהדם יוצא הוא
10 מתקנה בלחלוחית הבשר והולך, לפי שאין
11 לו היכן לידבק. מיסרך הוה סריך – הדם
12 במחט. רב עוירא שמני – רב עוירא שמי.
13 שלח ליה – אביי דליתי לגביה. מפטיר
14 בנסיות אנא – מכניס ומוציא תלמידים,
15 ומאספם, ומעמידם לילך מבית המדרש.
16 לעילא מרבי רבה – מרבי יהודה הנשיא.
17 רב הונא צפוראה ורבי יוסי מדאה. מחט
18 שנמצאת בעובי בית הכוסות – מבפנים.
19 מצד אחר – שלא היתה נראית מבחוץ.
20 והפכה – לבית הכוסות לצד החיצון, ופצא
21 – על המחט כנגד פיה מבחוץ קורט דם.
22 אמר אם אין מכה – זו יוצאת לחוץ, דם זה
23 מנין כאן? טריה טריה להווא נברא – כמה
24 הטרחת לאותו האיש. על עצמו היה אומר,
25 שהטריחו זה לבא אצלו. לישנא אחרינא:
26 טרח טרייה – כמו "טרייה לרישיה" דאמרן
27 לעיל (חולין מהב, ב). כלומר, בחנם טרחתי
28 לבא, שאין כאן דבר חדוש. למעלה – בגג.
29 למטה – על הארץ. אין חוששין – הואיל
30 ולא ראינה שנופלה – אין חוששין שמא
31 נתרסקו אבריה, להשהותה מעת לעת כדן
32 נפולה ורסקת אברים, דאמרין במתניתין
33 (חולין נ"א, ג) גבי עוף: אם שהתה מעת לעת
34 ושחטה – כשרה. ובקופצת מאליה לא
35 חיישינן להכי. ההוא גדיא דהוה ליה לרבינא
36 – בגג, והוה ארובה בגג. לישנא אחרינא
37 חזא חושלא – שעורים קלופים. באיפומא
38 – כנגד פי ארובה למטה בבית. דגר – קפץ.
39 משום דאית לה מידי למסרך – שלא
40 קפצה דרך ארובה אלא בעידי הגג, מסרבת
41 עצמה בכתלים וקופצת, ומחניא לה סריכת
42 הכתלים שמסרבת בידיה קצת. והאי לית
43 ליה מידי למיסרך – שהארובה אינה
44 סמוכה לכותל. דאמדה נפשה – אם גבוה
45 לה יותר מדאי אינה קופצת. דהוה שדרן
46 ברעיה בתרייתא – רגליה האחרונים היו
47 נגררין אחריה. שיגרונא – **קורנפ"א.
48 הלכתא כרב יימר – דלא מיודקקין
49 למיבדק שאר בהמות דשגין כרעייהו.
50 זכרים – אילים. דמדוו – דואגים וכואבים.
51 צימרא – חמימות, כמו (שבת ס"א)
52 "אישתא צמירתא". דנגבי נגבי – ומשליכין
53 אותם למעלה מכתלי החצר ונופלים לארץ.
54 אמתנייהו – על מתניהן נופלין, ואין נחפזין
55 על גבן שיתפרקו חוליותיהן. אהדרינהו –
56 דרך למעלה מן הכותל. ודאי חיישינן –
57 דלא איכפת להו כל היכי דנפלה. חכה על
58 ראשה – שכפף המטה. והלכה לה בלפי
59 זנבה – והכה על מתניה ולא על הצלעות.
60 וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על צווארה. ואפילו – לא גרסינן, דדוקא לא כפף המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר. ואי שלים חוטרוא
61 אפלטא דנבא – שלא היה ארוך ככל השדרה, חיישינן. קימרי – במקל שיש בו שיורי ענפים. אפסקיה – בהפסק, כלומר, לרוחב הגב – חיישינן לחוט השדרה. בית
62 הרחם – עגל שנולד היום שיצא מבית הרחם צר. אין חוששין – שמא נדחק ונתרסקו אבריו, ואין צריך להשהותו מעת לעת.

1 **מודה** רבי שמעון לענין קדשים – לא היה צריך כאן לרברי רבי יוחנן. דבכבור עסקינן,
2 דתלי רחמנא בפטר רחם, וקדשים גופיהו לא יליף רבי שמעון אלא מבכור
3 "לידה" "לידה", כדאמר בריש "יוצא דופן" (גדה מ.א.). ולרבותא נקט הכא כל קדשים.
4 **עמדה** אינה צריכה מעת לעת אבל בדיקה ודאי בעיא – אבל לא עמדה בעיא ודאי
5 מעת לעת, ובעיא נמי בדיקה. כדתנן לקמן
6 (חולין נ.א.) דרסה וטרפה בכותל או שריצצתה
7 בהמה – צריך מעת לעת, ואמר בגמרא משום
8 רבי אלעזר ברבי ינאי: אחת זו ואחת זו צריכה
9 בדיקה, ואם תאמר, והא תניא בפרק
10 "התערובת" (בבבחים ע.ב.) נתערבה בשור
11 שנעבדה בו עבירה, בכלאים ובטרפה, ובגמרא
12 (שם ע.ד.) פריך: האי טרפה היכי דמי? אי ידיע
13 ליה – לשקלה, אי דלא ידע ליה – מנא ידעי?
14 ומשני ריש לקיש: דאיערב בנפולה. ופריך:
15 בנפולה לבדיקה! ומשני, קסבר: עמדה צריכה
16 מעת לעת, הלכה צריכה בדיקה. והשתא, על
17 כרחק עיקר שניוא לא הוי מעמדה צריכה מעת
18 לעת, דאכתי ליבדיקה בהילוך. ועוד, דכיון
19 דמעת לעת סגי, אמאי קתני: ירעו עד
20 שיסתאבו? אלא עיקר שניוא מהלכה צריכה
21 בדיקה. וכיון דאין מריח שום דבר במה שאומר
22 עמדה צריכה מעת לעת, למה לי למימר הכי?
23 הא כולי עלמא מודו הכא דעמדה אינה צריכה
24 מעת לעת! ונראה דגרסינן התם: עמדה אינה
25 צריכה מעת לעת. אף על גב דלא צריך ליה
26 התם, נקטיה אגב הלכה בעיא בדיקה.
27 **והלכתא** היכא דנפלה מן הגג כו' – הא
28 דלא קאמר: הלכה כרב יהודה בריסוק אברים –
29 משום דבעי לאשמעינן: דוקא עמדה, למעוטי
30 פשטה ידה לעמוד ונערה לעמוד.
31 קטניות

22 **פי שלא עמדה. והלכתא:** היכא דנפלה מן הגג בדלא ידעה, ועמדה ולא הלכה – צריכה
23 בדיקה, ואינה צריכה מעת לעת. ואם הלכה – אפילו בדיקה נמי לא צריכה. אומר אמר
24 משמיה דרב דימי מנהרדעא: נפולה שאמרו – צריכה בדיקה כנגד בני מעיים. אומר ליה
25 מר זוטרא, הכי אמרינן משמיה דרב פפא: צריכה בדיקה כנגד בית החלל בולו. אומר ליה
26 הונא מר בר ברין דרב נחמיה לרב אשי: סימנין מאי? אומר ליה: סימנין קשין הן אצל
27 נפילה. אומר רב יהודה אומר שמואל: עוף שגחבט על פני המים, כיון ששט מלא קומתו
28 – דיין. ולא אמרן אלא מפתה למעלה, אבל מלמעלה למטה – מניא הוא דאשפלו; ואי
29 מניא קיימי – לית לן בה; ואי שרא ציבי וקדמיה – הא קדמיה. גלימא מתיח – חיישינן,
30 דלא מתיח – לא חיישינן, עוף ומעופף – לא חיישינן. איזלא ומקרבי קיטרי – חיישינן, לא
31 מקרבי קיטרי – לא חיישינן. ביתנא דעביד בטוני – חיישינן, דתאי ודחאי גיסא – לא
32 חיישינן. אפורייתא – חיישינן. ביתנא דדייק ונפיץ – לא חיישינן, דייק ולא נפיץ – חיישינן;
33 דעביד ביורי, כיון דאיכא ביה קיטרי – חיישינן. דקתא – חיישינן, דקדקתא – לא חיישינן.
34 נברא – חיישינן, תימחתא – לא חיישינן. קיטמא נהילא – לא חיישינן, לא נהילא – לא חיישינן.
35 חול

דאי ידעה – הא אמרינן דאמדה נפשה (לעיל עמוד א.) כנגד בני מעיין – שמא נקרע רוב החיצונה, או ניקבו הדקין. כנגד כל החלל – משום שבירת רוב צלעות או
עקירת חוליות. סימנין מאי – מי בעי בדיקה שמא נעקרו? עוף שנחבט – ונפל על כרחו על פני הנהר, ואיכא למיחש לריסוק. כיון ששט מלא קומתו – הוה ליה
כהליכה, שאינה צריכה בדיקה. ואי מניא דקיימי – כגון אגמים. לית לן בה – דאפילו מלמעלה למטה שפיר דמי. ואי שדי ציבי – ואם היו קסמי עצים מושלכין
בנהר. וקדמיה – איהו לציבי מלמעלה למטה, אפילו במיא דלא קיימי – שרי, דכיון דקדמיה איהו לציבי איהו דקא שט. גלימא – פרוש על גבי יתדות באויר. ומתיח
– שפיר, ונפל עוף עליו. חיישינן – לריסוק ובעי שהייה. דכיון דמתיח שפיר קשה הוא. עוף ומעופף – ואם כפולה הטלית, ואפילו תתוחה. לא חיישינן – דיאנה
נמתחת יפה. איזלא – עוף שנפל ברשת הפרושה באויר. אי מקרבי קיטרי – אי קשרי החוטין שבהם סמוכין זה לזה תמיד. חיישינן – שמא הקשרים רסקודו. כיתנא
דעביד בטוני – פשתן העשוי חבילות חבילות. חיישינן – שהרי קשה הוא. דחאי גיסא ודחאי גיסא – אם נפל על צדי החבילה מכאן ומכאן בהשטמה. לא חיישינן
– דכי מטי עליהו משתריק ומשטמט ולא מלקי ליה. אפורייתא – חבילות של קנים. כיתנא דדייק (ונפיץ) – חבט *טוד"ה בלעז. ונפיץ – צאשקוש"א. לא חיישינן
– אם שטוח על גבי קרקע ונפל עוף עליו. דייק ולא נפיץ – שברי גבעולין מלקין העוף. דעביד ביורי – *4פופיד"ש, אפילו דייק ונפיץ חיישינן משום קטרי דאית
ביה. דקתא – נעורת שברי גבעולין הננערין מן הפשתים כשמנפצין אותה. חיישינן – אם נפל עוף עליהן. דקדקתא – דקה מן הדקה, וגם היא נעורת. לא חיישינן –
אם יש ממנה כרי על גבי קרקע ונפל עוף עליהן – לא חיישינן, לפי שהיא רכה. נברא – סיב הגדל סביב הדקלים, ומייבשין אותו, ונזלק לרצועות ומפסילין ממנו
חבלים. וכל זמן שלא נעשה רצועות הוא קשה. תימחתא – לאחר שחלקהו לרצועות להאי נברא, כמו שעושין לקליפת עץ הקרוי *5טיל. קיטמא נהילא – מרוקד
בנפה, נכבש ונעשה קשה. לא נהילא – אינו נכבש, וכל שעה הוא טפוף ואינו קשה.

יִדְעִין אֲנִן דְּעֶסְק אַבּוּנָן עִמָּךְ עַל הַדִּין
חֹשְׁבָנָא, וְלִית נִן יִדְעִין מַה נֶּפֶק מְדִינָא'.

הַלְכָה ב: מִתְנִיתִין: נָטְלוּ מוֹכְסִין אֶת
חֲמוּרוֹ וְנִתְנוּ לוֹ חֲמוּר אַחֵר, נָטְלוּ הַלִּיסְטִין
כְּסוּתוֹ וְנִתְנוּ לוֹ כְּסוּת אַחֶרֶת - הָרִי אֵלוֹ
שָׁלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהִבְעֵלִין מִתִּיאֲשִׁין מֵהֶן.
הַמְצִיל מִיַּד הַנְּהָר, מִיַּד הַלִּיסְטִין, אִם
נִתִּיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים - הָרִי אֵלוֹ שָׁלוֹ. וְכֵן נֶחֱלִיל
שֶׁל דְּבוּרִים, אִם נִתִּיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים - הָרִי
אֵלוֹ שָׁלוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה:
נֶאֱמַנְתָּ אִשָּׁה אוֹ קֶטֶן לֹא מֵרָא: 'מִכֵּן יֵצֵא
נֶחֱלִיל זֶה'. וּמֵהַלֵּךְ לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְנוֹטֵל אֶת
נֶחֱלִילוֹ. וְאִם הִזִּיק, מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק. אָבֵל
לֹא יִקְוֶן אֶת הַסּוֹכָה^כ עַל מְנַת לְתַן דָּמִים.
רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה
אוֹמֵר: קוֹצֵץ וְנוֹתֵן דָּמִים.

גְּמָרָא: תָּנִי: הַמְצִיל מִן הַגֵּיס, מִן הַדִּלְקָה,
מִשְׁנוּנֵי הַיָּם, מִשְׁלוּלֵי הַנְּהָר - הָרִי אֵלוֹ
שָׁלוֹ.

וְכֵן נֶחֱלִיל שֶׁל דְּבוּרִים, אִם נִתִּיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים
- הָרִי אֵלוֹ שָׁלוֹ. רַבִּי חִינָנָא בַּר פַּפָּא בְּשֵׁם
רַבִּי יוֹחָנָן:

[מג:]

מִתְנִיתָא בְּנֶחֱלִיל שֶׁגָּזְלוּ מִן הַהֲלָכָה;
וּבְפּוֹרֵחַ; וּבְלֵבֵד עַל אֲתָר, אָבֵל אִם יֵצֵא
וְחָזַר, אֲנִי אוֹמֵר: מִפְּנֵי יִרְאָה וּפְתוּי אָמְרוּ.

תָּנִי: רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה
אוֹמֵר: תָּנִי בֵּית דִּין הוּא לְקַץ זֶה סוֹכָה
וְנוֹתֵן דָּמִים, שֶׁעַל מְנַת כֵּן הַנֶּחֱלִיל יְהוּשַׁע
לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

[מג.]

נִתְחַלְפוּ כָּלִיו בְּבֵית הָאָמֵן - יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֶן,
וְיֵצֵא וְיִבְקֵשׁ אֶת שָׁלוֹ. בְּבֵית הָאָבֵל אוֹ
בְּבֵית הַמְּשֻׁתָּה - אֵל יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֶן, אֲלֵא
יֵצֵא וְיִבְקֵשׁ אֶת שָׁלוֹ. אָמַר רַבִּי בָּא בַּר
חֲנָה: לֹא הָוָה רַבִּי חָיָה חִבִּיבִי פֶתֶר לָהּ
אֲלֵא כְּגוֹן הַדִּין בַּר קוּרָא, שֶׁכָּל הַנוֹטֵל
מֵאֲצִלוֹ נוֹטֵל בְּרִשׁוֹת, וְכָל הַמְּנִיחַ אֲצִלוֹ
מְנִיחַ בְּרִשׁוֹת.

הַגְּנָבִים שֶׁבָּאוּ בְּמַחְתָּרֵת, וְעָשׂוּ תְּשׁוּבָה,
חִיבִין לְהַחְזִיר. עָשָׂה אֶחָד מֵהֶן תְּשׁוּבָה,
חִיב לְהַחְזִיר אֶת שָׁלוֹ. וְאִם הָיָה מוֹצִיא
וְנוֹתֵן לָהֶן, הוּא מְשַׁלֵּם עַל-יַדֵּי כָּלָן.

תָּנִי: הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל בְּנִיו, בֵּין גְּדוּלִים בֵּין
קֶטְנִים - פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם. הַנִּיחַ לְפָנֵיהֶן,
בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קֶטְנִים - חִיבִין לְשַׁלֵּם.
סוּמְכוּס אוֹמֵר: גְּדוּלִים - חִיבִין, קֶטְנִים -
פְּטוּרִין. אִם אָמְרוּ 'אֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם
עָשָׂה אֲבִינוּ חֲשָׁבוֹן בְּאַחֲרוֹנָה' - הָרִי אֵלוֹ
פְּטוּרִין.

הַחֵיב רַבִּי בָּא בַּר מַמְל: הִגַּע עֲצָמָךְ!
בְּשֶׁהִנִּיחַ לְפָנֵיהֶן קַרְקַע, לֹא הִכַּל מֵהֶן
לֹא מֵרָא 'אֵין אָנוּ יוֹדְעִין מַה חֲשָׁבוֹן עָשָׂה
אֲבִינוּ בְּאַחֲרוֹנָה'.

הַחֵיב רַב הַמְּנוּנָא: הִגַּע עֲצָמָךְ! שְׁהִיתָה
גְּזֵלָה מִפְּרִסְמַת, לֹא הִכַּל מֵהֶן לֹא מֵרָא 'אֵין
אָנוּ יוֹדְעִין מַה עָשָׂה אֲבִינוּ חֲשָׁבוֹן
בְּאַחֲרוֹנָה'.

הַחֵיב רַב שֵׁשֶׁת: אֲפֵלוּ קֶטְנִים נְטַעְנִין לָהֶן
בְּבֵית דִּין, מַה אֵיִת לָךְ לְמִימַר? אָמַר רַבִּי
מְנָא: תִּפְתָּר בְּשִׁטְעָנוּ הֵן 'אֵין אָנוּ יוֹדְעִין
מַה שֶּׁעָשָׂה אֲבִינוּ עִמּוֹ חֲשָׁבוֹן בְּאַחֲרוֹנָה',

^כ עֲנַף עֵץ שֶׁל חֲבָרוֹ שֶׁשָּׁכְנוּ עָלָיו הַדְּבוּרִים

ה' הלכה ה: מתניתין: שטף נהר חמורו וחמור חברו, שלו יפה מנה ושל חברו מאתים, הניח את שלו והציל את של חברו - אין לו אלא שכרו. אם אמר לו: 'אציל את שלך, ואתה נותן לו דמי שלי' - חייב לתן לו.

גמרא: תני: הניח שלו להציל של חברו, ועלה של חברו מאליו - אין נזקק לו כלום. אלא: הניח שלו להציל של חברו, ועלה שלו מאליו, מהו דיימר לו 'נתיאשתי'? נשמענה מהדא: שטף נהר חמורו, והיה צווח ואומר 'לא נתיאשתי'; ריש לקיש אמר: כל זמן שצווח לא נתיאש. רבי יוחנן אמר: חזקה מיאש הוא.

[מד.]

ו' הלכה ו: מתניתין: הגזל שדה ונטלוה מסיקים, אם מכת מדינה היא, אומר לו 'הרי שלך לפניך'. ואם מחמת הגזלן, חייב להעמיד לו שדה. שטפה נהר, אומר לו 'הרי שלך לפניך'. הגזלן את חברו, או שטפה ממנו, או שהפקיד לו בישוב - לא יחזיר לו במדבר; על מנת לצאת במדבר - יחזיר לו במדבר.

גמרא: אמר רבי יוחנן: והלא אמרו 'אין הקרקע נגזלת', ולמה אמרו חייב להעמיד לו שדה? קנס קנסוהו. נטלוה מסיקין מן הגזלן מחמת הגזלן, מהו דו יכיל מימר לה 'מכל מקום הב לי דידי, ומאן דבעי ייתי ויסב מני'? רבי יהושע בן לוי אמר: אין אדם נתפש על חברו וחייב לתן לו, אלא בארנון וגלגלת. רב אמר: יכיל מימר לה 'את שרי עביטיך מני'.

ג' הלכה ג: מתניתין: המכיר כליו או ספריו ביד אחר, אם יצא לו שם גנבה בעיר - ישבע כמה הוציא ויטל, ואם לאו - לא כל הימנו, שאני אומר: מכרן לאחר ולקחן זה ממנו.

גמרא: אמר רבי בא בר ממל: בדין הוא שלא ישבע, ולמה אמרו ישבע? שלא יהו בעלי בתים נטפלין לגנבים.

רבי יהושע בן לוי אמר: והוא שיצא לו שם שנגנבו ספריו. רב אמר: צריך להביא ראיה שלן עמו באותו הלילה.

רבי אסי אמר: אם טען לומר 'מפלוגי לקחתים' - נאמן. אתא עובדא קמי רבי נסא, ולא קביל. מה פליג? אמרי: בר נש דעקינ¹⁰ הוה, בגין כן לא קביל.

ד' הלכה ד: מתניתין: זה בא בחביתו של יין, וזה בא בכדו של דבש; נסדקה חבית של דבש, ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכה, אין לו אלא שכרו. אם אמר לו 'אציל את שלך, ואתה נותן לי דמי שלי' - חייב לתן לו.

גמרא: תני: שנים במדבר, ביד זה חבית מים וביד זה חבית דבש; נסדק חבית מים, תניי בית דין הוא שישפך זה דבשו ויציל את מימיו, שהמים מחיה במדבר ולא הדבש.

תני: פועל ועני שעלו לראש אילן ושברו סוכה, בזמן שדרך פועלין לעלות באילן - פטורין, ואם לאו - חייבין.

¹⁰ אדם עני ודחוק, ולא מסתבר שהחפצים היו בבצלוחו

ה'לכה ט: מתניתין: אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיים, ולא משומרי פרות עצים ופרות, אבל לוקחין כלי פשתן בגליל מן הנשים, ועגלים בשרון. וכלן שאמרו 'הטמן' - אסור. ולוקחין בצצים ותרנוגלין בכל מקום.

גמרא: תני: אין מקבלין פקדונות לא מנשים, ולא מעבדים, ולא מקטנים, קבל מן האשה - יחזיר לה, מתה - יחזיר לבעלה.

ה'לכה י: מתניתין: מוכין שהכובס מוציא - הרי אלו שלו, שהסורק מוציא - הרי הן של בעל הבית. הכובס נוטל שלשה חוטין והן שלו, יותר מכן של בעל הבית. ואם היה שחר על גבי לבן, נוטל את הכל והן שלו.

גמרא: אבא הושעיה איש טרייא הוה קצרי¹⁷ והוה עבד לה חדא איסטדכין מן חד עמר, דלא יהוון בריתא אמרין 'מדידן לבש'.

ה'לכה יא: מתניתין: החיט ששיר מן החוט כדי לתפור בו, מטלית שהיא שלש על שלש - חייב להחזיר לבעלין. מה שחרש מוציא במעצד - הרי אלו שלו, ובכשיל - של בעל הבית. ואם היה עושה אצל בעל הבית - אף הנסרת של בעל הבית.

גמרא: תני רבי חייה: מלא מחט. דברי רבי ינאי פתרין לה: כפלים כמלא מחט. תני בר קפרא: מלא משיכת המחט. דבי רבי ינאי פתרין לה כפלים כמשיכת מחט.

ה'לכה ז: מתניתין: האומר לחברו 'גזלתיך', ו'הלויתיך', 'הפקדת אצלי', ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לא החזרתי לך - חייב לשלם. אבל אמר לו: 'איני יודע אם גזלתיך', ו'אם הלויתיך', 'אם הפקדתה אצלי ואם לא הפקדתה' - פטור מלשלם.

גמרא: רבי יוחנן אמר: בבא לצאת ידי שמים. 'גזלתיך', ו'הלויתיך', 'הפקדתי אצלך', והלה אומר 'איני יודע'. רבי ירמיה סבר מימר: חייב להעמיד לו מן הדין. רבי יוסי סבר מימר: עוד היא לצאת ידי שמים. 'הוצאתי מן הכיס ונתתי לך', והוא אומר 'איני יודע'. רב הונא אמר: אומרין לו 'את לית ידע, אהן ידע'.

ה'לכה ח: מתניתין: הגונב טלה מן העדר והחזירו, מת או נגנב - חייב באחריותו. אם לא ידעו הבעלים בגנבתו ובחזירתו, מנו את הצאן והיא שלמה - פטור מלשלם.

גמרא: אמר רבי יוחנן: אם ידעו הבעלים בגנבה צריכין לידע בחזירה, לא ידעו בגנבה אין צריכין לידע בחזירה. ריש לקיש אמר: אף-על-פי שלא ידעו בגנבה, צריכין לידע

[מד:]

בחזירה.

אמר רבי לעזר: אין הוה כגון ההין ברחא, אין צריכין לידע בחזירה. מהו 'כגון אהן ברחא'? אית דמרין: חוטרא; אית דמרין: פנדורה; אית דמרין: תיישא רבא.

מה ופליג? מה דתני רבי חיה 'מלא מחט', מחט' דבי רבי ינאי פתרינ לה: כמשיכת
 דבי רבי ינאי פתרינ לה: כפלים כמלא

מחט. מה דתני בר קפרא 'מלא משיכת
 הדרן עלך הגוזל ומאכיל
 וסליקא לה מסכת בבא קמא

הדרן עלך מסכת בבא קמא והדרן עלן, דעתן עלך מסכת בבא קמא
 ודעתך עלן, לא נתנשי מנך מסכת בבא קמא ולא תתנשי מנן, לא
 בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלש פעמים ואחר כך יאמר זה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו
 בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא. חנינא בר פפא, רמי בר פפא,
 נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא,
 רכיש בר פפא, סורחב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא, יי אלהינו, את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית
 ישראל, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו וצאצאי עמך בית
 ישראל, כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. מאיבי תחכמי
 מצותך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש:
 לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתיני: ברוך אתה ה' למדני חקיך:
 אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי
 בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפמים והם
 משפמים, אנו משפמים לדברי תורה והם משפמים לדברים
 בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם
 עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי
 העולם הבא והם רצים לבאר שחת, שנאמר: ואתה אלהים תורדם
 לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שעזרתני לסים מסכת בבא קמא, כן
 תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסימם, ללמד וללמד
 לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, וזכות כל
 התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמד לי ולזרעי שלא תמוש
 התורה מפני זרעי וזרע זרעי עד עולם, ויתקיים בי: בהתהלכך
 תנחה אתך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו
 ימיה ויוסיפו לך שנות חיים: אךך ימים בימינה בשמאולה עשר
 וכבוד: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

אָמַר: שְׁבוּעָה שְׁיֵשׁ לִי בָּהּ, וְאֵין לִי בָּהּ
פְּחוֹת מַחְצִיָּה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:

[ב.]

אִם מְזוּ, שְׁבוּעַת תְּקִנָּה הִיא.

תַּנִּי שְׁנַיִם שְׁהִיו תּוֹפְסִין בְּשֵׁטֶר, זֶה אוֹמֵר
'שְׁלִי וְאֶבֶד מִמֶּנִּי', וְזֶה אוֹמֵר 'שְׁלִי הוּא
שְׁפָרְעֵתִיו לְךָ' - יִתְקִים הַשֵּׁטֶר בְּחוֹתְמָיו,
דְּבָרֵי רַבִּי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
יִחְלֹקוּ. אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר
הַתְּפוּס בְּעֵדִים. אָמַר רַב חֲסֵדָא: אֵין
שְׁמַעְתוּנִיָּה, אַתִּיָּה כְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן.

זֶה אוֹמֵר 'חֻצְיָה שְׁלִי', וְזֶה אוֹמֵר 'שְׁלִישָׁה
שְׁלִי' - הָאוֹמֵר 'חֻצְיָה שְׁלִי' יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ
בָּהּ פְּחוֹת מִרְבִּיעַ, וְהָאוֹמֵר 'שְׁלִישָׁה שְׁלִי'
יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִשְׁתוֹת. כָּלְלוּ
שֶׁל דְּבָר: אֵינוֹ נִשְׁבַּע אֶלָּא עַל חֻצִּי
שֶׁהוּדָה.

הֵלְכָה ב: מִתְנַיִתִּין: הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל
גְּבִי בְּהֵמָה, אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד רָכוּב וְאֶחָד
מְהַלֵּךְ, זֶה אוֹמֵר 'כֹּלָּה שְׁלִי', וְזֶה אוֹמֵר
'כֹּלָּה שְׁלִי' - זֶה יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת
מַחְצִיָּה, וְזֶה יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת
מַחְצִיָּה, וְיִחְלֹקוּ. בְּזִמְנָן שֶׁהֵן מוֹדִין, אוֹ
שְׁיֵשׁ לָהֶן עֵדִים - חוֹלְקִין שְׁלֵא בְּשִׁבוּעָה.

גְּמָרָא: אָמַר רַב חוּנָא: תַּנִּי תַמָּן: אִשָּׁה
שֶׁהִיָּתָה רָכוּבָה עַל גְּבִי בְּהֵמָה, וּשְׁנַיִם
מְנַהֲיָגִין אוֹתָהּ, וְאוֹמְרִת: 'אֵלוֹ עֲבָדֵי,
וְהַחֲמוֹר וְהַמְּשָׂאִי שְׁלִי'. וְזֶה אוֹמֵר: 'זוֹ
אִשְׁתִּי, וְזֶה עֲבָדִי, וְהַחֲמוֹר וְהַמְּשָׂאִי שְׁלִי'.
וְזֶה אוֹמֵר: 'זוֹ אִשְׁתִּי, וְזֶה עֲבָדִי, וְהַחֲמוֹר

[א.]

הֵלְכָה א: מִתְנַיִתִּין: שְׁנַיִם אוֹחְזִין
בְּטִלִית, זֶה אוֹמֵר 'אֲנִי מַצְאֵתִיהָ', וְזֶה
אוֹמֵר 'אֲנִי מַצְאֵתִיהָ', זֶה אוֹמֵר 'כֹּלָּה שְׁלִי',
וְזֶה אוֹמֵר 'כֹּלָּה שְׁלִי' - זֶה יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ
בָּהּ פְּחוֹת מַחְצִיָּה, וְזֶה יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ בָּהּ
פְּחוֹת מַחְצִיָּה, וְיִחְלֹקוּ. זֶה אוֹמֵר 'כֹּלָּה
שְׁלִי', וְזֶה אוֹמֵר 'חֻצְיָה שְׁלִי' - הָאוֹמֵר
'כֹּלָּה שְׁלִי' יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת
מְשֻׁלְּשָׁה חֲלָקִים, וְהָאוֹמֵר 'חֻצְיָה שְׁלִי'
יִשְׁבַּע שְׁאֵין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִרְבִּיעַ, זֶה נוֹטֵל
שְׁלֻשָׁה חֲלָקִים, וְזֶה נוֹטֵל רְבִיעַ.

גְּמָרָא: תַּנִּי: אָדָם שְׁאָמַר לְחֻבְרוֹ 'תֵּן לִי
מָנָה שְׁאֵתָה חַיִּב לִי', אָמַר לוֹ 'לֹא הָיוּ
דְּבָרִים מֵעוֹלָם', הֵלֵךְ וְהִבִּיא עֵדִים שְׁחַיִּב
לוֹ חֲמִשִּׁים זֶזוּ. רַבִּי חִיָּה רַבָּה אָמַר: הוֹדִית
עֵדִים כְּהוֹדִית פִּי, וְיִשְׁבַּע עַל הַשָּׂאֵר. רַבִּי
יוֹחָנָן אָמַר: אֵין הוֹדִית עֵדִים כְּהוֹדִית פִּי
שְׁיִשְׁבַּע עַל הַשָּׂאֵר.

אָמַר רַבִּי לָא:

[א:]

מְשַׁנִּים אוֹחְזִין בְּטִלִית לְמַד רַבִּי חִיָּה רַבָּה.
מִכִּיּוֹן שְׁתַּפּוּשׁ בְּחֻצְיָה, לָא כְּמִי שֶׁהִבִּיא
עֵדִים שְׁחֻצְיָה שְׁלוֹ? וְתִימַר נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל!
אוּף הֵדָא דְמֵיא לָהּ.

רַבָּה בַּר מַמְל וְרַב עֲמָרָם סְלִיקוּ הֵן דְּרַב
בִּינָי, אָמְרִין לָהּ: אֵין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה
לְחֻשׁוֹד. אָמַר לָהּ: אֶפְלוּ לְשׁוֹן שְׁבוּעָה
אֵין מוֹסְרִין לוֹ, כִּיצַד נִשְׁבַּע? ! רַב הוֹנָא

ומור דבִּתְרָה: נִפְל עָלֶיהָ, וּפְרַס טְלִיתוּ
עָלֶיהָ - מַעֲבִירִין אוֹתוֹ מִמָּנָה! עוֹד הִיא
בְּשֵׁלָא אָמַר 'יִזְכּוּ לִי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלִי'.
וְהִתְנִי רַבִּי חֲזִיה: שְׁנַיִם שְׁהִיו מִתְּכַתְּשִׁין
בְּעֵמֶר, וּבָא עָנִי וַחֲטָפוּ מִלְּפָנֶיהֶן - זָכָה
בוֹ! עוֹד הִיא בְּשֵׁלָא אָמְרוּ 'יִזְכּוּ לָנוּ
בְּאַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלָנוּ'. וְהִתְנִינָן: רָאָה אֶת
הַמְּצִיאָה וְנִפְל עָלֶיהָ, וּבָא אַחַר וְהִחֲזִיק בָּהּ
- זֶה שֶׁהִחֲזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ!

[ג.]

עוֹד הִיא בְּשֵׁלָא אָמַר 'יִזְכּוּ לִי בְּאַרְבַּע
אַמּוֹת שְׁלִי'.

וְהִתְנִינָן: קָרוֹב לָהּ - מְגַרְשֶׁת, קָרוֹב לוֹ -
אֵינָה מְגַרְשֶׁת, מְחַצָּה לְמַחַצָּה - מְגַרְשֶׁת
וְאֵינָה מְגַרְשֶׁת. חֲזַקְיָה אָמַר: בְּשֹׁכֵר
הַלֵּיבֵלֵר הִיא מִתְּנִיתָא.

הִתִּיבוּן: וְהִכְתִּיב (דְּכַרִּי הַיָּמִים א' כב, יד):
"וְהִנֵּה בְּעֵנַיִי הַכִּינּוֹתִי" וְגו'. וְהִיכִי? אִם
בְּנִתּוּנִין בְּתוֹךְ יָדוֹ - עָשִׂיר הוּא! אִי
בְּשֵׁאִינָן נִתּוּנִין לְתוֹךְ יָדוֹ - יֵשׁ אָדָם מְקַדֵּישׁ
דְּבַר שְׁאִינוֹ שְׁלוֹ? הֲוִי אוֹמֵר, בְּנִתּוּנִין
בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלוֹ.

[ג:]

אָמַר רַבִּי אֲבִין: מָהוּ "בְּעֵנַיִי"? שְׁאִין
עֲשִׂירוֹת לְפָנַי מִי שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. דְּבַר
אַחַר: שְׁהָיָה מִתְּעַנָּה וּמְקַדֵּישׁ סְעֻדָתוֹ
לְשָׁמַיִם.

תָּנִי: הָאוֹמֵר 'יִזְכָּה לִי בֵּיתִי בְּמְצִיאָה
שְׁנִפְלָה לְתוֹכָהּ' - לֹא אָמַר כָּלוּם. יֵצֵא שָׁם
לְמְצִיאָתוֹ - דְּבָרָיו קִימִין. כִּהְדָּא אַרְיִסִיָּה
דְּרַבִּי בָּא בַר מִינָא סָלִיק לְדַקְלָא, אֲשַׁכַּח
גּוֹזְלִין וְנִסְתּוּן. אָזַל שְׁאִיל לָרַב, לֹא אָמַר

וְהַמְּשֹׂאֵי שְׁלִי - צָרִיכָה גַּט מִשְׁנִיָּהֶם,
וְצָרִיכָה לְשַׁחֲרַר אֶת שְׁנִיָּהֶן, וּשְׁנִיָּהֶן
מִשְׁחָרְרִין זֶה אֶת זֶה. וּבַחֲמוֹר וּבַמְּשֹׂאֵי
שְׁלִשְׁתָּן שׁוּין.

הִלְכָה ג: מִתְּנִיתִין: הָיָה רְכוּב עַל
הַבְּהֵמָה, וְרָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְאָמַר לְחִבְרוֹ:
'תְּנִיָּה לִי', וְנִטְלָה וְאָמַר 'אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ' -
זָכָה בָּהּ. אִם מִשְׁנִתְּנָה לוֹ אָמַר 'אֲנִי זָכִיתִי
בָּהּ תְּחִלָּה' - לֹא אָמַר כָּלוּם.

גְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יִצְחָק: הֵדָא הִלְכְתָּא לִית
שְׁמַע מִנָּה כָּלוּם, לָא מִרְאָשָׁה וְלֹא מְסוּפָה.

[ב:]

הָיָה רְכוּב עַל הַבְּהֵמָה, וְרָאָה אֶת הַמְּצִיאָה
וְאָמַר לְחִבְרוֹ: 'תְּנִיָּה לִי', נִטְלָה וְאָמַר 'אֲנִי
זָכִיתִי בָּהּ' - זָכָה בָּהּ. אֵלּוּ אָמַר 'זָכָה לִי' -
זָכָה. הָוִי לִית שְׁמַע מִנָּה כָּלוּם, לָא מִרְיָשָׁא
וְלֹא מְסִיפָא.

הִלְכָה ד: מִתְּנִיתִין: רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה
וְנִפְל לוֹ עָלֶיהָ, וּבָא אַחַר וְהִחֲזִיק בָּהּ - זֶה
שֶׁהִחֲזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ. רָאָה אוֹתָן רְצִין אַחַר
הַמְּצִיאָה, אַחַר צָבִי שְׁבוּר, אַחַר גּוֹזְלוֹת
שְׁלֹא פִירִיחוּ, וְאָמַר: 'זָכַת לִי שְׁדִי' - זָכַת
לוֹ. הָיָה צָבִי רֶץ כְּדָרְכוֹ, אוֹ שְׁהִיו הַגּוֹזְלוֹת
מְפִרִיחִין, וְאָמַר 'זָכַת לִי שְׁדִי' - לֹא אָמַר
כָּלוּם.

גְּמָרָא: רִישׁ לְקִישׁ אָמַר אַבָּא כֵהֵן בַּר
דְּלִיָּה: אָדָם זָכָה בְּמְצִיאָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע
אַמּוֹת שְׁלוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: וְהוּא שְׁתַּפְּל
לְתוֹךְ יָדוֹ. מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִישׁ לְקִישׁ:
נִטְלָה מְקַצֵּת הַפָּאָה וְזָרַק עַל הַשָּׂאָר - אֵינן לוֹ
בָּהּ כָּלוּם! אָמְרִי: תְּפַתֵּר בְּשֵׁלָא אָמַר 'יִזְכּוּ
לִי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלִי'.

בְּאִשָּׁה. מַה טַּעַם אַחַר בְּאִשָּׁה? רַבִּי חֲגִי
אָמַר: מִפְּנֵי הַקְּטָטָה. רַבִּי יוֹסֵה אָמַר: שְׁלֵא
תְּהֵא מִבְּרַחַת נִכְסֵי בַּעֲלָהּ, וְאוֹמַרְת
'מְצִיָּאָה הוּא'. הַתִּיבּוֹן: בְּעֵדִים! לֹא אָסְרוּ
זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי זֶה.

מְצִיָּאת אִשְׁתּוֹ שְׁגֵרְשָׁה. רַבִּי יוֹסֵנָא בְּשֵׁם
רַבִּי אַחָא: אָדָם שְׁגֵרַשׁ אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ
כְּתָבְתָהּ - חֵיב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ עַד שְׂיִתֵּן לָהּ
פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִתְּנִיתָא
אָמְרָה כֵּן: מְצִיָּאת אִשְׁתּוֹ שְׁגֵרְשָׁה, אַף-עַל-
פִּי שְׁלֵא נָתַן לָהּ כְּתָבָהּ - הֲרִי הִיא שְׁלָהּ.
אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: שְׁלֵא תֹאמַר, הוֹאִיל
וְחֵיב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ עַד שְׂיִתֵּן לָהּ פְּרוּטָה
הָאַחֲרוֹנָה, תְּהֵא מְצִיָּאתָהּ שְׁלוֹ, לְפֹּם כֵּן
צָרָךְ מִתְּנִיתָא.

הַלְכָהּ ו: מִתְּנִיתִין: מְצָא שְׁטָרֵי חוּב: אִם
יֵשׁ בָּהֶן אַחֲרִיּוֹת נְכָסִים - לֹא יַחְזִיר, אִם
אִין בָּהֶן אַחֲרִיּוֹת נְכָסִים - יַחְזִיר, מִפְּנֵי
שְׂאִין בֵּין דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן, דְּבָרֵי רַבִּי
מְאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ
לֹא יַחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן.

[ד:]

גְּמָרָא: תְּנִי בְּשֵׁם רַבִּי מְאִיר: שְׁטָר שְׂיֵשׁ
בוֹ אַחֲרִיּוֹת נְכָסִים, גּוּבָה מִנְכָסִים
מְשַׁעְבָּדִים, וְשְׁטָר שְׂאִין בוֹ אַחֲרִיּוֹת נְכָסִים
- אִינוּ גּוּבָה בֵּין מִנְכָסִים מְשַׁעְבָּדִים וּבֵין
מִנְכָסִין בְּנֵי חוּרִין. עַל דַּעְתֵּיהָ דְּרַבִּי מְאִיר,
לְאִי זֶה דְּבָר הוּא מַחְזִיר? לְצוּר עַל פִּי
צְלוּחִיתוֹ.

רַב אָמַר: יוֹרֵשׁ כְּמִשְׁעָבֵד. כְּשֵׁם שְׁמִלוֹה
בְּעֵדִים אִינָה נִגְבִּית מִמְשַׁעְבָּדִין, כֶּךָ אִינָה
נִגְבִּית מִן הַיּוֹרֵשִׁין. שְׁמוּאֵל אָמַר:

לֵה כְּלוּם. אָזַל חֲזוֹר. אָמַר רַבִּי בָּא בַר
מִינָא: 'קְשִׁיָּא לָן הוֹיִתָא חֲזוֹר, וְתִיתַר
מִמְצִיָּאתוֹ'.

[ד.]

הַלְכָהּ ה: מִתְּנִיתִין: מְצִיָּאת בְּנוֹ וּבְתוֹ
הַקְּטָנִים, וְעַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעְנִים,
וּמְצִיָּאת אִשְׁתּוֹ - הֲרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ. מְצִיָּאת
בְּנוֹ וּבְתוֹ הַגְּדוּלִים, וְעַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ
הָעִבְרִים, מְצִיָּאת אִשְׁתּוֹ שְׁגֵרְשָׁה, אַף-עַל-
פִּי שְׁלֵא נָתַן לָהּ כְּתָבְתָהּ - הֲרִי אֵלוֹ שְׁלָהֶן.

גְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּשִׂאִינָן טְפוּלִין
לְאַבִּיֵהֶן, אֲבָל אִם הִיוּ טְפוּלִין לְאַבִּיֵהֶן -
מְצִיָּאתָן שְׁלוֹ. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: אִין אָדָם
זוֹכֵה לְחִבְרוֹ בְּמְצִיָּאָה. אָמַר רַבִּי הִילָא: לֹא
דְּמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲכַן, אֶלָּא דְּקִישִׁי לֵה עַל
הָדָא דְּתַנִּי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: הַשׁוֹכֵר אֶת
הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה - מְצִיָּאתוֹ
לְבַעַל הַבַּיִת. אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: אָדָם שְׂיֵשׁ
בוֹ רְשׁוּת לְחֲזוֹר בוֹ, תְּהֵא מְצִיָּאתוֹ לְרַבּוֹ! ?

מַה בֵּין עַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים לְעַבְדוֹ
וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעְנִים? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַבְדוֹ
וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים, הוֹאִיל וְאִינוּ רִשְׁאֵי
לְשִׁנוֹתוֹ מִמְלָאכְתּוֹ - מְצִיָּאתוֹ לְעַצְמוֹ;
עַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעְנִים, הוֹאִיל וְרִשְׁאֵי
לְשִׁנוֹתָן מִמְלָאכְתָּן - מְצִיָּאתָן לְרַבָּן.

הַתִּיבּוֹן: הֲרִי אִשְׁתּוֹ, שְׂאִינוּ רִשְׁאֵי לְשִׁנוֹת
מִמְלָאכְתָּהּ, וּמְצִיָּאתָהּ שְׁלוֹ! דְּתַנִּינָן תַּמָּן:
'כּוּפָה לַעֲשׂוֹת בְּצִמְרֵי' - וְאִינוּ כּוּפָה
לַעֲשׂוֹת בְּדָבָר אַחֵר! אָמַר רַבִּי בָּא בַר מִינָא
וְרַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: טַעַם אַחֵר

את הגוזלים הזקנים אכן היית צריך להחזיר, כי ידעתי שהם
נמצאים בדקל וקניתי אותם בקנין חצר, אבל הגוזלים
* הקטנים הם מציאה שלך.

[ה:]

בְּשֵׁלָא נִשְׁתַּעְבְּדוּ נְכָסִים. וַיֵּשׁ אֹמְרִים:
בְּשֵׁלָא חֲתָמוּ הָעֵדִים עַל אוֹתָהּ הַמְּלוּהָ.

הַלְכָה ח: מִתְנִיתִין: מְצָא אַגְרוֹת שׁוֹם,
וְאַגְרוֹת מְזוֹן, וְשֹׁטְרֵי חֲלִיצָה, וּמְאוּנִין,
וְשֹׁטְרֵי בְרוּרִין, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין – הֲרִי
זֶה יַחְזִיר. מְצָא בַחֲפִיסָה, אוּ בַגְלוּסְקָמָא,
תְּכַרִּיף שֶׁל שְׁטָרוֹת, אוּ אַגְדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת –
הֲרִי זֶה יַחְזִיר. וְכַמָּה הִיא אַגְדָּה שֶׁל
שְׁטָרוֹת? שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בְּזֶה. רַבֵּן
שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֶחָד לוֹוֶה
מִשְׁלֹשָׁה – יַחְזִיר לְלוֹוֶה. שְׁלֹשָׁה לוֹוִין
מֵאֶחָד – יַחְזִיר לְמְלוּהָ. מְצָא שֹׁטֵר בֵּין
שְׁטָרוֹתָיו, וְאִין יְדוּעַ מַה טֵּיבוֹ – יֵהָא מְנַח
עַד שְׂיבָא אֵלֶיהּ. אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סְמִפּוֹן,
יַעֲשֶׂה מַה שְׁבַסְמִפּוֹן.

גְּמָרָא: רַב יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב: אִם הָיָה
אִישׁוֹר

דְּאִיקָנִי, אִינוּ גּוֹבֵה מִשְׁשַׁעְבְּדִין. הָא מְבַנֵּי
חָרִי גְבִי. הֲכָא אֶת מַר גּוֹבֵה, וְהֲכָא אֶת מַר
אִינוּ גּוֹבֵה! לֹא דְמִי מִי שְׁשַׁעְבְּד מְקַצָּת,
לְמִי שְׁלָא שְׁיַעְבְּד כָּל עַקְר. אָמַר רַבִּי
לְעֶזֶר: שְׁאַנִּי אוֹמֵר כָּתַב לְלוֹוֹת וְלֹא לוֹוֶה.

[ה.]

אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר: אִם הָיָה הַלוֹוֶה מוֹדָה, הֲרִי
זֶה יַחְזִיר. אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר: אִם הֲחִזֵּק
הַשֹּׁטֵר בְּיַד הַמְּלוּהָ, הֲרִי זֶה יַחְזִיר.
וּתְלִיתָהוֹן מִתְבָּרֵן. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: בֵּין
כֶּף וּבֵין כֶּף לֹא יַחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין
נִפְרָעִין מֵהֵן. רַבִּי אַבְהוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
מִפְּנֵי קִינוּנְיָא. רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
אִם הָיָה זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹ בַּיּוֹם – יַחְזִיר.

הַלְכָה ז: מִתְנִיתִין: מְצָא גְטֵי נָשִׁים
וְשִׁיחֲרוּרֵי עֲבָדִים, דְּיִיתִיקֵי, מִתְנָה וְשׁוֹבְרִין
– הֲרִי זֶה לֹא יַחְזִיר, שְׁאַנִּי אוֹמֵר כְּתוּבִים
הִיוּ, וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶם שְׁלָא לִיתָנָן.

גְּמָרָא: תַּנִּי: מְצָא גְטִין וְכְתוּבוֹת – הֲרִי זֶה
לֹא יַחְזִיר. וְכִתְבָה לֹא הֲחִזֵּקָה?!

שֹׁטֵר שְׁלוּהָ בּוֹ וּפְרָעוּ, לֹא יַחְזִיר וַיִּגְבֶּה בּוֹ,
מִפְּנֵי מִירַע כַּחֲזָן שֶׁל לְקוּחוֹת. רַבִּי יִסָּא
בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְאֶפְלוּ לְבוֹ בַּיּוֹם. רַבִּי
זְעִירָא בְּעָא קָמִי רַבִּי יִסָּא: הֲכָא אֶת מַר
אֶפְלוּ לְבוֹ בַּיּוֹם, וְהֲכָא אֶת מַר אִם זְמַנּוֹ
יוֹצֵא לְבוֹ בַּיּוֹם – יַחְזִיר! אָמַר לֵה: אָדָם
מְצוּי לְלוֹוֹת וְלִפְרָע לְבוֹ בַּיּוֹם, וְאִין אָדָם
עֲשׂוּי לִפְרָע וְלְלוֹוֹת לְבוֹ בַּיּוֹם.

רַבִּי חֲגִי בְּעָא קָמִי רַבִּי יִסָּא: הוּא הַזְמַן,
וְהֵן הָעֵדִים, וְהוּא הַמְּלוּהָ, מַהוּ מִפְּנֵי מִרַע
כַּחֲזָן שֶׁל לְקוּחוֹת? אָמַר לֵה:

מסכת גטין פֿרק ראשון

א. המביא גט מסוריא - כמביא מחוצה לארץ. צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', מעבר הירדן כמביא מארץ ישראל, ואין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמרו לה: בפני נכתב ובפני נחתם, אם נתקיים בחותמיו - כשר. ואם לאו - פסול. הוי, לא הצרכו לומר: 'בפני נכתב ובפני נחתם' להחמיר עליה, אלא להקל עליה.

ג. המביא גט ממדינת הים, ולא נכתב בפניו ולא נחתם בפניו - הרי זה מחזירו למקומו, ועושה לו בית דין, ומקימו בחותמיו, ומביאו, ואין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אלא אומר: שליח בית דין אני, בארץ ישראל שליח עושה שליח; רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין שליח עושה שליח בגטין.

ד. בראשונה היו אומרים ממדינה למדינה, חזרו לומר משכונה לשכונה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מהגמוניא להגמוניא.

ה. חמר במדינת הים שאין בארץ ישראל, ובארץ ישראל שאין במדינת הים, שהמביא גט ממדינת הים, צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אם יש עליו עוררין - יתקיים בחותמיו. המביא גט מארץ ישראל, אין יכול לומר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אם יש עליו עדים - יתקיים בחותמיו.

ו. כיצד אמרו: 'יתקיים בחותמיו'? עדים שאמרו: כתב ידנו הוא זה, אבל אין אנו מכירין לא את האיש ולא את האשה - כשר. 'אין כתב ידנו זה', אבל אחרים מעידין בהם שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר - כשר.

ז. רבי מאיר אומר: עכו ותחומיה כארץ ישראל לגטין. וחכמים אומרים: עכו ותחומיה פחוץ לארץ לגטין. מעשה באחד מכפר ססי שהביא גט לפני רבי ישמעאל, אמר לו: אף אתה צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, שלא תזקק לעדים. לאחר שיצא, נכנס לפניו רבי אלעאי, אמר לו: והלא כפר סוסאי מבלעת בתחום ארץ ישראל, וקרובה לצפורי יותר מעכו. אמר לו: שתק בני, שתק! הואיל ויצא הדבר בהתר - יצא.

ח. רבי יהודה אומר: אף על פי ששני עדים כותים - כשר. אמר רבי יהודה: מעשה שהביא לרבן גמליאל בכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו כותים והכשירו.

ט. כל שטרות העולים בערפאות שלהם, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים. רבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין בגטין נשים ובשחרורי עבדים. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: כך אמר להם רבי שמעון לחכמים בצידן, לא נחלקו רבי עקיבא וחכמים על כל השטרות העולים בערפאות של עובדי כוכבים, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים שהם כשרים, ואפילו גטין נשים ושחרורי עבדים, לא נחלקו, אלא בזמן שנעשו בהדיוט, שרבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין, חוץ מגטין נשים ושחרורי עבדים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף אלו כשרים, במקום שאין ישראל חותמין.

י. אמר רבי אלעזר: אמרנו לו לרבי מאיר, מפני מה זכין לעבדים שלא בפניו? והלא זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לחרות! אמר לנו: אינו אלא חוב הוא לו, שאם היה עבד כהן - נמצא פוסלו מן התרומה. אמרנו לו: ומה אם ירצה שלא לזוננו ושלא לפרנסו - הרשות בידו. אמר לנו: ומה אם אלו עבד כהן שפרח, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלין בתרומה, וזה אינו אוכל, אבל אשה אינה

כן, אלא חוב הוא לה, שכן פסלה מן התרומה ומפסידה מן המזונות.

יא. האומר לחברו: 'הולך מנה לפלוני שאני חייב לו, תן מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בידי, הולך מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בידי' - חייב באחריותו, אם בא לחזר - לא יחזר, וחייב. הולך מנה זו לפלוני - תן מנה זה לפלוני, הולך מנה זו לפלוני, הולך שטר מתנה זה לפלוני, תן שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה להחזיר - לא יחזיר. הלך ומצאו שמת - יחזר למשלח, ואם מת - יתן ליורשים. זכה מנה זה לפלוני, קבל מנה זו לפלוני, זכה שטר מתנה זה לפלוני, קבל שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה לחזר - לא יחזר. הלך ומצאו שמת - יתן ליורשיו. ואם לאחר מיתה זכה - יחזיר למשלח, שאין אדם זוכה, שאין אדם זוכה בכתב לאחר מיתה. מי שאמר: 'שא מנה זה לפלוני, טול מנה זה לפלוני, יהא מנה זה לפלוני בידך', ומת, אם רצה להחזיר - לא יחזיר, ואין צריך לומר, באומר: - זכה לו. ובאומר: - התקבל לו.

מסכת גיטין פרק שני

א. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם' - הרי זה מקבלו הימנה, אפלו לאחר שלש שנים ויחזר ויתננו לה, ויאמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. נאמנת אשה שתאמר: 'זהו גט שננתת לי'. נקרע - כשר, נתקרע - פסול, נקרע בו קרע של בית דין - פסול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדבק את הקרעים ונותן לה, ואומר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ג. אחד אומר 'בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם' - פסול. שנים אומרים: 'בפני נכתב', ואחד אומר: 'בפני נחתם' - פסול. רבי יהודה מכשיר בזה.

ד. רבי שמעון אומר: אפלו כתבו היום וחתמו למחר - כשר. כתבו בעיר זו - לא יחתמו בעיר אחרת. ואם חתמו - כשר. כתבו בארץ וחתמו בחוץ לארץ - צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'. כתבו בחוץ לארץ וחתמו בארץ ישראל, אין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ה. כתבו בקליפי אגוזים, בקליפי רמונים, בדם הקרוש, ובחלב הקרוש, על עלי זית, על עלי דלעת, על עלי חרוב, על כל דבר שהוא של קימא - כשר. על עלי חזרין, על עלי כרשין, על עלי בצלים, על עלי ירקות וורדין, על כל דבר שאינו של קימא - פסול. זה הכלל: כתב דבר שהוא של קימא על גבי דבר שאינו של קימא, או בדבר שאינו של קימא על גבי דבר שהוא של קימא - פסול, עד שיכתב בדבר שהוא של קימא, ועל דבר שהוא של קימא.

ו. המקרע על העור כתבנית כתב - פסול. הרושם על העור כתבנית כתב - כשר. רבי יוסי הגלילי אומר: מה ספר מיחד שאין בו רוח חיים, יצא דבר שיש בו רוח חיים. רבי יהודה בן בתירה אומר: מה ספר מיחד שהוא תלוש מן הקרקע, יצא דבר המחובר לקרקע. כתב על קרן הצבי, וחתכו, וחתמו, ונתנו לה - פסול, שנאמר (דברים כד): "וכתב ונתן" - 'מה נתינה בתלוש, אף כתיבה בתלוש'. כתב על קרן פרה, ונתן לה את הפרה, על היד של עבד, ונתן לה את העבד - זכתה בהן.

ז. אמר לה: 'הרי זה גיטיך, והשאר כתבתיך'. נתקבלה גטה ונתקבלה כתבתה. 'הרי זה גיטיך, על מנת שתחזיר לי את הניר' - הרי זה מגרשת. 'על מנת שהניר שלי', או שנתנו לה הניר עצמו או שכתבו על ידה - אינה מגרשת.

ח. הכל כשרין לקבל את גטה, חוץ מחרש שוטה וקטן, הכל נאמנים להביא לה את גטה, אפלו בנה, אפלו בתה, ואפילו חמש נשים שאין נאמנות לומר 'מת בעלה' -

תוספתא

השלם

רבי אלעזר מכשיר בכלן, חוץ מגטי נשים, שנאמר (דברים כד, א): "וכתב לה" - 'לשמה'.

יב. גט שאבד ממנו, ומצאו לאחר זמן, אף על פי שמכיר את סימנו - פסול, לפי שאין סימן לגטין. איזהו לאחר זמן? כדי שילך אחר לאותו מקום, אבל נתנו בשדה ובתבה ובמגדל, ונעל בפניו, אבד, אף על פי שמצאו לאחר זמן - כשר.

יג. ועוד שלשה הוסיפו עליהן: את שגררתו חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפל עליו מפלת - נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתיים. בת כהן לישראל ובת ישראל לכהן - לא תאכל בתרומה. עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה - הרי אלו אוכלין בתרומה. לא יצא הרוצח חוץ לגבול עיר מקלטו, בחזקת שפהן גדול קיים.

יד. הולך גט לאשתי, על מנת שתתן לאבא ולאחי מאתיים זוז - אין יכול לעשות שליח, על מנת שתתן לה מאתיים זוז - אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו. אמר לו: הולך גט זה לאשתי, יכול לעשות שליח. את הולך גט זה לאשתי - אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו.

מסכת גיטין פרק שלישי

א. המלוה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני, ומת - צריך לטול רשות מן היורשין. אלו הן היורשין, רבי אומר: כל שירשו. רבי אלעזר בן יעקב אומר: המלוה מעות את הכהן, ואת הלוי, בפני בית דין, ומתו - מפריש עליהן ברשות אותו שבט. המלוה מעות את העני ומת - מפריש עליהם ברשות כל עניים. רבי אחא אומר: ברשות עניי עולם.

נאמנות להביא גטה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: אשה עצמה נאמנת להביא גטה, מקל וחמר, ומה צרתה שאין נאמנת לומר 'מת בעלה', נאמנת להביא גטה, היא שנאמנת לומר 'מת בעלה' אינו דין שנאמנת להביא גטה? דיו לבא מן הדין להיות פגדון! מה באלו צריכות שיאמרו: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אף היא עצמה שהביאה, צריכה שתאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ט. גט אשה שכתבו שלא לשמה - פסול, שנאמר (דברים כד, א): "וכתב לה" - 'לשמה'. שחרור עבד שכתבו שלא לשמו - פסול, שנאמר (ויקרא יט, כ): "או חפשה לא נתן לה", ולהלן הוא אומר: "וכתב לה" - מה 'לה' האמור להלן לשמה, אף לה האמור כאן לשמה.

י. מגלת סוטה שכתבה שלא לשמה - פסולה, שנאמר (במדבר ה, ל): "ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת" - שיהיו כל מעשיה לשמה. כתב סופר לשמה, וחתמו עדים לשמה, אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה - פסול, עד שיאמר לסופר 'כתוב', ולעדים 'חתומו'. ולא עוד, אלא אפלו כתב בכתב ידו לסופר 'כתוב' ולעדים 'חתומו', אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה - פסול, עד שישמעו את קולו, שיאמר הוא לסופר: 'כתוב' ולעדים 'חתומו'.

יא. לזה ממנו אף דינר בשטר, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה - הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הלקוחות. משכן לו בית, משכן לו שדה, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה - הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הבאין אחריו. אמר רבי יהודה: מעשה בבן קדרה שהיה כותב טפוסים גטין בערב, ובא מעשה לפני חכמים ופסלו את כלן.

¹ שהבעל מקפיד שדוקא הוא בעצמו ימסר לה

את הגט ולא אחר.

תוספתא

השלם

שמעון בן גמליאל אומר: אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה. אם אמר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו – יכול לבטלו, אפלו זה שלא בפני זה.

ז. עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד – ישתעבד, ורבו נותן דמיו. לשם בן חורין – לא ישתעבד, ואין רבו נותן דמיו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: בין כך ובין כך ישתעבד, ורבו נותן דמיו. אמר לו רבי שמעון בן גמליאל: כשם שמצוין ישראל לפדות בני חורין, כך מצוים לפדות את העבדים.

ח. איזהו נדר שצריך חקירת חכם? אמר: 'קונם אם אשתי נהנית לי, שגנבה את כסי, שהפתה את בני'. ונודע שלא הפתו, ושלא גנבה; רבי אליעזר אומר: אף בזה לא יחזיר מפני תקון העולם. במה דברים אמורים? בזמן שנדר ואחר כך גרש, אבל גרש ואחר כך נדר – מתר. נדר לגרש ונמלך – מתר. נדר בנזיר ובקרפן ובשבועה – מתר.

ט. מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר עולמית? שהמוציא את אשתו משום שם רע, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצאו דברים בדאים, אמר: 'אלו הייתי יודע שהדברים בדאין, אפלו נתנו לי מאה מנה לא הייתי מגרשה' – נמצא גט בטל והולד ממזר. ומפני מה אמרו 'המוציא את אשתו משום נדר – לא יחזיר'? מפני שמוציא בנדר, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצא נדר בטל, ואמר: 'אלו הייתי יודע שהנדר בטל, אפלו נתנו לי מאה מנה – לא הייתי מגרשה', נמצא גט פסול והולד ממזר.

י. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות! אומרין לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום שם רע – אין יכולה היא שתחזור'. מפני מה אמרו

ב. המלוה מעות את העני והעשיר – אין מפרישין, שאין מפרישין על האבוד, זכה עני במה שבידו. המלוה מעות את הפהן ואת הלוי, ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן, מפרי שעליהן, בחזקת שהן קימין, ומפריש עליהן כשער הזול, ואין בו משום רבית, ואין שביעית משמטת, ואם בא לחזור – אינו חוזר. ואם נתיאשו הבעלים – אין מפרישין עליהן, לפי שאין מפרישין על האבוד.

ג. האומר: 'הילך מנה ותן לפלוני בן לוי מחלקו', אם רצה לחזור – לא יחזור. קח מנה זו מדמי מעשר שיש לך בידי, והילך דמיו – חוששין לתרומת מעשר שבו, כור מעשר יש לך בידי – חוששין לתרומת מעשר שבו, והלך ונתנו לאחר – אין לו עליו אלא תרעמת.

ד. המניח פרות להיות מפריש עליהן תרומות ומעשרות. מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני – מפריש עליהן בחזקת שהן קימין, ואינו חושש שמא הרקיבה התבואה, ושמא החמיץ היין, ושמא החלידו המעות. הלך ומצאן שהרקיבו, ושהחמיץ, ושהחלידו – הרי זה חושש לתבואה, כדי שתרקב, וליין כדי שיחמיץ, ולמעות כדי שיחליד. אבדו – הרי זה חושש מעת לעת; דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין.

ה. קדם אצל אשתו, או ששלח אצלה שליח, ואמר לה: 'גט ששלחתי לך אי אפשי שתעשי בו, הרי זה בטל הוא' – דבריו קימים. 'פסול הוא', 'אינו גט' – לא אמר כלום. בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר, ומבטלו, אם בטלו – מבטל; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין יכול לבטלו, ולא הוסיף על תנאי, שאם בן, מה כח בית דין יפה?

ו. אמר לשנים: תנו גט זה לאשתי, יכול לבטל זה שלא בפני זה; דברי רבי. רבי

תוספתא

השלם

המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בנדרים! אומרים לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום נדר - אין יכולה היא שתחזר'.

יא. המוציא את אשתו משום אילונית, ונשאת לאחר, והיו לה בנים, והיא תובעת כתבתה מן הראשון. משום רבי יהודה בן בתירה אמרו, אומרים לה: 'יפה שתיקוּתִיךָ מדבוריךָ'. רבי אליעזר ברבי יוסי אומר: משום אילונית נותנים לה כתבתה, בחזקת שהיא כשרה.

יב. אין מבליעין דגרי זהב במלחמה מפני סכנות נפשות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין מבריחין את השבויין מפני תקנת השבויים. בראשונה היו אומרים: המטמא ומנסך. חזרו ואמרו: אף המדמע. חזרו לומר: אף המנסך, בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם.

יג. כהנים שפגלו במקדש, שוגגין - פטורין. מזדיין - חייבין, מפני תקון העולם. שליח בית דין שהכה ברשות בית דין, והזיק בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם. רופא אמן שרפא ברשות בית דין והזיק, בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם. המחתף את העבר במעי אשה ברשות בית דין, והזיק, בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם.

יד. ארץ יהודה אין בה משום סקריקין², מפני ישוב המדינה. במה דברים אמורים? בהרוגין שנהרגו לפני המלחמה, ובשעת מלחמה אבל הרוגין שנהרגו מן המלחמה ואילך - יש בו משום סקריקין, גליל - לעולם יש בה משום סקריקין.

טו. הלוקח מן הסקריקין, וחזר ולקח מבעל הבית - מקחו קיים, מבעל הבית, וחזר ולקח מסקריקין - מקחו בטל, ואם עשה לו בעל הבית אחריות - מקחו קיים. זו משנה ראשונה, בית דין שאחריהן אמרו: הלוקח מן הסקריקין - נותן לבעלים רביע. רביע בקרקעות, רביע במעות, ויד בעלים על העליונה, רצו בקרקע - נוטלין, רצו במעות - נוטלין. אימתי? בזמן שאין בידין לקח, אבל אם יש בידים לקח - הן קודמין לכל אדם. רבי הושיב בית דין, ונמנו, שאם שהתה בפני סקריקין שנים עשר חדש - כל הקדם יקח. אבל נותן לבעלים רביע, רביע בקרקע, רביע במעות - יד בעלים על העליונה, אם יש בידין לקח - הן קודמין לכל אדם.

טז. האריסין, והחבורות, והאפוטרופסין - אין בהם משום סקריקין. הבא מחמת חוב³, ומחמת אנפרות⁴ - אין בהם משום סקריקין, ואנפרות עצמה - ממתנת לבעלים כל שנים עשר חדש.

יז. רבי שמעון בן אלעזר אומר: לקח מן האשה בכתבתה, וחזר ולקח מן האיש - מקחו קיים, מן האיש וחזר ולקח מן האשה - מקחו בטל. אם עשתה לו אשה אחריות

³ עפ"ם בעל זרוע שאננס נכסי ישראל וירד לתוך שדהו מחמת שהיה לו חוב על בעל השדה, ויש עדים לעפ"ם שיש לו חוב על ישראל זה, או שהישראל עצמו הודה בזה.

⁴ אנפרות - עפ"ם שאין הישראל מסור להרגו, אך נטל ממנו העפ"ם את שדהו של ישראל במענה שיש לו חוב על ישראל בעל השדה, ואין לו לעפ"ם עדים שיש לו חוב על ישראל זה, וגם הישראל אינו מודה שיש לעפ"ם חוב עליו.

² גבר אלים ואננס, שלוקח שדות מיד בעליהם בגזלה וכלא דמים.

תוספתא

השלם

בכתבתה - מקחה קים. הפעוטות - מקחן
מקח וממכרן ממכר במטלטלין, אבל לא
בקרקות. רבי שמעון בן גמליאל אומר:
לא אמרו פעוטות אלא בהוה. עני שנוטל
בידו ומשליך אחת אחת, מה שתחתיו גזל
גמור.

יח. עיר שיש בה ישראל ועובדי כוכבים -
הפרנסין גובין מישראל ומעובדי כוכבים,
מפני דרכי שלום, ומפרנסין עניי עובדי
כוכבים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום.
מספידין וקוברין מתי עובדי כוכבים עם
מתי ישראל מפני דרכי שלום. ומבקרין
חולי כותים עם חולי ישראל מפני דרכי
שלום. ומנחמין אבלי כותים עם אבלי
ישראל.

מסכת גטין פרק רביעי

א. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי',
ואשתף אמרה: 'התקבל לי גיטי', 'הילך',
'הולך לה', 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה
לחזור - לא יחזור. 'הבא לי גיטי', ואשתף
אמרה 'הבא לי גיטי', 'הילך', 'הולך לה
ותן לה', 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה
לחזור - יחזור; דברי רבי. רבי שמעון בן
גמליאל אומר: הולך לה ותן לה, אם רצה
לחזור - יחזור. 'התקבל לה וזכי לה', אם
רצה לחזור - לא יחזור. רבי אומר: בכלם לא
יחזור, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקבל אלא
הולך ותן לה'.

ב. 'הבא לי גיטי', ואשתף אמרה התקבל לי
גיטי. 'התקבל לה גטה' ואשתף אמרה
'התקבל לי גיטי' - 'הולך לה ותן לה',
התקבל לה וזכי לה', אם רצה לחזור -
יחזור. 'שא לי גיטי', 'טול לי גיטי', 'יהא
גיטי לי בידך', האומרת: 'תקבל לי',
'הולך גט אשתך', 'גט בתך', 'גט אחותך',
והלך ונתנו לה - כשר. אמרו לו: 'נכתוב
גט לאשתך?' 'הולך גט אשתך', 'גט בתך',
'גט אחותך', והלך ונתנו לה - פסול, אפלו
הן הראשונים הן האחרונים. או אחד מן

הראשונים ואחד מן האחרונים. אפלו שני
אחים ואחד מצטרף עמהן.

ג. קטנה שיודעת לשמור את גטה - הרי זו
מתגרשת, אבל אין עושה שליח עד שתביא
שתי שערות. איזו היא קטנה? שיודעת
לשמור את גטה, כל שמשמרת גטה ודבר
אחר, ומחזרת לאחר שעה.

ד. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי
במקום פלוני', וקבל לה במקום אחר -
פסול. ורבי אליעזר מכשיר. הבא לי גיטי
במקום פלוני, והביאו לה במקום אחר -
כשר, בכלם אין מגרשת, עד שיאמר: 'אי
אפשי שתקבלנו לה אלא במקום פלוני'.
האומר: 'תרכו' את אשתי' - כותבין
ונותנין לה. 'הרי זה גטך', ואמרה: 'תנוהו
לפלוני' - אין מגרשת. 'שיקבלנו לי' - הרי
זו מגרשת.

ה. האומר לשנים: 'תנו גט לאשתי', או
לשלושה: 'כתבו גט ותנו לאשתי' - הרי זה
יכתבו ויתנו לה. ואם אינם יודעים -
ילמדו. מכירין את האישה ואין מכירין את
האשה - כותבין ונותנין. מכירין את האשה
ואין מכירין את האישה - כותבין ואין
נותנין. אומר: 'כתבו', ולא אמר 'תנו', אף
על פי שמכירין את שניהם - כותבין ואין
נותנין. היה צורך וצוות מראש הדין: 'כל
השומע קולי יכתב גט לאשתי' - הרי אלו
יכתבו ויתנו.

ו. בריא שאמר: 'כתבו גט לאשתי', ועלה
לראש הגג ונפל - כותבין ונותנין לה, כל
זמן שיש בו נשמה. רבן שמעון בן גמליאל
אומר: אם מעצמו נפל - הרי זה גט. אם
לאחר זמן נפל - כותבין ואין נותנין, שאני
אומר: 'שמא הרוח דחפתו'.

ז. אומר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת
שתמתין לי שתי שנים', וחזר ואמר
לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתתן לי

⁵ הינו: גרשוי

תוספתא

השלם

ב. 'הרי זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה', אם מת מחלי זה, ועמד והלך בשוק וחלה ומת - אומדין אותו, אם מחמת חלי הראשון מת - הרי זה גט, ואם לאו - אינו גט. 'זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה', ונפל הבית עליו, או הכישו נחש - אינו גט. 'אם לא אעמד מחלי זה', נפל עליו בית, ונשכו נחש - הרי זה גט, שלא עמד מאותו חלי.

ג. האומר לאשתו: 'הרי זה גטך מהיום ולאחר מיתה', רבי אומר: גט, וחכמים אומרים: אינו גט. אם מת, חולצת ולא מתיבמת. וכן האומר לשפחתו: 'הילך גט שחרורך מהיום ולאחר מיתה'. רבי אומר: גט שחרור. וחכמים אומרים: שחרור עבדים כגטי נשים. האומר: 'עשו לעבדי פלוני בן חורין מהיום ולאחר מיתה' - לא אמר כלום. וכופין את היורשין לקיים דברי המת.

ד. 'זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה' - ימים שבינתיים, בעלה זכאי במציאתה, במעשה ידיה ובהפרת נדריה, ויורשת ומטמא לה. כללו של דבר: הרי היא כאשתו לכל דבר, אלא שאין צריכה הימנו גט שני; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: בעילתו תלויה. רבי יוסי אומר: בעילתו ספק, וחכמים אומרים: מגרשת ואינה מגרשת, ובלבד שימות. לא תתיחד עמו, אפלו בנה הקטן, לפי שאינה בושה לשמש כנגדו. ראוה שנתיחדה עמו באפלה, או שישנה עמו במרגלות המטה, אפלו הוא ער והיא ישנה, הוא ישן והיא ערה - אין חוששין שמא נתעסקו בדבר אחר, וחוששין משום זנות, ואין חוששין משום קדושין. רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר: אף חוששין משום קדושין. ראו שנים שנתיחדה עמו - צריכה הימנו גט שני. אחד - אינה צריכה הימנו גט שני. אחד בשחרית ואחד בין הערבים, זה היה מעשה, ובא ושאל רבי אליעזר בן תדאי

מאתים זוז', לא בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, אלא הרשות בידה. רצתה תמתין, רצתה תתן, אומר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שתי שנים', וחזר ואמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שלש שנים', בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, ואין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין לתת לה את גטה.

ח. 'הרי זה גטך' על מנת שתבעל לפלוני - הרי זה גט, ואינו חושש שמא תלך ותבעל. 'על מנת שתבעל ותנשא לאבא ולאחי' - הרי זו לא תנשא, ולא תצא. 'על מנת שתבעלי לפלוני', אם נבעלה - הרי זה גט, ואם לאו אינו גט.

ט. 'הרי זה גטך על מנת שתאכלי בשר חזיר', ואם היתה זרה: 'על מנת שתאכלי תרומה', ואם היתה נזירה: 'על מנת שתשתי יין', אם אכלה ושתתה - הרי זה גט. ואם לאו - אינו גט.

י. האומר לאשתו: 'הולך גטך שעה אחת לפני מיתתי', וכן האומר לשפחתו: 'הולך גט שחרורך שעה אחת לפני מיתתי' - הרי אלו לא יאכלו בתרומה, שמא ימות לאחר שעה.

יא. האומר לעשרה: 'כתבו גט ותנו לאשתי', אחד כותב במעמד כלן. 'הוליכו גט לאשתי' - אחד מוליך לכלן. 'כלכם הוליכו' - אחד מוליך במעמד כלן, לפיכך אם מת אחד מהן - הרי הגט פסול.

מסכת גטין פרק חמישי

א. היתה צלוב ומגיד, ורמז לכתב גט לאשתו - כותבין ונותנין לה כל זמן שיש בו נשמה. היתה חולה ומשתק, אמרו: נכתוב גט לאשתך? הרפין בראשו, בודקין אותו שלש פעמים, אם אמר על לאו לאו ועל הן הן - דבריו קיימין. וכשם שבודקין אותו לגטין, כך בודקין אותו למקחות, ולמתנות, ולירושות, ולעדות.

תוספתא

השלם

לחכמים, ואמרו: אחד הן, ואין צריכה ממנו גט שני.

ה. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', ומת, אם נתנה - אין זקוקה ליכם. ואם לאו - זקוקה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: תתן לאביו ולאחיו או לאחד מן היורשים. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', ונתקרא הגט או שנאבד - מגרשת, ולאחר לא תנשא עד שתתן. 'לכשתתני לי מאתים זוז', ונתקרא גט או אבד, אם נתנה - הרי זה גט. אם לאו - אינו גט. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', וחזר ואמר לה: 'הרי זה גטך מעכשיו' - לא אמר כלום. כיצד יעשה? יטלנו מידה ויחזר ויתננו לה.

ו. 'הרי זה גטך על מנת שתשמי את אבא, ועל מנת שתניקי את בני, שמשתו שעה אחת והניקתו שעה אחת - הרי זה גט. 'על מנת שתניקי את בני' - עשרים וארבעה חדש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שמונה עשר חדש. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מונין לתינוק משעת לידתו. 'על מנת שתשמי את אבא ועל מנת שתניקי את בני' - הרי זו מגרשת מיד, עד שיאמר: 'לא תשמי ולא תניקי'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אם נתקם התנאי - מגרשת, ואם לאו - אינה מגרשת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין תנאי בכתובין שאינו כפול.

ז. 'על מנת שתשמי את אבא, ועל מנת שתניקי את בני, ומת האב או הבן, הואיל ולא נתקם התנאי - אינו גט; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אף על פי שלא נתקם התנאי, יכולה היא שתאמר לו: 'תן לי אביך ואשמשנו, תן לי את בנך ואניקנו'. 'על מנת שתשמי את אבא, ואמר האב: 'אי אפשי שתשמשנו, הואיל ולא נתקם התנאי - אינו גט. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם בהקפדה אמר - אינו גט, אם ברצון אמר - הרי זה גט.

ח. 'הרי זה גטך על מנת שתשמי את אבא שתי שנים, ועל מנת שתניקי את בני שתי שנים', ונתקרא הגט או אבד, אפלו בתוך שתי שנים - הרי זה גט, שהאומר 'על מנת' כאומר 'מעכשיו' דמי, 'לכשתשמי את אבא שתי שנים, לכשתניקי את בני שתי שנים', ונתקרא הגט או שאבד בתוך שתי שנים - אינו גט. לאחר שתי שנים - הרי זה גט. 'על מנת שתשמי את אבא שתי שנים', ו'על מנת שתניקי את בני שתי שנים', ומת - יתקם התנאי, אפלו לאחר מיתה.

ט. אנטיפרס ביהודה, כפר עותנאי בגליל, בינתים - מטילין אותו לחומרא, מגרשת ואינו מגרשת. 'שאני הולך מיהודה לגליל', והגיע לאנטיפרס, וחזר - בטל התנאי. 'שאני הולך מגליל', והגיע לכפר עותנאי וחזר - בטל התנאי. 'שאני הולך למדינת הים', והגיע לעכו וחזר - בטל התנאי. 'שאני מפרש לים הגדול', והגיע למקום שהספינות מפרשות, וחזר - בטל התנאי.

י. 'הרי זה גטך כל זמן שאעבר מכנגד פניך שלשים יום', היה הולך ובא הולך ובא, הואיל ולא נתיחד עמה - הרי זה גט. ולא תנשא, עד שיעבר מכנגד פניה שלשים יום.

יא. 'הרי זה גטך אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש', ומת בתוך שנים עשר חדש - לא תנשא. ורבותינו התירו לה לנשא. ואם נתקרא גט או אבד בתוך שנים עשר חדש - אינו גט. 'לאחר שנים עשר חדש' - הרי זה גט. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', וחזר ואמר לה: 'הרי הן מחולין לך' - לא אמר כלום. כיצד יעשה? יטלם ממנה, ויחזר ויתנם לה, ויאמר: 'הרי הן מחולין לך'.

יב. 'הרי זה גטך על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם', 'על מנת שלא תשתי יין לעולם' - אינו גט, שמא תלך, ושמא תשתה. 'על מנת שלא תלכי לבית אביך, מכאן ועד שלשים יום', 'על מנת שלא

תוספתא

השלם

תשתי יין מכאן ועד שלשים יום' - הרי זה גט, ואינו חושש שמא תלך ושמא תשתה.

יג. 'הרי זה גטך על מנת שלא תעלי באילן זה', ו'על מנת שלא תעלי בכתל זה', נקצץ האילן נסתר הכתל - הרי זה גט. 'על מנת שתעלי באילן זה', ו'שתעלי בכתל זה', ונקצץ האילן ונפל הכתל - אינו גט. 'על מנת שלא תפריחי באויר', ו'על מנת שלא תעברי את הים הגדול ברגליך' - הרי זה גט. 'על מנת שתפריחי באויר', ו'על מנת שתעברי את הים הגדול ברגליך' - הרי זה אינו גט. רבי יהודה בן תימא אומר: כזה גט! כלל אומר רבי יהודה בן תימא: כל תנאי שאי אפשר לה לעשות, והתנה עמה, לא נתכוון זה, אלא להפליגה, בין שאמר בפיה, ובין שאמר בשטר. כללו של דבר: כל תנאי המתקים בפיה - נתקים בשטר, כל תנאי שאין מתקים בפיה - אין מתקים בשטר.

כיון שיצא מרשות הגג, נמחק או נשרף - הרי זה מגרשת.

ד. הרי זה גטך, ונטלתו מידו, והטילתו לים או לנהר, חזר ואמר לה: 'שטר פסול הוא!' 'נר חלק הוא!' לא כל הימנו לאסרה.

ה. בית הלל אומרים: אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן, שלא יהא גטה גדול מבנה.

ו. כתב לשם הפרכין, לשם הורפינוס, או שהיה שם שני מלכים עומדים, וכתב לשם אחד מהם - כשר, לשם אבי אביו - כשר. לשם אבי משפחה - פסול. אם היו נקראין על שמו - כשר. גר ששנה שמו כשם העובד כוכבים - כשר. וכן אתה אומר בגיורת. גטין הבאין ממדינת הים, אף על פי ששמותיהן כשמות הכותים - כשר, מפני שישראל שבמדינת הים - שמותיהן כשמות הכותים.

מסכת גיטין פרק שישי

א. רבי אליעזר אומר: אפלו קרוב לה מיל ובא כלב ונטלו - אינה מגרשת. ואם לאו - מגרשת. היה הוא מבפנים והיא מבחוץ, זרקו לה, כיון שיצאה מאסקופה ולחוץ - הרי זה מגרשת. היה הוא מבחוץ והיא מבפנים וזרקו לה, כיון שנכנס מאסקופה ולפנים - הרי זה מגרשת.

ז. היה לו שתי נשים, אחת בגליל ואחת ביהודה, ולו שני שמות, אחד ביהודה ואחד בגליל, גרש אשתו שביהודה בשם שבגליל, ואשתו שבגליל בשם שביהודה - פסול. ואם אומר: אני פלוני שביהודה עם השם שיש לי בגליל. ונשוי אני אשה מגליל, או שהיה במקום אחר. נכתב למקום לשם אחד מהם - כשר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אפלו כתב שם דיהודה בגליל ושם דגליל ביהודה - כשר.

ב. אומר לה: 'כנסי שטר חוב זה', או שמצאתו מאחוריה, קוראה והרי הוא גטה, ואחר כך אומר לה: 'הא גטך'. רבי אומר: גט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אינו גט, עד שיאמר לה בשעת מתנה - 'הא גטך'. נתנו בידה והיא ישנה, ננערה קוראה, ואחר כך אומר לה: 'הא גטך'. רבי אומר: גט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אינו גט, עד שיאמר לה בשעת מתנה: 'הא גטך'.

ח. כל עריות שאמרו צרותיהן מתרות, הלכו צרות אלו ונשארו ונמצאו אלו אילונית - תצא מזה ומזה, ושלש עשרה דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה. הכונס את יבמתו, והלכה צרתה ונשאת לאחר, ונמצאת זו אילונית, תצא היא מזה ומזה, ושלשה עשר דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משם רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה.

ג. היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה, כיון שהגיע לאויר הגג - הרי זה מגרשת. הוא מלמעלה והיא מלמטה, וזרקו לה,

הגלילי ואמר: היכן מצינו האסור לזה ומתגר לזה? האסור - אסור לכל! והמתגר - מתגר לכל! הא למדנו שאין זו כריתות.

ג. רבי אלעזר בן עזריה אומר: כריתות - דבר הכורת בינו לבינה, הא למדנו, שאין זו כריתות. אמר רבי יוסי: רואה אני את דברי רבי אלעזר בן עזריה מדברי כלן. נענה רבי עקיבא ואמר: הרי שהלכה זו ונשאת לאחד מן השוק, והיה לה בנים ונתארמלה או נתגרשה, ועמדה ונשאת לזה שנאסרה עליו, לא נמצא גט בטל ובניה ממזרים? הא למדת, שאין זה כריתות. דבר אחר, הרי שהיה זה שנאסרה לו כהן ומת, המגרש אלמנה אצלו, וגרושה לכל אדם לא נמצאת? וקל וחומר מה גרושה שהיא קלה, אסורה בשביל צד גרושין שבה, אשת איש שהיא חמורה לא כל שכן? הא למדת, שאין זה כריתות. אמר לו רבי יהושע: אין משיבין את הארי לאחר מיתה.

ד. דבר אחר, את מי החמירה תורה, כלל גרושה או כלל אלמנה? חמורה גרושה מאלמנה, מה אלמנה קלה נאסרה מן המתגר לה, גרושה חמורה אינו דין שתאסר מן המתגר לה? הא למדנו שאין זו כריתות.

ה. דבר אחר, הלכה ונשאת לאחר, והיו לו בנים הימנה ומת, כשהיא חוזרת לזה שנאסרה עליו, לא נמצאו בניו של ראשון ממזרים? הא למדנו שאין זו כריתות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הלכה ונשאת לאחר וגרשה, ואמר לה: הרי את מתרת לכל אדם, היאך זה מתיר מה שאסר הראשון? הא למדנו שאין זו כריתות.

ו. גט שאין בו זמן, אבא שאול אומר: אפלו כתוב בו: 'אני היום גרשתיך' - כשר. 'כתבו ביום שקרע פלוני שטרותיו' - כשר. גט שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים - כשר, משום רבי אליעזר אומר: מביא עדים לבית דין, ואין צריך להביא את הגט, וגובה מנכסים משעבדים.

ט. הנותן גט לאשתו, ולא סיהדו; בית שמאי אומרים: פסלה מן הכהונה. הוליד אשתו אצל לבלר, ונטל גטה ונתנו לה, ולא אמר לה: 'הא גטך'. רבי יוסי אומר: אם עסוקין באותו ענין - מגרשת. ואם לאו - אין מגרשת. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המגרש את אשתו, ולנה עמו בפונדקי, משום שאין צריכה הימנו גט שני, על מה נחלקו? על שראוה שנבעלה.

י. גט פשוט שכתוב בו עד אחד, מקשר שכתוב בו שני עדים, עדין מתוכו - תצא היא ושלש עשרה דבר בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם.

יא. איזהו גט קרח? כל שיש בו שבעה קשרים וששה עדים, ששה קשרים וחמשה עדים, חמשה קשרים וארבעה עדים, ארבעה קשרים ושלושה עדים, שלושה קשרים ושני עדים, פחות מכאן - אין משלימין עליו אלא קרובין הראוין להעיד במקום אחר.

מסכת גיטין פרק שביעי

א. המגרש את אשתו ואמר לה: 'הרי את מתרת לכל אדם אלא לפלוני'; רבי אליעזר מתירה לנשא לכל אדם חוץ מאותו האיש. ומודה רבי אליעזר שאם נשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה, שמתרת לנשא לזה שנאסרה עליו. לאחר פטירתו של רבי אליעזר, נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו, אלו הן: רבי יוסי הגלילי, ורבי טרפון, ורבי אלעזר בן עזריה, ורבי עקיבא.

ב. נענה רבי טרפון ואמר: הרי שהלכה זו ונשאת לאחיו של זה שנאסרת עליו ומת בלא בנים, היאך זה מתיר? לא נמצא זה מתנה על מה שכתוב בתורה? וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל! הא למדנו, דאין זה כריתות. נענה רבי יוסי

ז. גַּט שֵׁישׁ בּוֹ מַחֵק, אוֹ תְּלוּי מְגוּפּוֹ - פְּסוּל, שְׁלֵא מְגוּפּוֹ - כָּשֶׁר. אִם הִחְזִירוּ מִלְמַטָּה, אֶפְלוּ מְגוּפּוֹ - כָּשֶׁר. גַּט שִׁחְתָּמוֹ עָלָיו עֵדָיו, אַחַר שְׁאֵלַת שְׁלוֹם - פְּסוּל, שְׁלֵא חֲתָמוּ אֶלָּא עַל שְׁאֵלַת שְׁלוֹם. הִחְזִיר בּוֹ דְבַר אֶחָד אוֹ שְׁנַי דְּבָרִים מְעַנְיָנוּ שֶׁל גַּט - כָּשֶׁר.

ח. כְּתָבוּ בְּדָף זֶה, וְחֲתָמוּ עֵדָיו בְּדָף שְׁנַי - פְּסוּל. הִחְזִיר בּוֹ דְבַר אֶחָד אוֹ שְׁנַי דְּבָרִים מְעַנְיָנוּ שֶׁל גַּט - כָּשֶׁר.

ט. הִרְחִיק אֶת הָעֵדִים מִן הַכֶּתֵב מְלֵא שְׁתֵּי שֵׁיטִין - פְּסוּל. פְּחוּת מִכֵּן - כָּשֶׁר. כַּמָּה יִרְחִיק אֶת הָעֵדִים מִן הַכֶּתֵב וִיחַא כָּשֶׁר? כִּדִּי שִׁיחּוּ נִקְרִין עִמּוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְלֵא שֵׁיטָה אַחַת. רַבִּי דוֹסְתַאי בֶּן רַבִּי יִנְאִי אוֹמֵר: מְלֵא חֲתִימַת שְׁנַי עֵדִים.

י. גַּט שִׁחְתָּמוֹ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים, וְנִמְצְאוּ שְׁלֵשָׁה הָרֵאשׁוֹנִים קְרוּבִין אוֹ פְּסוּלִין - תִּתְקִים עֵדוֹת בְּשֵׁאֵר עֵדִים. גַּט שִׁכְתָּבוּ בְּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת, וְחֲתָמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים בְּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת - פְּסוּל. נִקְרַע - כָּשֶׁר. נִתְקַרַע - פְּסוּל. נִקְרַע בּוֹ קָרַע שֶׁל בֵּית דִּין - פְּסוּל. נִמּוּק אוֹ שֶׁהִרְקִיב, אוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה כְּכַבְרָה - כָּשֶׁר. נִמְחַק אוֹ שֶׁנִּטְשָׁטַשׁ וּבְבוֹאָה שְׁלוֹ קִימַת, אִם יָכוֹל לְקָרוֹת - כָּשֶׁר, אִם לֹא - פְּסוּל.

יא. 'אֲנִי עֵד, חֲתָמְתִּי עֵד', אִם הָיָה כְּתָב יָדוֹ יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחַר - כָּשֶׁר. וְאִם לֹא - פְּסוּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּקְנֶה גְדוּלָה הַתְּקִינוּ שִׁיחּוּ הָעֵדִים מְשִׁימִין אֶת שְׁמֵן בְּגִטִּין.

וּלְיְרוּשָׁלַם לֵאמֹר לִפְנֵי מִזְבַּח אֶחָד תִּשְׁתַּחֲוּוּ
 וְעָלְיוֹ תִקְטְרוּ: יג הֲלֹא תִדְעוּ מָה עָשִׂיתִי אֲנִי
 וְאֲבוֹתַי לְכָל עַמֵּי הָאָרְצוֹת הַיְכוֹל יִכְלוּ אֱלֹהֵי גוֹי
 הָאָרְצוֹת לְהַצִּיל אֶת־אֲרָצָם מִיָּדִי: יד מִי בְכָל־
 אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִחְרִימוּ אֲבוֹתַי אֲשֶׁר
 יָכוֹל לְהַצִּיל אֶת־עַמּוֹ מִיָּדִי כִּי יוּכַל אֱלֹהֵיכֶם
 לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי: טו וְעַתָּה אֶל־יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם
 חִזְקִיָהוּ וְאֶל־יִסְרָאֵל אֶתְכֶם כְּזֹאת וְאֶל־תַּאֲמִינוּ לוֹ
 כִּי־לֹא יוּכַל כָּל־אֱלֹוֹהַ כָּל־גּוֹי וּמִמְלָכָה לְהַצִּיל
 עַמּוֹ מִיָּדִי וּמִיָּד אֲבוֹתַי אֲף כִּי אֱלֹהֵיכֶם לֹא־יִצְּלוּ
 אֶתְכֶם מִיָּדִי: טז וְעוֹד דַּבְּרוּ עִבְדֵי עַל־יְהוָה
 הָאֱלֹהִים וְעַל יְחִזְקִיָהוּ עִבְדּוֹ: יז וּסְפָרִים כָּתַב
 לְחִרְף לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר עָלְיוֹ לֵאמֹר
 כְּאֱלֹהֵי גוֹיֵי הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ עַמָּם מִיָּדִי
 כִּן לֹא־יִצְּלֵי אֱלֹהֵי יְחִזְקִיָהוּ עַמּוֹ מִיָּדִי: יח וַיִּקְרָאוּ
 בְּקוֹל־גְּדוֹל יְהוּדִית עַל־עַם יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר עַל־
 הַחוּמָה לִירָאָם וּלְבַהֲלָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת־
 הָעִיר: יט וַיְדַבְּרוּ אֶל־אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלַם כְּעַל אֱלֹהֵי
 עַמֵּי הָאָרֶץ מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם: {ס} כ וַיִּתְפַּלֵּל
 יְחִזְקִיָהוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁעִיָהוּ בֶן־אֲמוּץ הַנְּבִיא עַל־
 זֹאת וַיִּזְעַקוּ הַשָּׁמַיִם: {ס} כא וַיִּשְׁלַח יְהוָה מֶלֶךְ
 וַיִּכְחַד כָּל־גְּבוּר חֵיל וְנָגִיד וְשָׂר בְּמַחֲנֵה מֶלֶךְ
 אֲשׁוּר וַיָּשֶׁב בְּבִשֶׁת פָּנִים לְאֲרָצוֹ וַיָּבֵא בֵּית אֱלֹהֵיו
 וּמִצִּיאָו וּמִצִּיאֵי מַעֵיו שָׁם הִפִּילָהוּ
 בְּחָרָב: כב וַיִּשְׁעַ יְהוָה אֶת־יְחִזְקִיָהוּ וְאֶת | יִשְׁבִּי
 יְרוּשָׁלַם מִיָּד סַנְחֲרִיב מֶלֶךְ־אֲשׁוּר וּמִיָּד־כָּל
 וַיִּנְהַלֵם מִסָּבִיב: כג וְרַבִּים מִבְּיָאִים מִנְּחָה לַיהוָה
 לְיְרוּשָׁלַם וּמִגְדָּנוֹת לִיְחִזְקִיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּנְשָׂא
 לְעֵינָיו כָּל־הַגּוֹיִם מֵאֲחֵר־יְכוֹן: {פ}

דברי הימים ב פרק לב

א אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֵמֶת הָאֵלֶּה בָּא סַנְחֲרִיב
 מֶלֶךְ־אֲשׁוּר וַיָּבֵא בִיהוּדָה וַיַּחֲזֵן עַל־הָעָרִים
 הַבְּצֻרוֹת וַיֹּאמֶר לְבַקְעָם אֵלָיו: ב וַיֵּרָא יְחִזְקִיָהוּ
 כִּי־בָא סַנְחֲרִיב וּפָנָיו לְמַלְחָמָה עַל־
 יְרוּשָׁלַם: ג וַיִּזְעַן עַם־שָׂרָיו וּגְבָרָיו לְסֵתוֹם אֶת־
 מִימֵי הָעֵינֹת אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר
 וַיַּעֲזְרוּהוּ: ד וַיִּקְבְּצוּ עַם־רַב וַיִּסְתַּמּוּ אֶת־כָּל־
 הַמַּעֲיָנוֹת וְאֶת־הַנְּחָל הַשּׁוֹטֵף בְּתוֹךְ־הָאָרֶץ לֵאמֹר
 לָמָּה יָבֹאוּ מַלְכֵי אֲשׁוּר וּמִצָּאוּ מַיִם
 רַבִּים: ה וַיִּתְחַזַּק וַיִּבֶן אֶת־כָּל־הַחוּמָה הַפְּרוּצָה
 וַיַּעַל עַל־הַמְּגִדְלוֹת וּלְחוּצָה הַחוּמָה אַחֲרֵת וַיִּתְחַזַּק
 אֶת־הַמְּלוֹא עֵיר דָּוִד וַיַּעַשׂ שֵׁלַח לְרַב
 וּמַגְנָיִם: ו וַיִּתֵּן שָׂרֵי מַלְחָמוֹת עַל־הָעָם וַיִּקְבְּצֵם
 אֵלָיו אֶל־רְחוּב שַׁעַר הָעִיר וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּבָם
 לֵאמֹר: ז חִזְקוּ וְאַמְצוּ אֶל־תִּירָאוּ וְאֶל־תַּחַתּוּ
 מִפְּנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר וּמִלִּפְנֵי כָל־הַהֲמוֹן אֲשֶׁר־עִמּוֹ
 כִּי־עִמָּנוּ רַב מִעִמּוֹ: ח עַמּוֹ זָרוּעַ בְּשָׂר וְעִמָּנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ לְעִזְרָנוּ וּלְהִלָּחֵם מִלְחַמְתָּנוּ וַיִּסְמְכוּ הָעָם
 עַל־דְּבָרֵי יְחִזְקִיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה: {פ}

ט אַחֲרַי זֶה שֵׁלַח סַנְחֲרִיב מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עִבְדֵי
 יְרוּשָׁלַיִמָּה וְהוּא עַל־לְכִישׁ וְכָל־מַמְשַׁלְתּוֹ עִמּוֹ
 עַל־יְחִזְקִיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַל־כָּל־יְהוּדָה אֲשֶׁר
 בִּירוּשָׁלַם לֵאמֹר: י כֹּה אָמַר סַנְחֲרִיב מֶלֶךְ אֲשׁוּר
 עַל־מָה אַתֶּם בְּטֹחִים וַיִּשְׁבִּים בְּמִצְוֹר
 בִּירוּשָׁלַם: יא הֲלֹא יְחִזְקִיָהוּ מִסִּית אֶתְכֶם לְתַת
 אֶתְכֶם לְמוֹת בְּרָעַב וּבְצָמָא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יִצְּלֵנוּ מִכָּף מֶלֶךְ אֲשׁוּר: יב הֲלֹא־הוּא יְחִזְקִיָהוּ
 הִסִּיר אֶת־בְּמִתּוֹ וְאֶת־מִזְבַּחַתּוֹ וַיֹּאמֶר לַיהוּדָה

אשרות וישתחו לְכָל־צַבָּא השָׁמַיִם ויעֲבֹד
אתם: ד ובנה מזבחות בבית יהוה אשר אמר
יהוה בירושלם יהיה־שְׁמִי לעולם: ה ויבן
מזבחות לְכָל־צַבָּא השָׁמַיִם בשְׁתֵי חצרות בית־
יהוה: ו והוא העביר את־בָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגִי בן־הַנֶּזֶם
ועוֹנֵן ונחש וכשף ועשה אוב וידעוֹנֵי הרֶבֶה
לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו: ז וישם את־
פֶּסֶל הַסָּמֶל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
אָמַר אֱלֹהִים אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְּנֵו בְּבֵית הַזֶּה
ובירושלם אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי מִכָּל שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֵׁים אֶת־שְׁמִי לעילום: ח ולא אסוף להסיר
את־רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר העֲמַדְתִּי
לאבותיכם רק | אם־ישְׁמְרוּ לעשות את כָּל־
אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל־הַתּוֹרָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים
בִּיד־מִשְׁהָ: ט ויתע מנשה את־יהודה וישבי
ירושלם לעשות רָע מִן־הַגּוֹלִים אֲשֶׁר השְׁמִיד יהוה
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: {פ}
י וידבר יהוה אֶל־מְנַשֶּׁה וְאֶל־עַמּוֹ וְלֹא
הִקְשִׁיבו: יא ויבא יהוה עליהם את־שְׂרֵי הַצָּבָא
אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר וילכדו את־מְנַשֶּׁה בַּחֲחִים
ויאסרוהו בנחשתים ויוליכוהו בַּבֵּלָה: יב וכהצִר
לוֹ חֵלֶה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו ויכַנַּע מֶאֶד מִלְּפָנָי
אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו: יג ויתפלל אליו ויעֲתֹר לוֹ וישמע
תְּחִנָּתוֹ וישִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַם לְמַלְכוּתוֹ ויַדַּע מְנַשֶּׁה
כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: יד ואַחֲרֵי־כֵן בָּנָה חוֹמָה
חִיצוֹנָה | לעיר־דָּוִד מעֲרָבָה לְגִיחוֹן בְּנַחַל וְלִבְוֹא
בְּשַׁעַר הַדְּגַיִם וְסָבַב לעֵפֶל ויגְבִיחָהּ מֶאֶד וישם
שְׂרֵי־חֵיל בְּכָל־הָעָרִים הַבְּצֻרוֹת
בִּיהוּדָה: טו ויסר את־אֱלֹהֵי הַנֹּכַר וְאֶת־הַסָּמֶל

כד בימים ההם חלה יחזקיהו עד־לְמוֹת ויתפלל
אֶל־יְהוָה ויאמר לוֹ ומופת נתן לוֹ: כה וְלֹא־כִגְמַל
עָלָיו הַשִּׁיב יחזקיהו כִּי גָבַהּ לְבוֹ ויהי עליו קֶצֶף
ועל־יהודה וירושלם: כו ויכַנַּע יחזקיהו בְּגָבָה
לְבוֹ הוּא ויושבֵי יְרוּשָׁלַם וְלֹא־בָא עליהם קֶצֶף
יהוה בימי יחזקיהו: כז ויהי ליחזקיהו עֶשֶׂר
וְכַבּוּד הַרְבֵּה מֶאֶד וְאֲצֻרוֹת עָשָׂה לוֹ לְכֶסֶף וְלַזָּהָב
וְלַאֲבָן יְקָרָה וְלַבְּשָׂמִים וְלַמַּגְנֵזִים וְלִכְלֵל כָּלִי
חֲמֻדָּה: כח וּמְסַכְּנוֹת לְתַבּוּאָת דָּגָן וְתִירוֹשׁ
וַיַּצְהֵר וְאֲרוֹת לְכָל־בְּהֵמָה וּבַהֲמָה וְעֵדְרִים
לְאֹרוֹת: כט וערים עָשָׂה לוֹ וּמְקַנְה־צֹאן וּבְקָר
לְרֹב כִּי נָתַן־לוֹ אֱלֹהִים רְכוּשׁ רַב מֶאֶד: ל והוא
יחזקיהו סָתַם אֶת־מוֹצָא מִיַּמֵּי גִיחוֹן הָעֵלְיוֹן
וַיִּישָׂרָם לְמִטָּה־מְעֲרָבָה לעיר דָּוִד וַיַּצְלַח
יחזקיהו בְּכָל־מַעֲשָׂהוּ: לא וְכֵן בְּמִלְצֵי | שְׂרֵי
בְּבַל הַמְּשַׁלְּחִים עָלָיו לְדָרֵשׁ הַמוֹפֵת אֲשֶׁר הָיָה
בְּאָרֶץ עֲזָבוֹ הָאֱלֹהִים לְנִסּוֹתָיו לְדַעַת כָּל־
בְּלַבָּבוֹ: לב ויתר דברי יחזקיהו וְחִסְדָּיו הַנֶּזֶם
כְּתוּבִים בַּחֲזוֹן יִשְׁעִיהוּ בֶן־אֲמוּן הַנְּבִיא עַל־סֵפֶר
מַלְכֵי־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: לג וישָׁב יחזקיהו עִם־
אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּהוּ בְּמַעְלֵה קְבָרֵי בְנֵי־דָוִד וְכַבּוּד
עָשׂוֹ־לוֹ בְּמוֹתוֹ כָּל־יְהוּדָה וְיִשְׂבֵי יְרוּשָׁלַם וַיִּמְלֹךְ
מְנַשֶּׁה בְּנוֹ תַחְתָּיו: {פ}

דברי הימים ב פרק לג

א בן־שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמַלְכוֹ וְחַמְשִׁים
וְחַמֶּשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם: ב ויעש הרע בעיני
יהוה כְּתוּעֵבוֹת הַגּוֹלִים אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי
בְנֵי יִשְׂרָאֵל: ג וישָׁב ויבן אֶת־הַבְּמוֹת אֲשֶׁר נָתַן
יחזקיהו אָבִיו וַיִּקֶם מִזְבְּחוֹת לְבַעֲלִים וַיַּעַשׂ

עָשְׂרָה שָׁנָה הַחֵל לְטֹהַר אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם מִן־
הַבְּמֹת וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים וְהַמַּסְכּוֹת: ד וַיִּנְתְּצוּ
לְפָנָיו אֵת מִזְבְּחֹת הַבְּעָלִים וְהַחֲמָנִים אֲשֶׁר־
לְמַעַלָּה מֵעֲלֵיהֶם גִּדְּעַ וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים
וְהַמַּסְכּוֹת שֶׁבַר וְהִדֹּק וַיִּזְרַק עַל־פְּנֵי הַקְּבָרִים
הַזְּבָחִים לָהֶם: ה וְעִצְמוֹת פְּהֵגִים שָׂרָף עַל־
מִזְבְּחוֹתֵיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וַיִּטְהַר אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־
יְרוּשָׁלַם: ו וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וְשִׁמְעוֹן וְעַד־
נַפְתָּלִי בַחַר בַּתִּיהֶם בְּחָרְבַתֵיהֶם סָבִיב: ז וַיִּנְתְּצוּ
אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים כִּפְתַח
לְהִדֹּק וְכָל־הַחֲמָנִים גִּדְּעַ בְּכָל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיֹּשֶׁב
לִירוּשָׁלַם: {פ}

ח וּבַשָּׁנָה שְׁמוֹנֶה עָשְׂרָה לְמַלְכוֹ לְטֹהַר הָאָרֶץ
וְהַבַּיִת שָׁלַח אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ וְאֶת־מַעֲשִׂיהוּ
שֶׁר־הָעִיר וְאֵת יֹאָח בֶּן־יֹאָחָז הַמִּזְכִּיר לְחֹזֶק
אֶת־בַּיִת יְהוָה אֱלֹהֵיו: ט וַיָּבֵאוּ אֶל־חֶלְקִיהוּ |
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בַּיִת־
אֱלֹהִים אֲשֶׁר אֶסְפוּ־הַלְוִיִם שְׁמֵרֵי הַסֶּף מִיַּד
מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וּמְכַלֵּי שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל וּמְכַלֵּי־
יְהוּדָה וּבְנֵימָן וַיֹּשְׁבוּ יְרוּשָׁלַם: י וַיִּתְּנוּ עַל־
יַד עֲשֵׂה הַמְּלָאכָה הַמִּפְקָדִים בְּבַיִת יְהוָה וַיִּתְּנוּ
אֹתוֹ עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבַיִת יְהוָה
לְבַדּוֹק וּלְחֹזֶק הַבַּיִת: יא וַיִּתְּנוּ לְחַרְשֵׁים וּלְבָנִים
לְקִנּוֹת אַבְנֵי מַחְצֵב וְעֹצִים לְמַחְבְּרוֹת וּלְקִירוֹת
אֶת־הַהַבְּתִים אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ מַלְכֵי יְהוּדָה:
{ס} יב וְהָאֲנָשִׁים עֹשִׂים בְּאַמוֹנָה בְּמְלָאכָה
וְעֲלֵיהֶם | מְפָקְדִים יַחַת וְעַבְדֵיהֶם הַלְוִיִם מִן־בְּנֵי
מְרָרִי וּזְכַרְיָה וּמִשְׁלֵם מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִים לְנַצַּח
וְהַלְוִיִם כָּל־מִבִּין בְּכָל־יְשִׁיר: יג וְעַל הַסַּבָּלִים

מִבַּיִת יְהוָה וְכָל־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בַּיִת־
יְהוָה וּבִירוּשָׁלַם וַיִּשְׁלַךְ חוֹצָה
לְעִיר: טז וַיִּכַּן וַיִּבֶן אֶת־מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח עָלָיו
זִבְחֵי שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לְיְהוּדָה לַעֲבֹד אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יז אַבְל עוֹד הָעָם זִבְחִים
בְּבָמֹת רַק לְיְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: יח וַיִּתֵּר דְּבָרֵי
מְנַשֶּׁה וַתִּפְלְטוּ אֶל־אֱלֹהֵיו וּדְבָרֵי הַחֲזִים
הַמְּדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הֲנִם
עַל־דְּבָרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: יט וַתִּפְלְטוּ וְהַעֲתַרְלוּ
וְכָל־חַטָּאתוֹ וּמַעַלּוֹ וְהַמְּקֻמֹּת אֲשֶׁר בָּנָה בָּהֶם
בָּמֹת וְהַעֲמִיד הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים לְפָנֵי הַכְּנָעוּ
הַנֶּם כְּתוּבִים עַל דְּבָרֵי חוֹזִי: כ וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־
אַבְתָּיו וַיִּקְבְּרוּהוּ בַּיָּתוֹ וַיִּמְלֹךְ אֶמְוֹן בְּנוֹ תַחְתָּיו:
{פ}

כא בֶּן־עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֶמְוֹן בְּמַלְכוֹ וּשְׁתַּיִם
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם: כב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו וּלְכָל־הַפְּסָלִים אֲשֶׁר
עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו זָבַח אֶמְוֹן וַיַּעֲבֹדֶם: כג וְלֹא
נִכְנַע מִלְּפָנֵי יְהוָה כִּהֲכַנַּע מְנַשֶּׁה אָבִיו כִּי הוּא
אֶמְוֹן הִרְבָּה אֲשַׁמָּה: כד וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו
וַיִּמִּיתוּהוּ בְּבֵיתוֹ: כה וַיִּכּוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת כָּל־
הַקְּשָׁרִים עַל־הַמְּלָךְ אֶמְוֹן וַיִּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ
אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ תַחְתָּיו: {פ}

דברי הימים ב פרק לד

א בֶּן־שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְּמַלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים
וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם: ב וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה וַיִּלְךְ בְּדַרְכֵי דָוִד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין
וּשְׁמֹאוֹל: ג וּבְשְׁמוֹנֶה שָׁנִים לְמַלְכוֹ וְהוּא עוֹדְנוּ
נָעַר הַחֵל לְדָרוֹשׁ לְאֱלֹהֵי דָוִד אָבִיו וּבְשְׁתַּיִם

וּמְנַצְחִים לְכָל עֲשֵׂה מְלֹאכָה לְעִבּוּדָה וְעִבּוּדָה
 וּמְהַלְוִים סוֹפְרִים וְשׁוֹטְרִים
 וְשׁוֹעֲרִים: יָד וּבְהוֹצִיאָם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בֵּית
 יְהוָה מִצָּא חִלְקֵיהוּ הַכֶּהֱן אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת־יְהוָה
 בְּיַד־מֹשֶׁה: טו וַיַּעַן חִלְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶל־שֹׁפֵן
 הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מִצָּאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן
 חִלְקִיָּהוּ אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־שֹׁפֵן: טז וַיָּבֵא שֹׁפֵן אֶת־
 הַסֵּפֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עוֹד אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר
 לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־נָתַן בְּיַד־עֲבָדֶיךָ הֵם
 עֲשִׂים: יז וַיִּתְּיֹכוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית־יְהוָה
 וַיִּתְּנוּהוּ עַל־יַד הַמַּפְקָדִים וְעַל־יַד עוֹשֵׂי
 הַמְּלָאכָה: יח וַיֵּגֶד שֹׁפֵן הַסּוֹפֵר לְמֶלֶךְ לֵאמֹר
 סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַיִּקְרָא־בוּ שֹׁפֵן לְפָנָי
 הַמֶּלֶךְ: יט וַיְהִי כִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר־יְהוָה
 וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: כ וַיִּצֹו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ
 וְאֶת־אֲחִיקָם בֶּן־שֹׁפֵן וְאֶת־עֲבָדָיו בְּן־מִיכָה וְאֶת |
 שֹׁפֵן הַסּוֹפֵר וְאֶת עֲשִׂיָּה עֲבַד־הַמֶּלֶךְ
 לֵאמֹר: כא לְכוּ דַרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּעַדֵי וּבְעַד
 הַנְּשֹׂאֵל בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל־דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר
 נִמְצָא בְּיַד־דָּוִד חֶמֶת־יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָּנוּ עַל
 אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת
 כְּכָל־הַכְּתוּב עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה: כב וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ
 וְאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ אֶל־חִלְדָּה הַנְּבִיאָה אֲשֶׁת | שְׁלֹם
 בֶּן־תּוֹקָהת תְּקָהת בֶּן־חֲסָרָה שׁוֹמֵר הַבְּגָדִים
 וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בְּמִשְׁנֵה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ
 כִּזָּאת: כג וַתֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי: {ס}
 כד כֹּה אָמַר יְהוָה הַנְּבִיאָה מְבִיאָה רָעָה עַל־
 הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יּוֹשְׁבָיו אֶת כָּל־הָאֱלוֹת

הַכְּתוּבוֹת עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרָאוּ לְפָנָי מֶלֶךְ
 יְהוּדָה: כה תַּחַת | אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי
 וַיִּקְטִירוּ וַיִּקְטְרוּ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִיסֵנִי
 בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם וַתִּתֵּן חֶמְתִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא
 תִכָּבֵּה: כו וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשְּׁלַח אֶתְכֶם
 לְדַרוֹשׁ בִּיהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו {ס} כֹּה־אָמַר
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ: כז וַיַּעַן
 רַדְלָבָבֻךְ וַתִּכְנַע | מִלְּפָנָי אֱלֹהִים בְּשִׁמְעֶךָ אֶת־
 דְּבָרָיו עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יּוֹשְׁבָיו וַתִּכְנַע לְפָנָי
 וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ וַתִּתְבַּךְ לְפָנָי וְגַם־אֲנִי שָׁמַעְתִּי
 נְאֻם־יְהוָה: כח הַנְּבִיאָה אֶסְפֹּךְ אֶל־אֲבֹתֶיךָ וְנִאֲסַפְתָּ
 אֶל־קְבֻרוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכָל־
 הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
 יּוֹשְׁבָיו וַיֵּשְׁבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר: {ס} כט וַיִּשְׁלַח
 הַמֶּלֶךְ וַיֵּאָסֹף אֶת־כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה
 וִירוּשָׁלַם: ל וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ
 יְהוּדָה וַיֵּשְׁבִי יְרוּשָׁלַם וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִם וְכָל־הָעָם
 מִגְּדוּל וְעַד־קֶטָן וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דְּבַר־יְהוָה
 סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה: לא וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ
 עַל־עַמּוּדוֹ וַיִּכְרַת אֶת־הַבְּרִית לְפָנָי יְהוָה לְלַכֵּת
 אַחֲרָי יְהוָה וְלִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתָיו וְעֲדוּתָיו וְחֻקָּיו
 בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר־יְהוָה
 הַכְּתוּבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה: לב וַיַּעֲמֵד אֶת כָּל־
 הַנְּמַצָּא בִירוּשָׁלַם וּבְנֵימָן וַיַּעֲשׂוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
 כְּבְרִית אֱלֹהִים אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: לג וַיִּסֶר יְאֲשִׁיָּהוּ
 אֶת־כָּל־הַתְּעֻבוֹת מִכָּל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹד אֶת כָּל־הַנְּמַצָּא בְּיִשְׂרָאֵל לְעִבּוֹד
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם כָּל־יְמֵיו לֹא סָרוּ מֵאַחֲרָי יְהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: {ס}

דברי הימים ב פרק לה

א וַיַּעַשׂ יְאֹשִׁיָּהוּ בִירוּשָׁלַם פֶּסַח לַיהוָה וַיִּשְׁחֲטוּ
הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן: ב וַיַּעֲמֵד
הַכֹּהֲנִים עַל־מִשְׁמֹרוֹתָם וַיַּחֲזִקֵם לְעִבּוֹדַת בַּיִת
יְהוָה: {ס} ג וַיֹּאמֶר לְלוֹאִים
הַמְּבוּנִים הַמְּבִינִים לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים
לַיהוָה תָּנוּ אֶת־אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ בְּבַיִת אֲשֶׁר בָּנָה
שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אִין־לָכֶם מִשָּׂא
בַּכֶּתֶף עִתָּה עֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל: ד וְהִכּוֹנוּ וְהִכְיִינוּ לְבַיִת־אֲבוֹתֵיכֶם
כַּמְּחֻלְקוֹתֵיכֶם בְּכֹתֵב דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבַמִּכְתָּב
שְׁלֹמֹה בֶּן־נֹ: ה וַעֲמְדוּ בַקֹּדֶשׁ לְפָלֹגֶת בַּיִת
הָאֲבוֹת לְאַחֲיֶכֶם בְּנֵי הָעָם וַחֲלַקְתָּ בַיִת־אָב
לְלוֹאִים: ו וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח וְהִתְקַדְּשׁוּ וְהִכְיִינוּ
לְאַחֲיֶכֶם לַעֲשׂוֹת כַּדְּבַר־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: {פ}
ז וַיִּרְם יְאֹשִׁיָּהוּ לְבִנְיָ הָעָם צֶאֱן כְּבָשִׂים וּבְנֵי־עֲזִים
הַכֹּל לַפֶּסַחִים לְכָל־הַנְּמַצָּא לְמִסְפַּר שְׁלֹשִׁים אָלֶף
וּבִקְרָ שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים אֵלֶּה מִרְכוּשׁ הַמֶּלֶךְ:
{ס} ח וּשְׂרָיו לְנַדְבָה לָעָם לְכַהֲנִים וְלוֹאִים הִרְיָמוּ
חֻלְקָיָהּ וּזְכָרְיָהוּ וַיַּחֲיֵאל נְגִידֵי בַיִת הָאֱלֹהִים
לְכַהֲנִים נָתְנוּ לַפֶּסַחִים אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּבִקְרָ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת: ט וְכוֹנְנִיָּהוּ וְכֹנְנִיָּהוּ וְשִׁמְעִיָּהוּ
וְנַתְנָאֵל אֲחָיו וַחֲשַׁבְיָהוּ וַיַּעֲיָאֵל וַיִּזְבֵּד שְׂרֵי הַלוֹאִים
הִרְיָמוּ לְלוֹאִים לַפֶּסַחִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וּבִקְרָ
חֲמֵשׁ מֵאוֹת: י וַתִּכּוֹן הָעִבּוֹדָה וַיַּעֲמְדוּ הַכֹּהֲנִים
עַל־עַמְדָם וְהַלוֹאִים עַל־מְחֻלְקוֹתָם כַּמִּצְוֹת
הַמֶּלֶךְ: יא וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים מִיָּדָם
וְהַלוֹאִים מִפְּשִׁיטִים: יב וַיִּסִּירוּ הָעֹלָה לְתַתָּם
לְמַפְלְגוֹת לְבַיִת־אֲבוֹת לְבִנְיָ הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה

כַּכְּתוּב בְּסֵפֶר מֹשֶׁה וְכֵן לְבִקְרָ: יג וַיִּבְשְׁלוּ הַפֶּסַח
בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט וְהִקְדִּישׁ בְּשָׁלוֹ בְּסִירוֹת וּבִדְוִדִים
וּבִצְלָחוֹת וַיִּרְצוּ לְכָל־בְּנֵי הָעָם: יד וְאַחֵר הִכְיִינוּ
לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּהַעֲלוֹת
הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־לַיְלָה וְהַלּוֹאִים הִכְיִינוּ לָהֶם
וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן: טו וְהַמְשַׁרְרִים בְּנֵי־אֶסָף עַל־
מַעֲמָדָם כַּמִּצְוֹת דָּוִד וְאֶסָף וְהִימָן וַיִּדְתוּן חוּזָה
הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׁעָרִים לְשַׁעַר וְשַׁעַר אִין לָהֶם לְסוּר
מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־אֲחִיהֶם הַלוֹאִים הִכְיִינוּ
לָהֶם: טז וַתִּכּוֹן כָּל־עִבּוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת עֹלוֹת עַל מִזְבֵּחַ יְהוָה
כַּמִּצְוֹת הַמֶּלֶךְ יְאֹשִׁיָּהוּ: יז וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
הַנְּמַצָּאִים אֶת־הַפֶּסַח בָּעֵת הַהִיא וְאֶת־חַג
הַמִּצְוֹת שִׁבְעַת יָמִים: יח וְלֹא־נַעֲשֶׂה פֶּסַח כָּמֹהוּ
בְּיִשְׂרָאֵל מִיָּמֵי שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכָל־מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל | לֹא־עָשׂוּ כַּפֶּסַח אֲשֶׁר־עָשָׂה יְאֹשִׁיָּהוּ
וְהַכֹּהֲנִים וְהַלוֹאִים וְכָל־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנְּמַצָּא
וַיֹּשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם: {ס} יט בְּשִׁמוֹנָה עָשָׂרָה שָׁנָה
לְמַלְכוּת יְאֹשִׁיָּהוּ נַעֲשֶׂה הַפֶּסַח הַזֶּה: כ אַחֲרֵי
כָל־זֹאת אֲשֶׁר הִכִּין יְאֹשִׁיָּהוּ אֶת־הַבַּיִת עָלָה נָכוֹ
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהַלְחֵם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל־פְּרָת וַיֵּצֵא
לְקִרְאָתוֹ יְאֹשִׁיָּהוּ: כא וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מְלָאָכִים |
לֵאמֹר | מַה־לִּי וְלָךְ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא־עָלִיךָ אֶתָּה
הַיּוֹם כִּי אֶל־בַּיִת מְלַחֲמָתִי וְאֱלֹהִים אָמַר לְבַהֲלָנִי
חֲדַל־לָךְ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר־עָמִי וְאֶל־
יִשְׁחִיתֶךָ: כב וְלֹא־הִסֵּב יְאֹשִׁיָּהוּ פָּנָיו מִפָּנָיו כִּי
לְהַלְחֵם־בוֹ הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא שָׁמַע אֶל־דְּבַרֵי נָכוֹ מִפִּי
אֱלֹהִים וַיָּבֵא לְהַלְחֵם בְּבַקְעַת מְגִדוֹ: כג וַיִּרְוּ
הַיָּרִים לְמֶלֶךְ יְאֹשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְעַבְדָּיו

בְּעֵינַי יְהוָה: י וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ
נְבוּכַדְנֶאֶצַּר וַיְבִיֵּאוּ בְּבִלְהָ עִם־כָּלֵי חֲמֻדַּת בַּיִת־
יְהוָה וַיִּמְלֹךְ אֶת־צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל־יְהוּדָה
וַיְרוּשָׁלַם: {פ}

יֵא בְּזַעֲשֵׁרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְּמַלְכוֹ וְאַחַת
עָשְׂרָה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם: יב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינַי
יְהוָה אֱלֹהֵיו לֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְרֻמָּיהוּ הַנְּבִיֵּא מִפִּי
יְהוָה: יג וְגַם בְּמֶלֶךְ נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ אֲשֶׁר
הִשְׁבִּיעוּ בְּאֱלֹהִים וַיִּקְשׁ אֶת־עֶרְפוֹ וַיֹּאמֶן אֶת־
לְבָבוֹ מִשׁוֹב אֱלֹהֵי־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יד גַּם כָּל־
שָׂרֵי הַכְּהֻנִּים וְהָעַם הִרְבּוּ לַמַּעוֹל־לְמַעַל־מֵעַל
כָּל־תַּעֲבוֹת הַגּוֹיִם וַיִּטְמְאוּ אֶת־בַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר
הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלַם: {ס} טו וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד מְלָאכָיו הַשָּׁכֵם וְשִׁלּוּחַ כִּי־
חָמַל עַל־עַמּוֹ וְעַל־מַעֲוֹנוֹ: טז וַיְהִיו מְלַעֲבִים
בְּמִלְאכֵי הָאֱלֹהִים וּבּוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתְעַתְּעִים
בְּנִבְאֵיו עַד עֲלוֹת חֲמַת־יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד־לְאֵין
מִרְפָּא: יז וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת־מֶלֶךְ
כַּשְׂדִּים כְּשָׂדִים וַיְהַרְגֵם בַּחֲוָרֵיהֶם בַּחֲרָב בְּבַיִת
מִקְדָּשָׁם וְלֹא חָמַל עַל־בַּחֲוֹר וּבַתּוֹלָה זָקֵן וַיִּשֶׁשׁ
הַכֹּל נִתְּנוּ בִידּוֹ: {ס} יח וְכָל כָּלֵי בַיִת הָאֱלֹהִים
הַגְּדֹלִים וְהַקְּטָנִים וְאַצְרוֹת בַּיִת יְהוָה וְאַצְרוֹת
הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו הַכֹּל הִבִּיא בְּבַל: יט וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־
בַּיִת הָאֱלֹהִים וַיִּנְתְּצוּ אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם וְכָל־
אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־כָּלֵי מַחְמַדֶּיהָ
לְהַשְׁחִית: כ וַיִּגַּל הַשָּׂאֲרִית מִן־הַחֲרָב אֶל־בְּבַל
וַיְהִיו־לוֹ וּלְבָנָיו לְעֵבָדִים עַד־מֶלֶךְ מַלְכוֹת
פָּרַס: כא לְמַלְאוֹת דְּבַר־יְהוָה בְּפִי יְרֻמָּיהוּ עַד־
רָצְתָה הָאָרֶץ אֶת־שַׁבְתּוֹתֶיהָ כָּל־יְמֵי הַשָּׁמָה

הַעֲבִירוֹנֵי כִי הַחֲלִיתִי מְאֹד: כד וַיַּעֲבִירוּהוּ עֲבָדָיו
מִן־הַמֶּרְכָּבָה וַיִּרְכִּיבוּהוּ עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר־
לוֹ וַיּוֹלִיכוּהוּ יְרוּשָׁלַם וַיָּמָת וַיִּקְבֵּר בְּקַבְרוֹת אֲבוֹתָיו
וְכָל־יְהוּדָה וַיְרוּשָׁלַם מִתְּאַבְּלִים עַל־יְאֻשִׁיהוּ: {ס}
כה וַיִּקְוֶן יְרֻמָּיהוּ עַל־יְאֻשִׁיהוּ וַיֹּאמְרוּ כָל־
הַשָּׂרִים | וְהַשָּׂרוֹת בְּקִינּוֹתֵיהֶם עַל־יְאֻשִׁיהוּ עַד־
הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֹק עַל־יִשְׂרָאֵל וְהֵנִם כְּתוּבִים עַל־
הַקִּינּוֹת: כו וַיִּתֵּר דְּבַר־יְאֻשִׁיהוּ וַחֲסָדָיו כְּכַתּוּב
בַּתּוֹרַת יְהוָה: כז וּדְבָרָיו הָרָאשֹׁנִים וְהָאַחֲרָנִים
הֵנִם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: {פ}

דברי הימים ב פרק לו

א וַיִּקְחוּ עִם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחַז בְּזִיֻּשִׁיהוּ
וַיִּמְלִיכוּהוּ תַּחַת־אָבִיו בִּירוּשָׁלַם: ב בְּזִיֻּשִׁלוֹשׁ
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחַז בְּמַלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלַם: ג וַיִּסִּירָהוּ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלַם
וַיַּעֲנֹשׂ אֶת־הָאָרֶץ מֵאָה כַּכֶּרֶכֶסֶף וְכַכֶּר
זָהָב: ד וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֶת־אֶלְיָקִים אָחִיו
עַל־יְהוּדָה וַיְרוּשָׁלַם וַיִּסַּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־
יוֹאָחַז אָחִיו לְקַח נָכוֹ וַיְבִיֵּאוּהוּ מִצְרַיִמָּה: {פ}
ה בְּזַעֲשֵׁרִים וְחַמֵּשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמַלְכוֹ וְאַחַת
עָשְׂרָה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינַי
יְהוָה אֱלֹהֵיו: ו עָלְיוֹ עָלָה נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ בְּבַל
וַיֹּאסְרוּהוּ בְּנַחֲשָׁתַיִם לְהַלִּיכוֹ בְּבִלְהָ: ז וּמִכָּלֵי בַיִת
יְהוָה הִבִּיא נְבוּכַדְנֶאֶצַּר לְבְבַל וַיִּתְּנֵם בְּהִיכְלוֹ
בְּבְבַל: ח וַיִּתֵּר דְּבַר־יְהוֹיָקִים וְתַעֲבַתּוֹ אֲשֶׁר־
עָשָׂה וְהַנְּמַצָּא עָלָיו הֵנִם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחַתָּיו: {פ}
ט בְּזַעֲשִׁמוֹנָה שָׁנִים יְהוֹיָכִין בְּמַלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים וַעֲשָׂרַת יָמִים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וַיַּעַשׂ הָרַע

הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָקַד עָלַי
 לְבָנוֹת לֹלֹ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי־בָכֶם
 מִכָּל־עַמּוֹ יְהוָה אֱלֹהֵי עַמּוֹ וַיַּעַל: {ש}

שָׁבְתָה לְמִלְאוֹת שִׁבְעִים שָׁנָה: {ס} כַּב וּבְשָׁנַת
 אַחַת לְכוּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לְכָלוֹת דְּבַר־יְהוָה בְּפִי
 יְרֵמְיָהוּ הָעֵיר יְהוָה אֶת־רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס
 וַיַּעֲבֹר־קוֹל בְּכָל־מְלָכוֹתָיו וְגַם־בְּמִכְתָּב לְאָמֹר:
 {ס} כַּג כָּה־אָמַר כּוֹרֶשׁ | מֶלֶךְ פָּרַס כָּל־מְלָכוֹת

יהושע פרק א

א וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון מְשֶׁרֶת מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב מֹשֶׁה
 עֲבָדִי מָת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אַתָּה
 וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לָהֶם
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ג כָּל־מְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־
 רַגְלֶכֶם בּוֹ לָכֶם נָתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־
 מֹשֶׁה: ד מִהַמְדָּבָר וְהַלְבִּנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַנְּהַר
 הַגָּדוֹל נְהַר־פָּרָת כָּל אֶרֶץ הַחִתִּים וְעַד־הַיַּם
 הַגָּדוֹל מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְבוּלְכֶם: ה לֹא־יִתְיַצֵּב
 אִישׁ לְפָנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה
 אֲהִיָּה עִמָּךְ לֹא אֶרְפָּךְ וְלֹא אֶעֱזָבְךָ: ו חֹזֶק וְאַמֶּץ
 כִּי אַתָּה תִּנְחִיל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
 נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבוֹתֶם לָתֵת לָהֶם: ז רַק חֹזֶק וְאַמֶּץ
 מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּיָךְ
 מֹשֶׁה עֲבָדִי אֶל־תְּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל לִמְעַן
 תִּשְׁפִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְךָ: ח לֹא־יָמוּשׁ סִפְרֵי
 הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה לִמְעַן
 תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכְּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תִּצְלִיחַ
 אֶת־דְּרָכֶךָ וְאָז תִּשְׁכָּל: ט הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֹזֶק
 וְאַמֶּץ אֶל־תַּעֲרֹץ וְאֶל־תַּחַת כִּי עִמָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְךָ: {פ}

י וַיֵּצֵאוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר: יא עֲבְרוּ |
 בַּקָּרֵב הַמַּחֲנֶה וְצִוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר הִכִּינוּ לָכֶם
 צִידָה כִּי בַעֲדוֹ | שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
 הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לְבּוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם לָרֶשֶׁתָּהּ: {פ}

יב וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה אָמַר
 יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: יג זְכוּר אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוְּיָךְ

אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 מִנִּיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ
 הַזֹּאת: יד נְשִׁיכֶם טַפְכֶם וּמִקְנֵיכֶם יִשְׁבוּ בָאָרֶץ
 אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעֲבֹרוּ
 חֲמִשִּׁים לִפְנֵי אַחֵיכֶם כָּל גְּבוּרֵי הַחֵיל וְעִזְרַתֶם
 אוֹתָם: טו עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה | לְאַחֵיכֶם כְּכֶם
 וַיִּרְשׁוּ גַם־הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 נָתַן לָהֶם וְשַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַׁתְכֶם וַיִּרְשַׁתֶּם אוֹתָהּ
 אֲשֶׁר | נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
 מִזֶּרֶח הַשָּׁמֶשׁ: טז וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כָּל
 אֲשֶׁר־צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלַחֵנוּ
 גִּלְדִּי: יז כָּל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע
 אֵלֶיךָ רַק יְהִיָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה
 עִם־מֹשֶׁה: יח כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִמְרָה אֶת־פִּיךָ
 וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכֹל אֲשֶׁר־תִּצְוֶנוּ יוֹמַת
 רַק חֹזֶק וְאַמֶּץ: {פ}

יהושע פרק ב

א וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ־בֶּן־נֹון מִן־הַשָּׁטִים שְׁנַיִם־
 אַנְשִׁים מְרַגְלִים חָרַשׁ לֵאמֹר לָכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
 וְאֶת־יְרִיחוֹ וְלִלְכוּ וַיָּבֵאוּ בֵּית־אִשָּׁה זֹנְגָה וּשְׂמָה
 רַחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה: ב וַיֹּאמֶר לְמַלְךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר
 הִנֵּה אַנְשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲפֹר
 אֶת־הָאָרֶץ: ג וַיִּשְׁלַח מַלְךְ יְרִיחוֹ אֶל־רַחֵב לֵאמֹר
 הֲוֹצִיָאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבֵיתְךָ
 כִּי לַחֲפֹר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ: ד וַתִּקַּח הָאִשָּׁה
 אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתַּצְפְּנֵנּוּ וַתֹּאמֶר | כֵּן בָּאוּ אֵלַי
 הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאִזְּהֶם: ה וַיְהִי הַשַּׁעַר
 לְסַגּוֹר בַּחֲשֵׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אֲנִי
 הֲלָכוּ הָאֲנָשִׁים רִדְפוּ מֵהָר אַחֲרֵיהֶם כִּי

וְאֶת־אֲחִיךָ וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיךָ תֹאסֹפִי אֲלֶיךָ
 הַבַּיְתָה: יֵט וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדֹּלְתֵי בֵיתְךָ |
 הַחוּצָה דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְאֲנַחְנוּ נִקְיִים וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה
 אִתְּךָ בַּבַּיִת דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ אִם־יָד תִּהְיֶה־
 בּוֹ: כִּי וְאִם־תִּגִּידִי אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהֵינּוּ נִקְיִים
 מִשְׁבַּעְתְּךָ אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: כֹּא וְתֹאמֶר
 כְּדַבְּרִיכֶם כִּן־הוּא וְתִשְׁלַחֶם וְיִלְכוּ וְתִקְשֹׁר אֶת־
 תְּקוּת הַשָּׁנִי בַחֲלוֹן: כִּב וְיִלְכוּ וְיָבֹאוּ הֶהָרָה וְיִשְׁבוּ
 שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ הֲרֹדְפִים וְיִבְקְשׁוּ
 הֲרֹדְפִים בְּכָל־הַדֶּרֶךְ וְלֹא מֵצְאוּ: כִּג וְיִשְׁבוּ שְׁנֵי
 הָאֲנָשִׁים וְיִרְדּוּ מֵהָהָר וְיַעֲבְרוּ וְיָבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 בְּגִזְוֹן וְיִסְפְּרוּ־לוֹ אֵת כָּל־הַמַּצָּאוֹת
 אוֹתָם: כֹּד וְיֹאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיַדֵּנוּ
 אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְגַם־נִמְגְּנוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵינוּ:

{ס}

תְּשִׁיגוּם: ו וְהָיָה הָעֵלְתֶם הַגָּגָה וְתִטְמַנְגַם בְּפִשְׁתִּי
 הָעֵץ הָעֵרְכוֹת לָהּ עַל־הַגָּג: ז וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ
 אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַל הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשַּׁעַר סָגְרוּ
 אַחֲרָי כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הֲרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם: ח וְהָמָּה
 טָרַם יִשְׁכַּבּוּן וְהָיָה עֲלֵתָה עֲלֵיהֶם עַל־
 הַגָּג: ט וְתֹאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים יַדְעֵתִי כִי־נָתַן יְהוָה
 לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ וְכִי־נִפְלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי
 נִמְגְּנוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם: י כִּי שָׁמַעְנוּ אֶת
 אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מִי יִס־סוּף מִפְּנֵיכֶם
 בַּצֵּאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לְשָׁנִי מַלְכִי
 הָאֲמָרִי אֲשֶׁר בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן לְסִיחֹן וְלַעֹג אֲשֶׁר
 הִחְרַמְתֶּם אוֹתָם: יא וְנִשְׁמַע וְיִמַּס לְבַבְנוּ וְלֹא־
 קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 הוּא אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
 מִתַּחַת: יב וְעַתָּה הִשְׁבַּעוּ־נָא לִי בִיהוָה כִּי־
 עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וְעָשִׂיתֶם גַּם־אִתָּם עִם־בֵּית
 אָבִי חֶסֶד וְנָתַתֶּם לִי אוֹת אֲמַת: יג וְהַחִיְתֶם אֶת־
 אָבִי וְאֶת־אֲמִי וְאֶת־אֲחִי וְאֶת־אֲחוֹתִי (אֲחִיזוֹתִי)
 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת־נַפְשֹׁתֵינוּ
 מִמָּוֹת: יד וְיֹאמְרוּ לָהּ הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תַחֲתֵיכֶם
 לָמוֹת אִם לֹא תִגִּידוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה בְּתַת־
 יְהוָה לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד
 וְאֲמַת: טו וְתוֹרְדֶם בַּחֲבַל בְּעַד הַחֲלוֹן כִּי בֵיתָה
 בְּקִיר הַחוּמָה וּבַחוּמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת: טז וְתֹאמֶר
 לָהֶם הֶהָרָה לָכוּ פֶן־יִפְגְּעוּ בָכֶם הֲרֹדְפִים וְנַחֲבַתְּם
 שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוּב הֲרֹדְפִים וְאַחַר תֵּלְכוּ
 לְדַרְכְּכֶם: יז וְיֹאמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים נִקְיִים אֲנַחְנוּ
 מִשְׁבַּעְתְּךָ הַזֶּה אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: יח הִנֵּה אֲנַחְנוּ
 בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת־תְּקוּת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִקְשְׁרִי
 בַחֲלוֹן אֲשֶׁר הוֹרְדְתָנוּ בּוֹ וְאֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אֲמִיךָ

הודפס
לעילוי נשמת
עומר רחמים בן
סלימה ומנחם ז"ל
נלב"ע
כ"ה שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

הודפס לזכות

ליאל ז'אן בן אהובה
וחנה בת לאה מרים הי"ו
אור בן חנה ותהילה בת
אזמרה לדה הי"ו

וכל נשמות ישראל הזקוקים להפקד
בדבר ישועה ורחמים שיפקדו בזרע
של קיימא בקרוב, אמן כן יהי רצון!

ולהבדיל לעילוי נשמת:
יהודה ליאון בן יעקב
וקומה ז"ל
נפ' ח"י ניסן תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

לוח מזהר"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב ©
עיר שומרי הלשון עיר השמחה ©

פרשת חקת

14	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין מה ירושלמי: בבא קמא מג תוספתא: גטין א נ"ך: דברי הימים ב לב משניות: סוטה ו זהר: שמות א עמ' רלא-רלב</p>	<p>יום כיפור קטן, ערב ראש חודש תמוז</p>		<p>יום ראשון</p>	<p>כט</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:15 הצות היום 12:38 שקיעה 7:46 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:59</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:07 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:04</p>		
15	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין מז ירושלמי: בבא קמא מד תוספתא: גטין ב נ"ך: דברי הימים ב לג משניות: סוטה ז זהר: שמות א עמ' רלג-רלד</p>	<p>א' דראש חודש תמוז</p>		<p>יום שני</p>	<p>ל</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:16 הצות היום 12:38 שקיעה 7:46 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:59</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:07 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:04</p>		
16	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין מז ירושלמי: בבא מציעא א תוספתא: גטין ג נ"ך: דברי הימים ב לד משניות: סוטה ח זהר: שמות א עמ' רלה-רלו</p>	<p>ב' דראש חודש תמוז</p>		<p>יום שלישי</p>	<p>א</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:16 הצות היום 12:39 שקיעה 7:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:00</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:07 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:04</p>		
17	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין מה ירושלמי: בבא מציעא ב תוספתא: גטין ד נ"ך: דברי הימים ב לה משניות: סוטה ט זהר: שמות א עמ' רלז-רלח</p>	<p>ג' דראש חודש תמוז</p>		<p>יום רביעי</p>	<p>ב</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:16 הצות היום 12:39 שקיעה 7:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:00</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:08 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:04</p>		
18	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין מט ירושלמי: בבא מציעא ג תוספתא: גטין ה נ"ך: דברי הימים ב לו משניות: גטין א זהר: שמות א עמ' רלט-רמ</p>	<p>ד' דראש חודש תמוז</p>		<p>יום חמישי</p>	<p>ג</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:16 הצות היום 12:39 שקיעה 7:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:00</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:08 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:05</p>		
19	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין נ ירושלמי: בבא מציעא ד תוספתא: גטין ו נ"ך: יהושע א משניות: גטין ב זהר: שמות א עמ' רמא-רמב</p>	<p>ה' דראש חודש תמוז</p>		<p>יום שישי</p>	<p>ד</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:16 הצות היום 12:39 שקיעה 7:48 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:01</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:08 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:05</p>		
20	<p>לימוד יומי: בבלי: חולין נא ירושלמי: בבא מציעא ה תוספתא: גטין ז נ"ך: יהושע ב משניות: גטין ג זהר: שמות א עמ' רמג-רמד</p>	<p>שבת קודש פרשת חקת</p>		<p>שבת שב"ק</p>	<p>ה</p>
		<p>סו"ז תפילה 10:17 הצות היום 12:40 שקיעה 7:48 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:01</p>	<p>עלות השחר (דק 72) ... 4:18 נץ החמה 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:08 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:05</p>		

הדלקת נרות (דק 40): 7:08 (דק 20): 7:28

מוצש"ק לשיטת ר"ת: 9:01

'תמוז' ראשי תבות ז'מני ת'שובה מ'משמשים ו'באים, פי אז מתחיל הרבע האחרון
של השנה, וצריכים להתחיל להתכונן לימי ראש השנה הקדושים!
(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)